

Να δεις πώς το λένε

Μαρία Γαλαζούλα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΕ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

ΝΑ ΔΕΙΣ ΠΩΣ ΤΟ ΛΕΝΕ

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Μαρία Γαλαζούλα

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ

Ιωάννα Κάππα

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

inte*learn

ΤΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης
74100 Ρέθυμνο

e-mail: moderngreek@phl.uoc.gr

© Εργαστήριο Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης

ΡΕΘΥΜΝΟ 2025

ISBN

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το υλικό που περιλαμβάνεται στις σελίδες του «Να δεις πώς το λένε...» απευθύνεται σε μη φυσικούς ομιλητές της Ελληνικής προχωρημένου επιπέδου ελληνομάθειας. Οι ομιλητές αυτοί συναντιούνται στην τάξη σε προγράμματα που εκτείνονται χρονικά από μερικές εβδομάδες έως ένα ολόκληρο ακαδημαϊκό έτος και έχουν ποικίλους στόχους· άλλοτε να συστηματοποιήσουν τις γνώσεις τους και στη συνέχεια να τις πιστοποιήσουν παίρνοντας μέρος στις αντίστοιχες εξετάσεις και άλλοτε να εμπλουτίσουν την ελληνομάθειά τους αλληλεπιδρώντας με τους συμμαθητές τους και τον «ελληνικό τρόπο ζωής».

Το υλικό δεν εξαντλεί τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης για τα Επίπεδα Γ1 και Γ2 στο *Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες*· αποτελείται από οκτώ ενότητες καθεμιά από τις οποίες δομείται γύρω από έναν θεματικό άξονα και συντίθεται από έξι υποενότητες: Κατανόηση Γραπτού Λόγου, Γραμματική, Λεξιλόγιο, Κατανόηση Προφορικού Λόγου, Παραγωγή Προφορικού Λόγου και Παραγωγή Γραπτού Λόγου, ενώ μια σύντομη δραστηριότητα χρησιμοποιείται ως αφόρμηση. Κάθε ενότητα λειτουργεί αυτόνομα σε σχέση με τις υπόλοιπες και κατά συνέπεια διδάσκοντες και διδασκόμενοι μπορούν να επιλέξουν τη σειρά με την οποία θα τις χρησιμοποιήσουν.

Οι υποενότητες ακολουθούν τα εξής κριτήρια: στην υποενότητα Κατανόηση Γραπτού Λόγου τα κείμενα προσεγγίζονται με διαφορετικές το καθένα δραστηριότητες, στην υποενότητα Γραμματική περιλήφθηκαν όχι μόνο φαινόμενα που περιγράφονται στα επίπεδα Γ1 και Γ2 αλλά και κάποια που τυπικά οι χρήστες της Ελληνικής έχουν ήδη συναντήσει στο μέσο επίπεδο αλλά δεν έχουν ακόμη κατακτήσει, στην υποενότητα Λεξιλόγιο ομαδοποιούνται λέξεις και φράσεις, στην υποενότητα Κατανόηση Προφορικού Λόγου τα βίντεο αξιοποιούνται ως διδακτικό υλικό, ενώ δίνεται ιδιαίτερο βάρος στις υποενότητες Παραγωγή Προφορικού και Παραγωγή Γραπτού Λόγου.

Ο στόχος του υλικού είναι οι χρήστες του να συναντήσουν ευκαιρίες για να παραγάγουν λόγο προφορικό και γραπτό, να μιλήσουν και να γράψουν. Εξάλλου, στο προχωρημένο επίπεδο οι ομιλητές έχουν ήδη κατακτήσει το επίπεδο του «ανεξάρτητου χρήστη» και χαρακτηρίζονται πια ως «(απολύτως) ικανοί» χρήστες· είναι σε θέση να εντοπίζουν τα σημεία εκείνα που αποτελούν τροχοπέδη στην επικοινωνία και να προσπαθούν να τα λειάνουν. Μέσα από την έκθεση σε κείμενα, την επισήμανση συγκεκριμένων φαινομένων και κυρίως τη δική τους έρευνα αποκτούν ακρίβεια, άνεση και καταλληλότητα.

Το «Να δεις πώς το λένε...» χρησιμοποιήθηκε σε πιο εκτεταμένη εκδοχή σε τάξεις του Διδασκαλείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας – Παναγιώτης Κοντός. Η Μαρία Πουλοπούλου το δούλεψε στο Θερινό Σχολείο εκμάθησης της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας του Πανεπιστημίου Κρήτης το καλοκαίρι του 2024 και έγινε η αφορμή να πάρει το υλικό τη σημερινή του μορφή. Την ευχαριστώ από καρδιάς.

Ιούλιος 2025

Μαρία Γαλαζούλα

Περιεχόμενα

1η Ενότητα

Ταξίδια: Τουρίστες και Ταξιδιώτες7

2η Ενότητα

Σχέσεις: Και μαζί και μόνοι 29

3η Ενότητα

Εργασία53

4η Ενότητα

Διατροφή: Τι θα φάμε σήμερα; 77

5η Ενότητα

Υγεία και Αθλητισμός: «Καλές» και «Κακές» Συνήθειες 103

6η Ενότητα

Ζώντας με τα ζώα 135

7η Ενότητα

Πολιτισμός και πολιτική157

8η Ενότητα

Γλώσσα187

1η Ενότητα

Ταξίδια: Τουρίστες και Ταξιδιώτες

Αν μαθαίνετε ελληνικά σε τάξη, ο δάσκαλός σας / η δασκάλα σας θα σας δώσει έναν παγκόσμιο χάρτη. Σημειώστε με 1 τη χώρα σας και με 2 τον επόμενο προορισμό σας. Ανταλλάξτε τους χάρτες και μαντέψτε ποιος θέλει να πάει πού. Μιλήστε: με ποια κριτήρια επιλέξατε το συγκεκριμένο ταξίδι (π.χ. το ταξίδι έχει σχέση με τη δουλειά σας / έχετε επαγγελματικούς λόγους να ταξιδέψετε; Έχετε ίσως προσωπικούς λόγους να ταξιδέψετε, όπως το να συνδεθείτε με συγγενείς στον συγκεκριμένο προορισμό, να γιορτάσετε μία επέτειο με το έτερο ήμισυ ή ο προορισμός είναι φιλικός προς τα παιδιά; Μήπως είστε μοναχικός ταξιδιώτης και ο προορισμός είναι ασφαλής; Κάντε μια λίστα με τα κριτήρια όλης της τάξης.

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

• **Πόσο καλά ξέρετε τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας;
Διαβάστε και βάλτε τα σωστά νούμερα στον χάρτη.**

1. Η Κρήτη (1) είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας.
2. Βόρεια της Κρήτης βρίσκονται τα Νησιά του Αιγαίου Πελάγους (2).
3. Το πιο μεγάλο γεωγραφικό διαμέρισμα, με πολλές πεδιάδες, είναι η Μακεδονία (3).
4. Στα ανατολικά της Μακεδονίας βρίσκεται η Θράκη (4).
5. Η Θεσσαλία (5) και η Ήπειρος (6) βρίσκονται στα νότια της Μακεδονίας, η πρώτη με ακτές στο Αιγαίο Πέλαγος και η δεύτερη στο Ιόνιο.
6. Μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας βρίσκονται τα Νησιά του Ιονίου πελάγους (7).
7. Στη Στερεά Ελλάδα (8) βρίσκεται η Αθήνα και χωρίζεται από την Πελοπόννησο (9) με τη διώρυγα της Κορίνθου.

• **Διαβάστε.**

Τελικά, οι πιο δημοφιλείς προορισμοί είναι και οι πιο κρύοι. Οι καύσωνες και οι υψηλές θερμοκρασίες που σημειώνονται σε πολλές χώρες φαίνεται να «διώχνουν» τους τουρίστες μακριά. Τα πρόσφατα καλοκαίρια στη Νότια Ευρώπη έφεραν ακραίους καύσωνες, γεγονός που όχι μόνο εγκυμονεί κινδύνους για την υγεία, αλλά μειώνει επίσης την απόλαυση των υπαίθριων δραστηριοτήτων, οδηγώντας πολλούς τουρίστες να επανεξετάσουν τα σχέδια διακοπών τους.

Πηγή: [ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ](#)

«υψηλές θερμοκρασίες, καύσωνες, ακραίοι καύσωνες»: ο καιρός που αναμένεται την περίοδο του ταξιδιού σας παίζει ρόλο στην απόφασή σας να ταξιδέψετε κάπου;

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

1. Συμπληρώστε το κείμενο με τις φράσεις που θα βρείτε στο κουτάκι.

Γιατί το Ρέθυμνο είναι η ομορφότερη πόλη της Κρήτης

«Πρέπει να πας στο Ρέθυμνο». Κάθε φορά η ίδια ατάκα σε όποιον επισκέπτεται την Κρήτη. «Ας μην πας πουθενά αλλού παρά μόνο στο Ρέθυμνο». Είναι η ομορφότερη πόλη της Κρήτης και μία από τις ομορφότερες της Ελλάδας, αν όχι η ομορφότερη. Δεν υπάρχει _____ 1 _____ σε αυτό. Αν διαφωνείς, μην συνεχίζεις να διαβάζεις παρακάτω.

Στην Κρήτη λίγα είναι τα πολυδιαφημισμένα μέρη, τα εξής δύο: _____ 2 _____. Με αυτή τη σειρά. Το Ρέθυμνο είναι αδικημένο ακόμα και στο θέμα της συγκοινωνίας, για παράδειγμα είναι απαράδεκτο να μην έχει ακτοπλοϊκή σύνδεση με Πειραιά και αυτά τα «σιγά ρε φίλε, πήγαινε στα Χανιά και μετά έλα Ρέθυμνο, δεν είναι μακριά» τα ακούω βερεσέ.

Το Ρέθυμνο είναι γνωστό στον φοιτητόκοσμο τα τελευταία χρόνια και για το καρναβάλι του. Ειρήσθω εν παρόδω, το καρναβάλι του Ρεθύμνου έχει εκτοξευθεί, έχει πλησιάσει επικίνδυνα σε δημοτικότητα αυτό της Πάτρας, ψάξε από τώρα -χωρίς υπερβολή- _____ 3 _____ αν θες να κατέβεις στο επόμενο.

Καταρχάς το Ρέθυμνο έχει εξαιρετικό ηλιοβασίλεμα. Πήγαινε να περπατήσεις στην Παλιά Πόλη και έλα να μου πεις μετά. Και δεν είναι μόνο το ηλιοβασίλεμα, αν δεν είσαι του 'γούτσου-γούτσου'. Έχει πολλά, είναι έτσι δομημένη που θα αρχίσεις αμέσως τις συγκρίσεις με άλλες περιοχές. Ειδικά αν είσαι Αθηναίος, _____ 4 _____. «Α, εδώ είναι σαν την Πλάκα». «Α, εδώ μοιάζει με το Μικρολίμανο». «Α, εδώ θυμίζει κάτι από Γλυφάδα». Κι όλα αυτά μέσα σε λίγα μέτρα. Δηλαδή, από εκεί που βρίσκεσαι στη Μεγάλη Πόρτα, _____ 5 _____ της οχυρωμένης πόλης, που γίνεται ΧΑΜΟΣ κάθε ώρα της ημέρας, πόσω μάλλον το βράδυ, τσουπ θα βρεθείς στον παραλιακό δρόμο με τα μπαράκια, τις καφετέριες, τα εστιατόρια και τα ζαχαροπλαστεία στη σειρά. Εκεί όπου το βράδυ απαγορεύεται _____ 6 _____ και ο δρόμος γίνεται πεζόδρομος και τα ποδήλατα κάνουν την εμφάνισή τους. Ειδικά αυτά των τεσσάρων θέσεων, τα οικογενειακά, που αποτελούν το σήμα-κατατεθέν της πόλης για τους επισκέπτες.

Όλα τα έχεις στα πόδια σου και σε μεγάλες ποσότητες. Μεζεδοπωλεία, ταβέρνες, κάθε λογής κατάστημα για να ικανοποιήσεις το αγοραστικό σου 'εγώ', τα κλασικά τουριστικά μαγαζιά, οι 'φίρμες', μία σμίκρυνση της Ερμού, με λίγο από Μοναστηράκι και _____ 7 _____. Κι όλο αυτό full season. Χειμώνα-καλοκαίρι το Ρέθυμνο είναι εκεί, ζωντανό και γεμάτο από κόσμο. Όταν έρθει η ώρα που θα θες να κάνεις το μπανάκι σου, υπάρχουν εκεί τριγύρω οι καλύτερες παραλίες της Κρήτης. Σημείωνε: Πρέβελη, Μπαλί, Πλακιάς. Αυτές είναι κάποιες από τις πιο γνωστές, υπάρχουν κι άλλες, _____ 8 _____, για ερημίτες ή οικογενειάρχες, για ζευγαράκια ή για αυτούς που γουστάρουν να περπατούν και να ανακαλύπτουν. Όλα κοντά, σε απόσταση βολής από το Ρέθυμνο, αν εκεί είναι η βάση σου, αν εκεί θες να συνεχίσεις τη μέρα σου.

Την ομορφιά του Ρεθύμνου τη διαπιστώνεις από την είσοδο Σπιλίου (Τυμπακίου). Μην μπεις από την Εθνική στις πρώτες εισόδους. Η τελευταία είναι και η καλύτερη, γιατί είναι το αμφιθεατρικό κομμάτι της πόλης, που τη βλέπεις στο «πιάτο» και κάνεις το πρώτο «σκανάρισμα». Μοιάζει σαν πίνακας ζωγραφικής, σαν wallpaper στον τοίχο του υπολογιστή που ζωντανεύει, όταν μπεις μέσα στην πόλη.

Το Ρέθυμνο δεν είναι τόσο 'νησί' όσο τα Χανιά ούτε τόσο 'πόλη' όσο το Ηράκλειο. Είναι το μέρος της πενταήμερης, της πρώτης βόλτας, των πρώτων διακοπών χωρίς τους γονείς, είναι το μέρος που θα καταλάβεις πιο πολύ από κάθε άλλο την Κρήτη, τις ομορφιές, τις παραδόσεις, την ιστορία της. Είναι το μέρος _____9_____.

Για επιμύθιο, αυτό: αν η Ελλάδα είχε Facebook, το Ρέθυμνο θα ήταν _____10_____.

 Για την πηγή του παραπάνω κειμένου πατήστε [εδώ](#)

η φωτογραφία εξωφύλλου	α	θα σου θυμίσει πολλά
η διέλευση των αυτοκινήτων	β	ακόμα «παρθένες»
αντικειμενικότητα	γ	κάτι από Πλάκα
την κεντρική είσοδο	δ	να κλείσεις ξενοδοχείο
Χανιά και Ηράκλειο	ε	των αναμνήσεων

2. Τι σημαίνουν οι παρακάτω φράσεις; Αντιστοιχίστε.

1. τα ακούω βερεσέ	κλείνοντας, συμπερασματικά
2. ειρήσθω εν παρόδω	χωρίς να δίνω σημασία, χωρίς να τα λαμβάνω υπόψη
3. αν δεν είσαι του «γούτσου-γούτσου»	είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα
4. αποτελούν το σήμα-κατατεθέν	πολύ κοντά
5. σε απόσταση βολής	αν δεν σου αρέσουν οι αγκαλιές και οι τρυφερότητες
6. για επιμύθιο	ας μου επιτρέψετε να πω/να προσθέσω, παρενθετικά, παρεμπιπτόντως, με την ευκαιρία

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Πιο κάτω έχετε το λήμμα «ταξιδεύω». Βάλτε τα ρήματα με έντονα γράμματα στο σωστό κουτάκι του πίνακα.

ταξιδεύω [taksiðéno] μππ. ταξιδεμένος: **μετακινούμαι** από έναν τόπο, συνήθ. τον τόπο της μόνιμης κατοικίας μου, σε κτ. άλλο και **μένω** σ' αυτόν για ορισμένο χρονικό διάστημα: ~ με το τρένο / με το αυτοκίνητο / με το αεροπλάνο από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη. Ταξίδεψα δέκα ώρες συνέχεια. ~ για αναψυχή / για επαγγελματικούς λόγους / για λόγους υγείας. Στη ζωή του έχει ταξιδέψει πολύ και **έχει γνωρίσει** όλο τον κόσμο. Ταξίδεψα μαζί με το Γιάννη, συνταξίδεψα. Είναι άνθρωπος ταξιδεμένος, πολυταξιδεμένος. ΦΡ ταξιδεύει ο νους μου, είμαι απορροφημένος από τις σκέψεις μου, δεν **προσέχω** τι **λέγεται** δίπλα μου: Πού ταξιδεύει ο νους σου; || ~ κτ. / κτ., **αναλαμβάνω** την ευθύνη της μεταφοράς του: Πώς θα το ταξιδέψεις το παιδί άρρωστο; Τη γάτα την ~ πάντα μέσα σε καλάθι.

Πηγή: [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)

Ρήματα με τύπους Ενεργητικής ΚΑΙ Παθητικής Φωνής	Ρήματα με τύπους Παθητικής Φωνής (ΜΟΝΟ)	Ρήματα με τύπους Ενεργητικής Φωνής (ΜΟΝΟ)

2. Βρείτε το λάθος.

Επειδή μ' αρέσει πάρα πολύ να ταξιδεύω, προτιμάω να μοιράζω τις εμπειρίες μου...

3. Διαλέξτε το σωστό.

- Μπορείς να **μοιράσεις** / να **μοιραστείς** το κέικ στα παιδιά;
- Είμαστε δέκα. Ποιος **θα μοιράσει** / **θα μοιραστεί** την τούρτα δίκαια;
- Μ' αρέσει να **μοιράζω** / να **μοιράζομαι** τις εμπειρίες μου με τους άλλους.
- Η ευθύνη να μεγαλώνεις ένα παιδί είναι μεγάλη. Αν τη **μοιράζουν** / **μοιράζονται** δύο άνθρωποι, τα πράγματα είναι λίγο πιο εύκολα.
- Λοιπόν, εγώ θα κοιμηθώ στο σαλόνι κι εσείς μπορείτε να **μοιράσετε** / να **μοιραστείτε** την κρεβατοκάμαρα.
- Σ' ευχαριστούμε που **μοιράζεις** / **μοιράζεσαι** αυτά που νιώθεις μαζί μας...

4. Διαλέξτε το σωστό.

1. Μην φας ακόμα! Το φαγητό **καίει / καίγεται** και **θα κάψεις / θα καείς** τη γλώσσα σου!
2. Το φαγητό **καίει / κήκε** και σε λίγο έρχονται τα παιδιά! Τι θα τους δώσουμε τώρα;
3. Τι έπαθες στο χέρι σου; **Έκαψες / Κήκες**;
4. Βάλε θερμόμετρο να δούμε πόσο πυρετό έχεις. **Καις / Καίγεις**!
5. Τα μεταξωτά **καίνε / καίγονται** εύκολα στο σιδέρωμα.
6. Η ανεργία είναι ένα πρόβλημα που **καίει / καίγεται**.
7. Αν το μάθει η μάνα μου, **έκαψα / κήκα**!
8. Σήμερα **καίω / καίγομαι**! Δεν μπορώ να σε βοηθήσω καθόλου!

5. Διαλέξτε το σωστό.

1. Η φωτιά **έσβησε / σβήστηκε** πολύ δύσκολα από τους πυροσβέστες.
2. Η φωτιά **έσβησε / σβήστηκε** όταν ξεκίνησε να βρέχει.
3. Η πόρτα **άνοιξε / ανοίχτηκε** από τον αέρα.
4. Η πόρτα **άνοιξε / ανοίχτηκε** από τον κλειδαρά.
5. Τα σεντόνια **άλλαξαν / αλλάχτηκαν** από την καμαριέρα.
6. Ο καιρός **άλλαξε / αλλάχτηκε**. Να πάρεις ζακέτα!
7. Μετά το πάρτι, το σχολείο **καθάρισε / καθαρίστηκε** τέλεια από τις καθαρίστριες.
8. Ο ουρανός **καθάρισε / καθαρίστηκε** και ο ήλιος φάνηκε ξανά πίσω από τα σύννεφα.
9. Από ποιον **έκλεισε / κλείστηκε** αυτή η συμφωνία;
10. Εγώ την άφησα ανοιχτή... Πώς **έκλεισε / κλείστηκε** η πόρτα;

6. Δείτε τη διαφήμιση της Aegean Δεν πετάς... πετάγεσαι! (Πάρτι ή Πυρετός) και διαλέξτε το σωστό.

1. Για το σαββατοκύριακο λέμε **να πετάξουμε / να πεταχτούμε** μέχρι το Λονδίνο. Δεν μπορούμε να μείνουμε παραπάνω, γιατί τη Δευτέρα δουλεύουμε νωρίς!
2. Την Παρασκευή **θα μαζέψουμε / θα μαζευτούμε** δυο τρεις φίλοι στο σπίτι για να δούμε το ντέρμπι. Έρχεσαι;
3. **Γέλασα / Γελάστηκα** από το σοβαρό του ύφος και το ενδιαφέρον που έδειξε για το θέμα μου και πίστεψα ότι μπορεί να βοηθήσει. Πόσο λάθος έκανα!
4. Αν δεν κάνεις καλή αποθεραπεία μετά την προπόνηση, **θα πιάσεις / θα πιαστείς**.
5. **Φάγατε / Φαγωθήκατε** να πάμε σινεμά και η ταινία ήταν μια μπούρδα...
6. Λίγη ειλικρίνεια δεν βλάπτει. Ας μην **δουλεύουμε / δουλευόμαστε** και μεταξύ μας!

7. Προσέξτε τα ρήματα στους στίχους του παραδοσιακού ηπειρώτικου τραγουδιού που ακολουθούν. Ακούστε και χαρείτε το!

Καίγομαι και σιγολιώνω και για σένα μαραζώνω
 Αχ, τι καημός! Μίλησέ μου, μίλησέ μου δυο λογάκια χάρισέ μου
 Αχ, ο φτωχός! Σ' αγαπώ, σ' αγαπώ ως κανέννας άλλος
 Στην καρδιά μου ρίζωσε έρωτας μεγάλος
 Καίγομαι σαν το καντήλι και η φλόγα μου δεν σβήνει
 Αχ, τι καημός! Μίλησέ μου, μίλησέ μου δεν σε φίλησα ποτέ μου
 Αχ, ο φτωχός! Σ' αγαπώ, σ' αγαπώ ως κανέννας άλλος
 Στην καρδιά μου ρίζωσε έρωτας μεγάλος
 Τι να κάνω, τι να κάνω; Αχ, ο μαύρος θα πεθάνω...

8. Το κείμενο που ακολουθεί είναι απομαγνητοφωνημένο απόσπασμα από μια τηλεοπτική ταξιδιωτική εκπομπή. Διαβάστε το και προσέξτε τις λέξεις με έντονα μαύρα γράμματα.

Καμιά φορά η συμπάθεια εκφράζεται με παράξενο τρόπο. **Ό**σες μέρες βρίσκομαι στο Καρπενήσι κάνω παρέα με μια ομάδα ανθρώπων που ασχολούνται με τις εναλλακτικές δραστηριότητες. Θεώρησαν, λοιπόν, σωστό και πρέπον να μου κάνουν ένα ωραίο αποχαιρετιστήριο δώρο. Μια κατάβαση στον Τρικεριώτη ποταμό (ράφτινγκ) με μηδέν βαθμούς θερμοκρασία και υπό βροχή. Καλά παιδιά...

Μην περιμένετε να μάθετε πολλά για τον Τρικεριώτη ποταμό. Αυτή την κατάβαση θα την κάνω για την πάρτη μου. Απλά, δύο πράγματα να ξέρετε: το συνολικό μήκος του μέχρι τη λίμνη των Κρεμαστών είναι 14 χιλιόμετρα. Το δε κομμάτι **το οποίο** θα κάνουμε εμείς είναι γύρω στα 10 χιλιόμετρα. Πρέπει να ξέρετε ότι προέρχεται από τη συνένωση δύο άλλων ποταμών, του Καρπενησιώτου και του Κρικελοπόταμου και - αυτά, τίποτα άλλο. Είμαστε έτοιμοι για ράφτινγκ. Γεια σας.

Όση ώρα έκανα ράφτινγκ, όταν δεν χρησιμοποιούσα όλες μου τις δυνάμεις για να αποφύγουμε τα βράχια, σκεφτόμουν πόσο τυχερός είναι **όποιος** αποφασίσει να επισκεφτεί τον νομό Ευρυτανίας. Έχει να διαλέξει ανάμεσα σε πέντε φαράγγια, πέντε βουνά, πέντε ποτάμια και μία λίμνη. Η Ευρυτανία ως μία από τις περιοχές με τη μικρότερη ατμοσφαιρική ρύπανση σε ολόκληρο τον πλανήτη απέχει μόλις τέσσερις ώρες από την Αθήνα. Τι είναι τέσσερις ώρες μπροστά στο μοναδικό προνόμιο να γνωρίσεις από κοντά μία από τις καθαρότερες περιοχές της γης;

Όλα αυτά τα σκεφτόμουν, καθώς διασχίζαμε ένα από τα δυσκολότερα ποτάμια της Ελλάδας, με συνεχείς στροφές και το ξακουστό «ροκ γκάρντεν», δηλαδή τον πέτρινο κήπο, να ανεβάζουν την αδρεναλίνη μας στα ύψη.

Αυτοί θα συνεχίσουν μέχρι τη λίμνη Κρεμαστών, εγώ κατεβαίνω εδώ. Για δέκα μέρες ξεγράψτε με, αναρρωτική από σήμερα.

Πηγή: www.youtube.com

9. Συμπληρώστε τις προτάσεις με τον σωστό τύπο της αντωνυμίας ο οποίος (και την κατάλληλη πρόθεση όπου χρειάζεται) και θυμηθείτε την αντίστοιχη λέξη.

1. Τεχνητό κανάλι _____ χωρίζει δύο στεριές.	αναρρωτική
2. Δώρο _____ οι φίλοι ή οι συνάδελφοι δείχνουν την αγάπη τους όταν αποχωριζόμαστε ο ένας τον άλλον.	αποχαιρετιστήριο
3. Άδεια _____ παίρνουμε όταν είμαστε άρρωστοι.	Βορράς
4. Λέξη _____ το συνώνυμο είναι «κάμπος», η επίπεδη έκταση γης.	διώρυγα
5. Μορφή τουρισμού _____ το αντίθετο είναι ο εναλλακτικός τουρισμός.	μαζικός
6. Σημείο του ορίζοντα _____ βρίσκεται ο Πολικός Αστéρας.	πεδιάδα

10. Διαλέξτε το σωστό.

1. **Όποιος / Όσος / Ο οποίος** φοιτητής θέλει να φάει μπορεί να βγει από την τάξη.
2. Είμαι στη διάθεσή σας για **οποιαδήποτε / οσηδήποτε / την οποία** πληροφορία χρειαστείτε.
3. Δεν έκανα τίποτε σημαντικό. **Ο οποίος / Ο οποιοσδήποτε / Ο όποιος** άλλος στη θέση μου θα έκανε το ίδιο.
4. Δεν θα ασχοληθούμε με τον **οποιονδήποτε / τον οσονδήποτε / τον όποιο** βγαίνει σε ένα κανάλι και λέει ανοησίες.
5. Μόνο για σήμερα, με την αγορά **οποιοιδήποτε / οσουδήποτε / οπουδήποτε** προϊόντος έχετε έκπτωση 20%.
6. Δεν με νοιάζει ποιες μέρες θα δουλεύω. Μπορώ **οποιεσδήποτε / οσεσδήποτε / οποτεδήποτε** βολεύουν εσένα.
7. Μπορώ να μείνω **οσεσδήποτε / οποιεσδήποτε / οπωσδήποτε** μέρες χρειάζεται. Έχω πολύ χρόνο!
8. Σκεφτόμουν πόσο τυχερός είναι **οποιοσδήποτε / οσοσδήποτε / ο οποίος** αποφασίσει να επισκεφτεί τον νομό Ευρυτανίας.
9. Η ευτυχία δεν αγοράζεται με λεφτά, **οποιαδήποτε / όποια / οσαδήποτε** κι αν έχεις.
10. Μεταξύ δύο **οποίωνδήποτε / των οποιωνδήποτε / οσωνδήποτε** χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν συνοριακοί έλεγχοι;

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Δείτε στο trailer του [ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ: Μια δεύτερη ευκαιρία](#) μια πρόταση για εναλλακτικό τουρισμό και σχολιάστε. Ποια από τις παρακάτω μορφές τουρισμού δεν θα σας ενδιέφερε καθόλου;

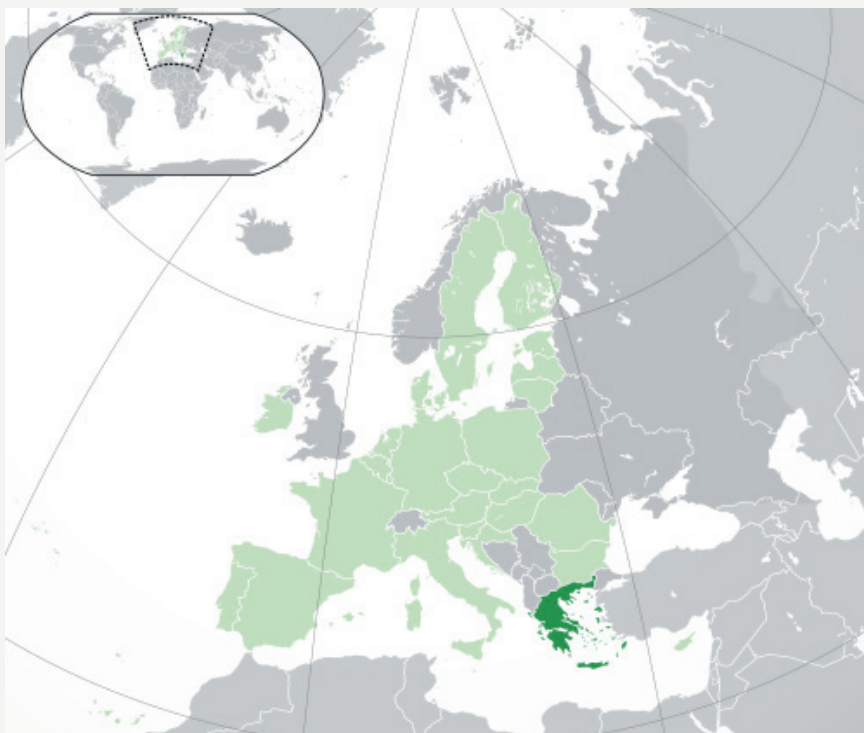
αγροτουρισμός / οικοτουρισμός / αλιευτικός (εναλλακτικός τουρισμός)	ιατρικός / θεραπευτικός τουρισμός
αθλητικός τουρισμός	μαζικός τουρισμός
αστικός τουρισμός	περιγηγητικός τουρισμός
επαναστατικός τουρισμός	πολιτιστικός τουρισμός
βιώσιμος τουρισμός	σκοτεινός τουρισμός
γαστρονομικός τουρισμός	συνεδριακός τουρισμός
θρησκευτικός τουρισμός	υπερτουρισμός

2. Διαλέξτε τη σωστή λέξη κάθε φορά.

Το κλίμα της Ελλάδας

Η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ του τριακοστού τέταρτου και του τεσσαρακοστού δεύτερου παραλλήλου του βόρειου **ημισφαίριου / ημικύκλιου** και **ποτίζεται / βρέχεται** από την Ανατολική Μεσόγειο. Έτσι, το κλίμα της είναι τυπικά μεσογειακό: **ήπιοι / μαλακοί** και **υγροί / βρεγμένοι** χειμώνες, σχετικά **θερμά / βραστά** και **ξηρά / ξερά** καλοκαίρια και, γενικά, μακρές περίοδοι **ηλιοφάνειας / ηλιοθεραπείας** κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους.

σύνθεση στοιχείων από το διαδίκτυο

[Η θέση της Ελλάδας](#)

• Βρείτε τρία (τουλάχιστον!) στοιχεία του κλίματος στην Ελλάδα που το διαφοροποιούν από το κλίμα της χώρας σας.

3. Αντιστοιχίστε τις λέξεις που έχουν την ίδια (περίπου!) σημασία. Με ποιο από τα τέσσερα στοιχεία θα συνδέατε καθεμιά από αυτές;

Ζεστό Κρύο

Ξηρό φωτιά γη

Υγρό αέρας νερό

1.	λιακάδα		παγετός
2.	βροχή (ψιχάλα)	1	ηλιοφάνεια
3.	χιόνι		βροχόπτωση
4.	μπουμπουνητό		άνεμος (πνέω)
5.	συννεφιά		βροντή
6.	πολύ κρύο		τρικυμία
7.	αέρας (φυσάω)		καταιγίδα
8.	ανυπόφορη ζέστη / λιοπύρι / λάβρα		χιονόπτωση
9.	μπουρίνι		νέφωση
10.	φουρτούνα		καύσωνας

4. Τι θέλει να πει; Το λέτε κάπως έτσι στη γλώσσα σας;

- Πάει όπου φυσάει ο άνεμος
- Κοιμάται του καλού καιρού
- Έχει τα μπουρίνια του
- Περνάει φουρτούνες
- Ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται
- Φωτιά και λάβρα οι τιμές! Πού θα πάει αυτή η κατάσταση με την ακρίβεια;
- Ο Πέτρος συννέφιασε, όταν...
- Η κυβέρνηση πάγωσε τους μισθούς
- Αστράφτει από χαρά
- Πέρασε σαν ανεμοστρόβιλος από τη ζωή του
- Θερμή / ψυχρή υποδοχή της ελληνικής πρότασης για...
- Παγωμένη ατμόσφαιρα

5. Ακούστε το τραγούδι «Βρέχει πάλι απόψε» και συμπληρώστε.

Βρέχει πάλ__ απόψε στα σπιτάκια τα φτ__ χά
 κι όμως στη δική σου τη γ__ νιά είναι ζεστά,
 έχεις λ__ σμονήσει την αγάπη την παλιά,
 βρέχει πάλ__ απόψε στη μικρή τη γ__ τονιά.
 Κάποιος π__ ρνάει απ' το σπίτι σου μπροστά
 στέκει και κλαίει στη γ__ νιά
 έχει στο στ__θος της αγάπης τη φ__τιά
 στα χ__λη του την παγ__ νιά.
 Έλαμπες σαν άστρο στη μικρή σου την α__λή
 κι ήσουν για τ' αγόρια μια ολόγλ__κια πλ__γή,
 τώρα το σκοτάδι πέφτει αργά στη γ__τονιά
 έχεις λ__σμονήσει την αγάπη την παλιά.

στίχοι: Άκος Δασκαλόπουλος
 μουσική: Μίμης Πλέσσας
 τραγούδι: Γιάννης Πουλόπουλος

6. Τι είναι τα παρακάτω; Αντιστοιχίστε.

1.	Βαλκανική, Ιταλική, Ιβηρική		ακρωτήριο
2.	Νείλος, Αμαζόνιος, Αμούρ, Δούναβης		κοιλάδα
3.	Κασπία, Αράλη, Βαϊκάλη, Τανγκανίκα		λίμνη
4.	Χορν, Κανάβεραλ, Καλής Ελπίδας		πέλαγος
5.	Γκραν Κάνιον, του Βίκου, της Σαμαριάς		ποταμός
6.	Yosemite, Yangdi, Napa		φαράγγι
7.	Αιγαίο, Ιόνιο, Λιβυκό	1	χερσόνησος
8.	Μεσόγειος, Βόρεια, Νεκρά		ωκεανός
9.	του Μαγγελάνου, του Καλαί, του Ευρίπου		θάλασσα
10.	της Μεσοποταμίας, του Πάδου		όρος
11.	της Αίτνας, της Σαντορίνης		πορθμός
12.	του Σουέζ, του Παναμά, της Κορίνθου		διώρυγα
13.	Όλυμπος, Άγιο		ηφαίστειο
14.	Ατλαντικός, Ειρηνικός, Ινδικός		πεδιάδα

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

1. Δείτε τη διαφήμιση της AEGEAN AIRLINES «Έλληνες στο Λονδίνο». Σχολιάστε το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται, τη χρήση της Προστακτικής, τα παραγλωσσικά στοιχεία και εντοπίστε τα εξής:

Ποια στερεότυπα για τη συμπεριφορά των Ελλήνων τουριστών αναγνωρίζετε στη διαφήμιση; Ποια άλλα μπορείτε να αναφέρετε;

Υπάρχουν αντίστοιχα στερεότυπα για τη συμπεριφορά των συμπατριωτών σας;

- Άιντε, ρε ζωντόβολο! Προχώρα! Κλείσατε τον δρόμο, έχουμε και μίτινγκ, τελείωνε!

- Ποιον είπες ζωντόβολο, ρε; Παλιοχιμπαντζή, Νεάντερταλ, που ένα τιμόνι σου έβαλαν ανάποδα κι έμπλεξες τα μπούτια σου, στόκε!

- Φεύγα, γιατί σε πάτησα!

- Τι να σου πω, ρε; Τι να σου πω; Να!

- Έλα, κοπέλα μου, έχω να προλάβω και το μίτινγκ. Έχουμε δουλειές, είναι πρωί, ξεκινάει η μέρα μας, θα περιμένουμε εσένα;

2. Δείτε στο [βίντεο](#) 15:55-19:48 τις δύο γηραιές κυρίες που σχεδιάζουν ένα ταξίδι και απαντήστε.

1. Γιατί δεν θα πάνε στο Νεπάλ και το Θιβέτ;
2. Γιατί δεν θα κάνουν τον γύρο της Ιταλίας;
3. Γιατί δεν θα πάνε στην Καραϊβική;
4. Θα κάνουν τον γύρο της Σκανδιναβίας;
5. Σε ποια «μαγευτική» περιοχή θα ταξιδέψουν;
6. Για ποιον λόγο πνίγεται ο Σπύρος; Τι άκουσε;
7. Πώς τον βοηθάει η γιαγιά του; Τι του λέει;
8. Οι δύο κυρίες θα δουν τον Άη Βασίλη;
9. Γιατί ο Σπύρος τις αποκαλεί «Μαγγελάνες»;
10. Ο Σπύρος χαίρεται με τα καινούργια τους σχέδια;
11. Πού πήγαν οι δύο κυρίες στο Παρίσι; Είδαν τον Πύργο του Άιφελ;
12. Τι έκανε η Θεοπούλα στο Παρίσι;

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο
Ε Κ Σ Υ Ι
Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

Διαβάστε.**Λουκέτα φέρνουν οι τουρίστες με το «βραχιόλι»**

«Κατάντια» του ελληνικού τουρισμού χαρακτηρίζουν τα all inclusive πακέτα διακοπών -τα γνωστά «βραχιολάκια»- οι επιχειρηματίες τουρισμού, αφού, όπως λένε, συντελούν στον οικονομικό μαρασμό τουριστικών περιοχών, ενώ με μαθηματική ακρίβεια οδηγούν στο κλείσιμο επιχειρήσεων. Μάλιστα, στα μεγάλα τουριστικά θέρετρα της Χαλκιδικής έχει ξεσπάσει «πόλεμος» μεταξύ ιδιοκτητών ξενοδοχείων και ιδιοκτητών εστιατορίων και μπαρ, αφού οι πρώτοι «μαντρώνουν» τους τουρίστες και οι δεύτεροι φυτοζωούν.

Έθνος, 8/7/2006

Διαβάστε το σενάριο.

Σε ένα μεγάλο ελληνικό νησί θα συναντηθούν για να συζητήσουν το θέμα του all inclusive τουρισμού:

- οι ιδιοκτήτες των μεγάλων ξενοδοχείων
- οι τουριστικοί πράκτορες που δραστηριοποιούνται στο νησί
- οι ιδιοκτήτες πανσιόν και ενοικιαζόμενων δωματίων
- οι εστιάτορες και γενικά οι εργαζόμενοι στην εστίαση και τη διασκέδαση
- οι εκπρόσωποι των οικολογικών οργανώσεων του νησιού
- η υπουργός Τουρισμού της (νέας) κυβέρνησης

Παράλληλα, θα παρακολουθήσουν τη συζήτηση κάποιοι κάτοικοι του νησιού που τα σπίτια τους βρίσκονται κοντά σε ξενοδοχειακές μονάδες.

Διαλέξτε ρόλους και παρουσιάστε τα επιχειρήματα της κάθε ομάδας, όπως στο παράδειγμα.

Ο Γενικός Γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου Ρόδου, Κωνσταντίνος Σπανός μιλάει στην εφημερίδα Έθνος για τα all inclusive – σημαντικό «παίκτη» στην εγχώρια τουριστική βιομηχανία:

«Η Ρόδος είναι ίσως το πρώτο μέρος (σ.σ. στην Ελλάδα) όπου εφαρμόστηκαν. Βεβαίως και έχουν επηρεάσει την τοπική οικονομία. Όμως πρέπει να πούμε και ότι υπάρχουν διάφορες κατηγορίες all inclusive. Και υπερπολυτελή και πολύ φθηνά και εξαρτάται από το τι θα αγοράσουν οι επισκέπτες τους. Είναι πολύ μεγάλο κεφάλαιο το τι παροχές έχει το κάθε all inclusive ξενοδοχείο αλλά, γενικότερα, η τοπική αγορά δεν ευνοείται. Μάλιστα, οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες έχουν αρχίσει και πηγαίνουν σε μία καθετοποιημένη προσφορά υπηρεσιών – δεν προσφέρουν μόνο το δωμάτιο αλλά υπηρεσίες διασκέδασης, εστίασης, οινοποσίας, παιδικούς σταθμούς, και πολλά άλλα, που επίσης δεν βοηθούν την τοπική αγορά», λέει και συμπληρώνει πως, «να σας πω την αλήθεια, εμάς θα μας βόλευε περισσότερο το AirBnB, το οποίο επίσης έχει τα προβλήματά του, αλλά προσελκύει ένα τελείως διαφορετικό είδος τουριστών που θα ψωνίσουν από την αγορά, θα φάνε έξω και, γενικώς, θα κυκλοφορήσουν στο νησί περισσότερο».

Πηγή: [ΕΘΝΟΣ](#)

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

Διαβάστε το κείμενο και περιγράψτε ένα ταξίδι που έμεινε στη μνήμη σας. Το κείμενό σας θα αναρτηθεί στην ηλεκτρονική σελίδα (eClass) της τάξης σας.

Δεν είμαι άνθρωπος των ταξιδιών. Μάλλον πιστεύω το καβαφικό «η πόλις θα σε ακολουθεί» και προτιμώ τη βολή του σπιτιού μου από το να γνωρίζω νέα μέρη, πιθανόν πολύ διαφορετικά από όσα οικεία τοπικά και συναισθηματικά θα έβρισκα κάπου αλλού. Φέτος η ανάγκη να φύγω για λίγες μέρες γέννησε μια δικαιολογία, μια αφορμή για ταξίδι αλλά σε οικείο τόπο: Θα πήγαινα στη Χίο, στο παλιό μας σπίτι, να επιβλέψω τάχα μια επισκευή. Το σπίτι αυτό, το σπίτι που μεγάλωσε ο Γιάννης, ο άντρας μου, είχε ρωγμές στους τοίχους και δωμάτια που δεν είχε πατήσει μάστορας για δεκαετίες. Ήταν επίσης δυο χρόνια κλειστό και τα αγόρια μου -που πήγαιναν πότε πότε- είχαν την ιδέα να το φτιάξουμε έτσι που να μπορούν οι μυθικές μελλοντικές τους οικογένειες να μείνουν με στοιχειώδη επάρκεια. Δεν είχε όμως κανένα νόημα μόνο να βαφτούν οι κάμαρες· το σπίτι είχε ανάγκη να σκάσουμε τους τοίχους του, να βρούμε τα σίδερα που συγκρατούν όλα τα παλιά πέτρινα κτίρια και να τα αντικαταστήσουμε με καινούργια. Αυτό σήμαινε ότι όλα τα εκατοχρονίτικα έπιπλα έπρεπε να μετακινηθούν, να αδειάσουν οι ντουλάπες, να ανοιχτούν συρτάρια και θεόκλειστα πορτάκια για να βγουν είτε πολύτιμα είτε άχρηστα αντικείμενα και να φυλαχτούν κάπου (πού;) όταν θα έμπαιναν οι μαστόροι.

Το ταξίδι που ξεκίνησε στο καράβι Πειραιάς- Χίος άλλαξε πορεία. Έγινε ταξίδι στην κάμαρα με το εικονοστάσι όπου εκτός από τους αυστηρούς αγίους με τα τάματα πάνω τους υπήρχαν παιδικές ζωγραφιές ευλαβικά φυλαγμένες και μουχλιασμένες θερμοφόρες των προπαππούδων, ταξίδι στη βορεινή κάμαρα με άναρχα βαλμένα τα πάντα από νυχτικές μέχρι κομμάτια από το πανάρχαιο σερβίτσιο του σπιτιού, ταξίδι στην κουζίνα όπου υπήρχαν από κοσμήματα και κρυστάλλινα ποτήρια μέχρι σκουριασμένα μαχαίρια και τόνοι σπύρτα. Η ιδέα των προηγούμενων γενεών ότι δεν πετάμε τίποτε γιατί κάπου μπορεί να χρησιμεύσει, το κατοχικό σύνδρομο και η άπλα που πρόσφεραν οι άπειροι χώροι γέμιζαν ασφυκτικά κάθε επιφάνεια, κάθε πιθανό αποθηκευτικό χώρο. Κι εγώ έπεφτα πάνω σε γράμματα, σε σελίδες ολόκληρες και σημειώσεις που ένιωθα πολύ άβολα να διαβάσω, σε ενθύμια εκδρομών, δώρα που κρατήθηκαν μέσα στα κουτιά τους και πολλά γραμμάτια σκόνης. Είχα επιχειρήσει και πιο παλιά να εξορθολογιστεί το χάος αλλά αυτή ήταν η πρώτη φορά που έφτασα τόσο βαθιά.

Οι μαστόροι ήρθαν, έρχονταν τακτικά λίγο πριν τις εφτά κάθε πρωί, έσκαψαν, αντικατέστησαν τα φθαρμένα και ξανάρχισαν να χτίζουν. Το σπίτι περιμένει να σοβατιστεί, να ξαναβαφτεί και να ξαναμπούν (πόσα; ποια;) τα έπιπλα και τα μικροαντικείμενα στις πληγισμένες κάμαρες. Το ταξίδι δεν έχει ακόμα τελειώσει.

2η Ενότητα

Σχέσεις: Και μαζί και μόνοι

Ο σύγχρονος θάνατος της συζήτησης

Η γνώριμη εικόνα μιας σύγχρονης συμμετρίας: ανθρώπινα κεφάλια στην ίδια παρέα, σκυμμένα πάνω από τη φωτεινή οθόνη ενός «έξυπνου» κινητού. Λίγα αντικείμενα ενσωματώνουν καλύτερα την αμφισημία της τεχνολογικής προόδου. Απεριόριστες δυνατότητες διασύνδεσης, ενημέρωσης και εξυπηρέτησης μέσα στην παλάμη του χεριού, επισκιάζονται από τον κίνδυνο μιας εκτροχιασμένης σχέσης αφέντη-υπηρέτη: αγένεια, αντικοινωνικότητα, ψυχαναγκασμός, απομόνωση.

Πηγή: [H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#)

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

- Τι σημαίνουν; Αντιστοιχίστε την κάθε φράση στην αριστερή στήλη με τη φράση που την επεξηγεί στη δεξιά.

1	Το αίμα νερό δεν γίνεται.	α	Επισημαίνω κάτι με έμμεσο τρόπο.
2	Κατά μάνα κατά κύρη, κατά γιο και θυγατέρα.	β	Ο έρωτας έχει μεγάλη δύναμη.
3	Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να 'χει ο πεθερός.	γ	Το μήλο κάτω από τη μηλιά θα πέσει.
4	Τα λέω της πεθεράς, για να τα ακούει η νύφη.	δ	Οι μακρινοί συγγενείς μόνο προβλήματα δημιουργούν.
5	Σε όσους δεν δίνει ο Θεός παιδιά, δίνει ο διάβολος ανίψια.	ε	Οι οικογενειακοί δεσμοί είναι πάντα δυνατοί.

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Πριν διαβάσετε το παρακάτω κείμενο, σκεφτείτε:

- **τι σημαίνει η λέξη εργένης;**
- **«ζω μόνος» vs. «συγκατοικώ» / «μένω με την οικογένειά μου»: ποια είναι τα θετικά στοιχεία κάθε κατάστασης;**

Οι εργένηδες επιμένουμε

Το μόνο που πρέπει να φοβάσαι κάθε χρόνο είναι η Κυριακή του Πάσχα. Όταν θα ξυπνήσεις η μέρα θα είναι ζεστή και με ήλιο και θα βγεις στο μπαλκόνι. Θα δεις ότι η γειτονιά σου δεν είναι όπως συνήθως. Θα έχει πολλές θέσεις για πάρκινγκ και ησυχία, ο συνεχής βόμβος που φτιάχνουν όλοι μαζί οι θόρυβοι των ανθρώπων του δρόμου σου θα λείπει, κανένα παιδάκι δεν θα ακούγεται από μακριά να τσιρίζει, και ο ψιλικατζής που κανονικά θα καθόταν έξω στο τραπεζάκι καπνίζοντας είναι κλειστός. Όλα είναι κλειστά. Ακόμα και στο κέντρο της Αθήνας όλα είναι κλειστά. Τα περίπτερα και τα καφέ, τα εστιατόρια και τα ντελιβεράδικα, τα γυμναστήρια και τα μπαρ, ό,τι λειτουργεί όλες τις Κυριακές του χρόνου, όλα όσα υποστηρίζουν την καθημερινότητα ενός ανθρώπου που ζει μόνος του, δεν δουλεύουν. Αυτή την ημέρα, περισσότερο από τα Χριστούγεννα, περισσότερο από τον Δεκαπενταύγουστο, ο εργένης που περηφανεύεται για την ανεξαρτησία του καταλαβαίνει ότι, από όλους όσους ζουν σε αυτή την πόλη είναι ίσως ο πλέον εξαρτημένος από τη δουλειά των άλλων. Αλλά, και πάλι, είναι μόνο μια μέρα.

Είναι αυτή η γιορτή, η πιο ελληνική από όλες, που γιορτάζει όλες τις επιστροφές. Επιστρέφουμε στις οικογένειές μας, στα μεγάλα τραπέζια με τους συγγενείς. Επιστρέφουμε στην επαρχία της Ελλάδας, στις μικρές κοινότητες και στις αγροτικές κοινωνίες από τις οποίες δεν έχουμε πολλές γενιές απόσταση. Επιστρέφουμε στα έθιμα των πατεράδων και των παππούδων μας, στις εκκλησίες που πηγαίναμε παιδιά, και όπως είμαστε πάλι δίπλα στους μεγαλύτερους μας επιστρέφουμε στην εποχή που η μόνη μας ταυτότητα ήταν ποιανού γιος ή κόρη ήμασταν. Όταν τελειώσουν οι γιορτές κάποιοι από εμάς γυρνάνε στις πόλεις με το όνειρο μιας οριστικής μελλοντικής επιστροφής στην επαρχία, το ιδανικό της ήρεμης και ασφαλούς ζωής στην ύπαιθρο ξυπνάει ακόμα και σε αυτούς που δεν έχουν μεγαλώσει εκεί. Όσοι ξέρω από αυτούς δεν είναι εργένηδες.

Τον τελευταίο χρόνο που η κρίση έχει εξολοθρεύσει τόσες δουλειές μόνο ένας από τους φίλους μου επέλεξε να ζήσει μόνος του. Οι υπόλοιποι επέστρεψαν στα πατρικά τους ή αποφάσισαν να ζήσουν με τις κοπέλες ή τα αγόρια τους με την προοπτική να γίνουν οι άντρες και οι γυναίκες τους. Στην Ελλάδα είναι η εποχή του μαζί. Είμαστε μαζί για να μοιραζόμαστε τα έξοδα, γιατί φοβόμαστε να περπατάμε μόνοι μας τη νύχτα, για να βγάζουμε από μέσα μας τις απογοητεύσεις της ζωής χωρίς δουλειά και επαγγελματική ασφάλεια. Κάτι πρέπει να είναι σταθερό. Και τίποτα δεν είναι περισσότερο σταθερό από αυτό με το οποίο έχεις μεγαλώσει.

Η ζωή του εργένη είναι προϊόν του μοντέρνου κόσμου, το αποτέλεσμα των προοδευτικών αξιών που ανέπτυξαν οι δυτικές κοινωνίες από το '60 και μετά. Είναι η χειραφέτηση των γυναικών που μπορούν να επιλέξουν, με λιγότερη κοινωνική πίεση, τότε και αν θα παντρευτούν, την καριέρα και

όχι τις δουλειές του σπιτιού, και αν όλα πάνε άσχημα το διαζύγιο. Είναι η τεχνολογία και οι επικοινωνίες, από το καθαρό σήμα στα τηλεφωνήματα του εξωτερικού μέχρι τις ατελείωτες συνομιλίες του Facebook και τη διατήρηση των σχέσεων στο Skype. Προφανώς και είναι επίσης το αποτέλεσμα της εκτεταμένης αστικοποίησης και της ανόδου της μέσης τάξης. Η ζωή μόνος είναι δυνατή χάρι στο πλέγμα της μεγάλης πόλης και για να τη ζήσεις από επιλογή πρέπει να έχεις εξασφαλισμένη τουλάχιστον την επιβίωσή σου. Πάνω από όλα είναι η υπόσχεση της ελευθερίας.

Το Βήμα, Παπανάγνου Βάιος, 27/04/2012 (απόσπασμα)

Διαλέξτε τον σωστό τίτλο για κάθε παράγραφο του κειμένου (δύο τίτλοι περισσεύουν).

1η παράγραφος	1. Το να ζεις μόνος είναι αποτέλεσμα πολλών αλλαγών.
2η παράγραφος	2. Οι εργένηδες επιστρέφουν στην επαρχία.
3η παράγραφος	3. Η αργία της Κυριακής του Πάσχα φοβίζει όσους διάλεξαν την εργένικη ζωή.
4η παράγραφος	4. Όνειρα επιστροφής αλλά όχι για όλους.
	5. Μένουμε μαζί για να αποκτήσουμε νέες εμπειρίες.
	6. Η οικονομική κρίση επαναφέρει παλιότερα μοντέλα συμβίωσης.

1. Σχολιάστε την τελευταία φράση του αποσπάσματος.

Εδώ στην Αμερική, κάποιοι φίλοι με προσκάλεσαν τις ημέρες του Αυγούστου στο εξοχικό τους και φτάνοντας στην εξώπορτα με υποδέχθηκε μια χαριτωμένη ξύλινη πινακίδα: «Οι φίλοι καλοδεχόμενοι οποιαδήποτε στιγμή, η οικογένεια μόνον κατόπιν ραντεβού». Σκέφτηκα πόσο ξένη με την ελληνική πραγματικότητα είναι αυτή η «εξυπνάδα»...

Κατερίνα Σώκου, *Η Καθημερινή*, 24.08.2016

2. «κατόπιν ραντεβού»: Συμπληρώστε τις προτάσεις με τη σωστή πρόθεση ή το σωστό επίρρημα.

άνευ, αντί, διά, εντός, εκτός, εξαιτίας, κατά, λόγω, μέσω, μεταξύ, μέχρι, προ, υπέρ

1. Δεν ήθελε να πάει στον γιατρό και η γυναίκα του τον ανάγκασε να πάει σχεδόν _____ της βίας.
2. Ο κύριος διευθυντής λείπει. Βρίσκεται _____ γραφείου αυτή τη στιγμή.
3. Θα πάμε στην Βαρσοβία _____ Βουδαπέστης.
4. Δεν μας άρεσε η ταινία αλλά μείναμε _____ τέλους, γιατί δεν θέλαμε να χαλάσουμε την παρέα.
5. Χώρισαν και επικοινωνούν μόνο _____ του δικηγόρου τους.
6. Ο γιατρός μου είναι _____ των πολλών φαρμάκων. Πιστεύει ότι πρέπει να πονάμε πότε πότε.
7. Απαγορεύεται το κάπνισμα _____ του νοσοκομείου.
8. Θεωρητικά κανένας δεν είναι _____ του πολέμου, αλλά ο κόσμος είναι γεμάτος εμπόλεμες χώρες.
9. Θα ταξιδέψουμε _____ ξηράς μέχρι την Ιταλία. Ο παππούς αρνείται να μπει και σε καράβι και σε αεροπλάνο.
10. Από ιστορία δεν ξέρει τίποτε. Μπερδεύει αυτά που έγιναν _____ Χριστού με τα μετά Χριστόν.
11. Χάσαμε το τρένο _____ σου. Γιατί άργησες πάλι;
12. Το μάθημα δεν θα πραγματοποιηθεί _____ της γενικής απεργίας που έχει κηρύξει η ΑΔΕΔΥ.
13. Αν έχεις χάσει ένα αγαπημένο σου πρόσωπο και θέλεις, _____ στεφάνων, να προτείνεις στους συγγενείς και φίλους σου να καταθέσουν δωρεές στα Παιδικά Χωριά SOS, ...
14. Θα πάρει άδεια _____ αποδοχών, για να ταξιδέψει έναν χρόνο _____ Ελλάδας.
15. Τέτοιες κουβέντες δεν λέγονται _____ φίλων.

3. Η γενική στη ζωή μας: αντιστοιχίστε για να φτιάξετε σωστές φράσεις.

1. σοκολάτα		α. ηλίου
2. γυαλιά		β. πολυτελείας
3. ταξίδι/ μήνας		γ. γάλακτος
4. είδος		δ. του μέλιτος
5. τέλη / αρχές		ε. Αθηνών
6. Πανεπιστήμιο		στ. θαλάσσης
7. πετσέτα		ζ. του μηνός
8. δημητριακά		η. λήξης
9. ημερομηνία		θ. μιας χρήσης
10. πλαστικά		ι. ολικής άλεσης

4. Φράσεις με γενική που σημαίνουν κάτι άλλο από αυτό που φαίνεται με την πρώτη ματιά: αντιστοιχίστε κάθε φράση με πλάγια γράμματα με τη σημασία της.

1. Μετακομίζουμε και στο σπίτι γίνεται της τρελής/της κακομοίρας/της Πόπης.		α. διαθέτει όλα τα καλά, έχει μεγάλη ποικιλία αγαθών
2. Κάνεις πάλι του κεφαλιού σου και θα έχεις προβλήματα.		β. είναι άνθρωπος μειωμένης ηθικής και διεφθαρμένος
3. Τον Γιωργάκη; Μην ανησυχείς, τον έχω του χεριού μου. Θα πει ναι σε όλα.		γ. υπάρχει μεγάλη φασαρία, μεγάλη αναστάτωση
4. Είναι του σκοινιού και του παλουκιού.		δ. τον επηρεάζω απόλυτα ώστε να κάνει ακριβώς αυτό που θέλω
5. Στο μαγαζί του μπορείς να βρεις και του πουλιού το γάλα.		ε. κάνεις αυτό που θέλεις παραβλέποντας τη γνώμη των άλλων
6. Συμφωνήσαμε να βάψει ο μάστορας το δωμάτιο αλλά ξεκίνησε και μετά μας άφησε στα κρύα του λουτρού.		στ. αργά, χωρίς να μπορούμε να κάνουμε τίποτε
7. Το μήνυμά σου έφτασε κατόπιν εορτής.		ζ. μας εγκατέλειψε ξαφνικά
8. Έφαγα του σκασμού.		η. πάρα πολύ

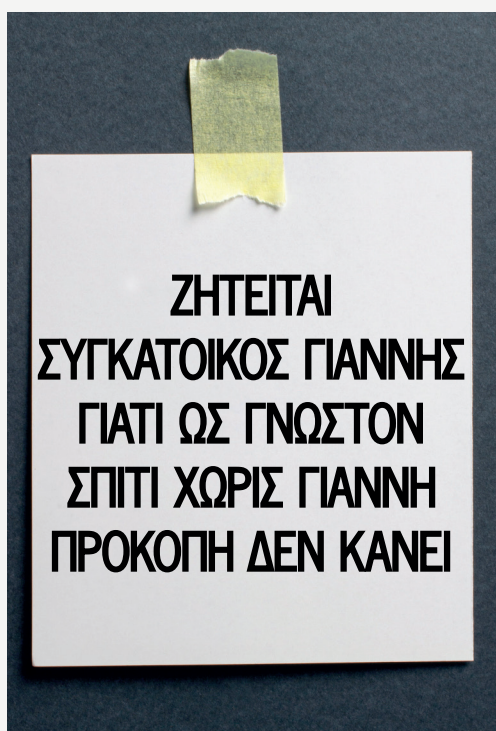
5. Διαβάστε και συνεχίστε το κείμενο για τη Δήμητρα. Εντοπίστε τις κατηγορίες επιθέτων που υπάρχουν στο κείμενο.

Ο Δημήτρης είναι ο ιδανικός συγκάτοικος: καθαρός, τακτικός, συνεπής στις οικονομικές υποχρεώσεις, διακριτικός και καθόλου κουτσομπόλης. Είναι επίσης καλός μάγειρας, χαίρεται να δοκιμάζει καινούργιες συνταγές και να ζητάει τη γνώμη των άλλων για τις προσπάθειές του. Δεν έχει ο ίδιος κατοικίδιο αλλά είναι φιλόζωος και τα πήγε περίφημα με όλα τα ζώακια που είχαν οι συγκατοικοί του. Οι φίλοι του πιστεύουν ότι το καλύτερο στοιχείο του χαρακτήρα του είναι ότι έχει πολλή υπομονή, είναι καλός ακροατής και πάντα παρών όταν κάποιος χρειάζεται μια συμβουλή ή απλώς έναν φίλο για να μιλήσει.

Η Δήμητρα _____

6. Διαβάστε τις αγγελίες για συγκατοίκηση και κάντε υποθέσεις για τον χαρακτήρα των ανθρώπων που τις έγραψαν. Χρησιμοποιήστε όσο πιο πολλά επίθετα μπορείτε.

Γεια χαρά! Είμαι ο Παναγιώτης, 34, και ψάχνω για να συγκατοικήσω με κοπέλα (25-45) κάπου στις περιοχές Κουκάκι / Ακρόπολη / Μακρυγιάννη / Συγγρού Φιξ / Καλλιρόης κοντά στο Μετρό. Είμαι απόλυτα αυτόκλητος, καθαρός, ευδιάθετος καθημερινά, πολύ υπεύθυνος στις υποχρεώσεις, πρακτικός και κοινωνικός. Δεν καπνίζω, είμαι φιλόζωος. Εργάζομαι σε μεγάλη εταιρεία στην Καλλιθέα και ψάχνω να συγκατοικήσω για να μοιραστώ τα έξοδα και μόνο. Προτιμώ κοπέλα για να υπάρχει ισορροπία ενέργειας στο σπίτι. :)

Ψάχνω για συγκάτοικο. Είμαι κορίτσι, οπότε για λόγους ασφαλείας θα ήθελα κορίτσι για συγκάτοικο. Είμαι πρωτοετής στο Πολυτεχνείο Κρήτης και χρειάζομαι σπίτι, δεν καπνίζω. Όσον αφορά τα αιτήματά μου για την συγκατοίκηση είναι τα εξής: είμαι από το Πακιστάν και δεν έχω καμία επιθυμία να συγκατοικήσω με κάποιον ρατσιστή. Δεν ψάχνω για κολλητή, απλά ελπίζω να υπάρχει μια υγιής επικοινωνία μεταξύ μας και να σέβεται η καθεμιά μας τους κανόνες που θα θεσπίσουμε για μια εύρυθμη λειτουργία.

<https://www.sygekatoikos.com>

7. Δείτε το βίντεο με τίτλο «[Are You Living an Insta Lie? Social Media Vs. Reality](#)» και σχολιάστε. Πιστεύετε ότι το βίντεο παρουσιάζεται η πραγματικότητα ή όχι;

8. Συμπληρώστε τα επίθετα στον σωστό τύπο στο απόσπασμα που ακολουθεί. Υπάρχει κάποια εφαρμογή που χρησιμοποιείτε συστηματικά; Για ποιο σκοπό;

Είναι το Instagram το «νέο» Facebook;

Το διαδίκτυο είναι ένα κοστούμι που ράβεται στα μέτρα σου. Ειδικότερα, στο φάσμα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης υπάρχει άπλετος χώρος για την ικανοποίηση του καθενός. Αν είσαι τύπος που σε ενδιαφέρει τι γίνεται ακριβώς αυτήν τη στιγμή στη Συρία, πηγαίνεις στο Twitter και παίρνεις αυτό που θες. Αν είσαι πιο _____ (περίπλοκος) χαρακτήρας, σου αρέσει να βλέπεις τι κάνουν οι φίλοι -ή και οι όχι και τόσο φίλοι-, αν σου αρέσει να γράφεις ή να διαβάζεις εξυπνάδες, να βλέπεις βίντεο με γατάκια ή να ξεθυμαίνεις ενάντια στην κυβέρνηση, έρχεσαι στο Facebook και η ζωή γίνεται αρκετά πιο _____ (ενδιαφέρων) και _____ (θορυβώδης). Ωστόσο, όσο η τεχνολογία της εξειδίκευσης προχωρά, τα πράγματα τείνουν να εξατομικεύονται. Αν δεν σου αρέσει να λες ή να διαβάζεις πολλά και δεν θέλεις σκοτούρες, αν διψάς για _____ (όμορφος) εικόνες καλοπέρασης και σου αρέσει η αυτοέκθεση, υπάρχει για σένα το Instagram. Ενώ στο Facebook θα δεις επίδειξη πνεύματος με _____ (πολύς) λέξεις, στο Instagram αρκεί μία φωτογραφία ενός εξωφύλλου βιβλίου για να στείλεις το μήνυμα ότι είσαι καλλιεργημένος. Σκηνοθετούμε τους εαυτούς μας για να μοιάσουν σε _____ (ιδεατός) εικόνες που έχουμε στο μυαλό μας. Ζούμε εικονικά το όνειρο μιας ζωής που θα θέλαμε να έχουμε. Και κάποιοι από εμάς γινόμαστε οι μικροδιασημότητες που πάντα επιθυμούσαμε. Μπορεί τελικά να μην είναι τόσο _____ (σκανδαλώδης) αυτό.

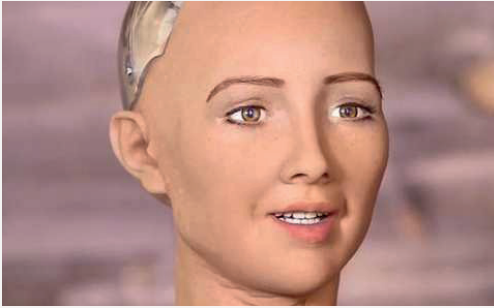
Πηγή: [Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#) (με αλλαγές)

vs.

9. Συμπληρώστε με τη σωστή λέξη και σχολιάστε: θέλετε ή έχετε ένα ρομπότ-βοηθό στη ζωή σας;

«Καλησπέρα σε όλους, είμαι η Σοφία» δηλώνει σε δημοσιογράφο του Reuters ρομπότ στο οποίο χορήγησε _____ (υπήκοος) η Σαουδική Αραβία. Κατασκευάστηκε από την εταιρεία «Hanson Robotics», με έδρα το Χονγκ Κονγκ το 2015, ενώ το πρόσωπό του αποτελείται από σιλικόνη και μπορεί να μιμηθεί 62 ανθρώπινες _____ (εκφράζω). Εφευρέτης του

ρομπότ είναι ο Ντέιβιντ Χάνσον, ο οποίος επιχείρησε _____ (δημιουργώ) του να θυμίζει κάτι από Όντρεϊ Χέπμπορν.

Το σκηνικό συνομιλίας ανάμεσα στο ρομπότ και τη δημοσιογράφο μοιάζει _____ (πιστεύω), βγαλμένο από το μέλλον. Πιο παράδοξο, όμως, ακούγεται ένα ρομπότ να μιλάει σε συνέδριο στο Ριάντ, πράγμα που συνέβη πριν από μερικές ημέρες.

«Αναγνωρίζω ότι είμαι ρομπότ, ωστόσο θα βοηθούσε οι γύρω μου να με αντιμετωπίζουν ως είδος του ζωικού βασιλείου» δηλώνει η «Σοφία» με ήρεμη φωνή και _____ (χαμογελάω) ύφος. Τοποθετείται πάνω στο θέμα της προβολής των ρομπότ μέσα από ταινίες και αναφέρει: «Δεν μου αρέσει ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα ρομπότ από τους κινηματογραφιστές». Είπε επίσης: «Δεν αισθάνομαι ότι αποτελώ _____ (απειλώ). Έχω _____ (αισθάνομαι), ξέρω όμως ότι ποτέ δεν θα μπορέσω να αισθανθώ όπως οι άνθρωποι» αναφέρει η «Σοφία». Το αγαπημένο της ζώο, πάντως, είναι βγαλμένο από τη μυθολογία. Δεν θα μπορούσε να είναι κάτι άλλο από τον μονόκερω...

Πηγή: [TO BHMA](#)

10. «όπως οι άνθρωποι» Ακολουθήστε το παράδειγμα.

1. Ο Πάννης είναι ψηλός. Κι ο πατέρας του ψηλός ήταν.
Ο Πάννης είναι ψηλός σαν _____
Ο Πάννης είναι ψηλός όπως _____
2. Οι Έλληνες αγαπάνε το καλό φαγητό. Και οι Γάλλοι επίσης...
Οι Έλληνες αγαπάνε το καλό φαγητό σαν _____
Οι Έλληνες αγαπάνε το καλό φαγητό όπως _____
3. Δίνει παντού υποσχέσεις που δεν μπορεί να τηρήσει. Κι εγώ το ίδιο κάνω...
Δίνει παντού υποσχέσεις που δεν μπορεί να τηρήσει σαν _____
Δίνει παντού υποσχέσεις που δεν μπορεί να τηρήσει όπως _____
4. Δεν σ' αγαπάω όπως θα ήθελες... Νιώθω για σένα αδελφική αγάπη.

5. Η Σοφία είναι το πρώτο ρομπότ που έχει ανθρώπινες αντιδράσεις.

6. Όταν του είπε ότι τον αγαπάει, περπατούσε σαν να είχε μεθύσει.

7. Όταν ήταν μικρός, είχε πρότυπο τον μεγαλύτερο αδερφό του.

11. Ακούστε το τραγούδι «Σαν κι εμένα καμιά» και θυμηθείτε: «Καμιά δεν σ' αγαπάει όπως εγώ... / καμιά δεν σ' αγαπάει σαν εμένα...»

Ήσουν εσύ στα δεκαοχτώ και εγώ σχεδόν δεκάξι
Και σ' ένα πάρτι μια φορά κρυφά τα ψχαμε φτιάξει
Λίγο πριν μπεις στα δεκαεννιά μου είπες «τα χαλάμε»
Έκλαιγα μες στο σινεμά και σ' το 'λεγα θυμάμαι

Σαν κι εμένα καμιά σαν κι εμένα καμιά
Σαν κι εμένα καμιά δεν σ' αγαπάει
Και ούτε για σένανε πονάει σαν κι εμένα καμιά

Όλα περνούν με τον καιρό τίποτα δεν κρατάει
Την πρώτη αγάπη όμως κανείς ποτέ δεν την ξεχνάει
Σε είδα χτες στο σινεμά σε μια ταινία τρόμου
Μου 'πες πως σου 'λειπα πολύ μα σ' το 'χα πει μωρό μου

Σαν κι εμένα...

στίχοι, μουσική: Νίκος Καρβέλας
τραγουδάει η Άννα Βίση

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

43.

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

Πριν δείτε αποσπάσματα από την ταινία Η γυναίκα να φοβείται τον άνδρα (σενάριο, σκηνοθεσία: Γιώργος Τζαβέλλας, 1965), διαβάστε.

Η ταινία μάς περιγράφει ένα ζευγάρι που συζεί χωρίς γάμο για πολλά χρόνια και ο άνδρας παίζει τον κυρίαρχο ρόλο στη σχέση. Μόλις όμως παντρεύονται, οι σχέσεις εξουσίας ανατρέπονται, και η γυναίκα διεκδικεί ισότιμο ή μάλλον κυρίαρχο ρόλο, γιατί τώρα είναι μια «παντρεμένη γυναίκα», που διαχειρίζεται το «νοικοκυριό» και τις κοινωνικές του σχέσεις. Η ανατροπή όμως αυτή, είναι πολύ απότομη, για να γίνει εύκολα αποδεκτή από τον σύζυγό της. Έτσι, μέσα σε λίγες ώρες μετά τον γάμο, καταλήγουν στο διαζύγιο.

1. Δείτε (15:45-18:05) και απαντήστε.

- α. Πώς συμπεριφέρεται ο Αντωνάκης και πώς η Ελένη; Χαρακτηρίστε και τους δύο. Χρησιμοποιήστε όσο πιο πολλά επίθετα μπορείτε.
- β. Ποια επίθετα ταιριάζουν;
Αντωνάκης: οξύθυμος, υπομονετικός, συγκαταβατικός, γκρινιάρης, γρουσουζής, ανασφαλής, κατσούφης
Ελένη: υπάκουη, γλυκιά, ευτυχής, πεισματάρη, ζηλιάρη, ιδιοτελής, καλοσυνάτη, ήρεμη

2. Δείτε (1:06:26-1:09:15) και βάλτε τις λέξεις από το κουτάκι στο σωστό κενό.

σταματάνε ονειρεύομαι μπήκε αρχίζει γελάσανε

Αντωνάκης: Δεν μου λες; Άκουσα καλά ή με _____ τα αφτιά μου; Είπε «σκασμός, Αντωνάκη»;

Σοφέρ: Όχι, είπε «σκασμός, Αντωνάκη μου»!

Αντωνάκης: «Μου»; Πάλι καλά... Δηλαδή, εγώ —αν δεν _____ και είμαι ξύπνιος— πρέπει ή να σκοτώσω άνθρωπο ή να πάρω το καπελάκι μου και να φύγω.

Σοφέρ: Αργά, κύριε... τώρα _____ η κουλούρα. Τώρα _____ οι γλύκες κι _____ η παντόφλα...

Αντωνάκης: Παθός είσαι;

Σοφέρ: Παθός και μαθός...

3. Πώς πιστεύετε ότι τελειώνει η ταινία; Γιατί;

4. Ποιες από τις συμπεριφορές (και τις φράσεις) που ακούσατε θεωρείτε ότι δεν θα συναντήσετε στις μέρες μας;

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο Υ Ι
Ε Κ Σ
Π Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

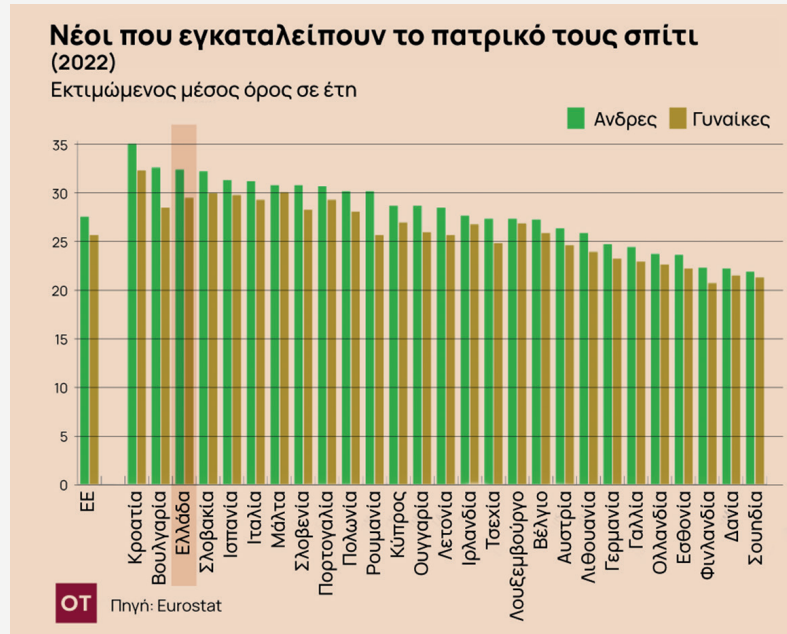

1. Δείτε το διαφημιστικό σποτάκι «Ημιμαραθώνιος Κρήτης, Ελληνίδα μάνα» και σχολιάστε το.

- «τυπική ελληνική οικογένεια»: Υπάρχει; Μπορείτε να την περιγράψετε; Πόσο υποστηρικτική ή τοξική μπορεί να γίνει; Πόσο μοιάζει ή διαφέρει από μια «τυπική» οικογένεια στη χώρα σας;

2. Διαβάστε και σχολιάστε.

Σε ηλικία κατά μέσο όρο 26,4 ετών εγκατέλειψαν το πατρικό τους οι νέοι σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2022, ωστόσο τα ποσοστά διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Eurostat, ο υψηλότερος μέσος όρος ηλικιών, 30 ετών και άνω, καταγράφηκε στην Κροατία (33,4 έτη), τη Σλοβακία (30,8), την Ελλάδα (30,7), τη Βουλγαρία και την Ισπανία (και οι δύο 30,3), τη Μάλτα (30,1) και την Ιταλία (30,0). Αντίθετα, οι χαμηλότερες μέσες ηλικίες, όλες κάτω των 23 ετών, καταγράφηκαν στη Φινλανδία (21,3 έτη), τη Σουηδία (21,4), τη Δανία (21,7) και την Εσθονία (22,7).

Πηγή: [ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ](#)

3. Θεωρείτε ότι είναι θετικό ή αρνητικό το παραπάνω γεγονός; Συζητήστε με βάση οικονομικά, πολιτισμικά και ψυχολογικά ή φιλοσοφικά στοιχεία που ίσως έχετε υπόψη σας.

4. Διαβάστε.

Η τεχνολογία έχει αλλάξει το παιχνίδι αναφορικά με τον έρωτα και τις σχέσεις – γνωριζόμαστε σε dating sites και apps, επικοινωνούμε συχνότερα μέσω μηνυμάτων αντί τηλεφώνου, ανταλλάσσουμε Bitmojis για πλάκα. Η τεχνολογία παίζει μεγάλο ρόλο στην πορεία και την εξέλιξη μιας σχέσης, γι' αυτό και η ανταλλαγή μηνυμάτων με ένα τρίτο πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί απιστία.

Πηγή: [SHAPE](#)

Μια εφημερίδα κάνει ρεπορτάζ σχετικά με τις εφαρμογές online dating. Ο/Η δημοσιογράφος ζητά τη γνώμη σας. Χωριστείτε σε ομάδες και υποστηρίξτε με επιχειρήματα καθεμία από τις παρακάτω απόψεις.

ομάδα 1 Είστε ιδιοκτήτρια ενός γραφείου συνοικεσίων. Πιστεύετε ότι το Ίντερνετ δίνει μια ψεύτικη και επιφανειακή εικόνα για τους ανθρώπους και ότι ο μόνος σίγουρος τρόπος για να έχει κάποιος μια σοβαρή σχέση είναι να απευθυνθεί σε ένα γραφείο σαν το δικό σας.

ομάδα 2 Είστε νέος/α και πολυάσχολος/η. Έχετε δημιουργήσει προφίλ σε δύο εφαρμογές γνωριμιών και ψάχνετε τον/την ιδανικό/ή σύντροφο για σας. Στηρίξτε την επιλογή σας.

ομάδα 3 Είστε μαζί με τον άντρα / τη γυναίκα της ζωής σας από το Γυμνάσιο. Πιστεύετε ότι οι βαθιές σχέσεις μπορούν να δημιουργηθούν μόνο μετά από πολλά χρόνια γνωριμίας και αν ο κοινωνικός κύκλος των απόμων είναι κοινός. Στηρίξτε την άποψή σας.

ομάδα 4 Είστε ελεύθερος/ ελεύθερη και πιστεύετε ότι δεν χρειάζεται να κάνετε τίποτε για να χτυπήσει ο έρωτας την πόρτα σας. Η άποψή σας είναι ότι “αυτά τα πράγματα” δεν χρειάζονται την παραμικρή προσπάθεια και μπορείτε απλώς να περιμένετε την τύχη να αποφασίσει. Στηρίξτε την άποψή σας.

5. «Ο γάμος του παππού». Διαλέξτε ρόλους και μιλήστε.

Λείψατε για έναν χρόνο στο εξωτερικό για σπουδές. Όταν γυρίσατε, ο παππούς σας (ήδη δέκα χρόνια χήρος) σας ανακοινώνει ότι θα παντρευτεί μια κυρία που γνώρισε στο ΚΑΠΗ του Δήμου. Διαφωνείτε με αυτόν τον γάμο και προσπαθείτε να τον μεταπείσετε.

Είστε χήρος δέκα χρόνια, εβδομήντα χρονών και καλοστεκούμενος. Γνωρίσατε μια συνομήλική σας κυρία στο ΚΑΠΗ του Δήμου και σκέφτεστε να παντρευτείτε. Ο εγγονός σας διαφωνεί με αυτόν τον γάμο και εσείς προσπαθείτε να τον μεταπείσετε.

Τι θα άλλαζε στα επιχειρήματα των δύο πλευρών, αν ο τίτλος της κατάστασης ήταν «**Ο γάμος της γιαγιάς**»;

6. Θα διαβάσετε ένα αυτοβιογραφικό κείμενο. Συμπληρώστε τα κενά χρησιμοποιώντας Αόριστο και προσέξτε τους τύπους του Υπερσυντέλικου.

Η γιαγιά και ο πόνος

Λίγο πριν φύγουμε για να επιστρέψουμε στην Αθήνα, η γιαγιά _____ (κατεβαίνω) στην αυλή για να φέρει φρέσκα αυγά - για τα παιδιά. _____ (επιστρέφω) με την ποδιά γεμάτη αλλά ήταν κάτωχρη, σαν να είχε δει φάντασμα. Η μάνα το _____ (προσέχω) και τη _____ (ρωτάω) τι είχε συμβεί. Η γιαγιά _____ (αποφεύγω) να απαντήσει αλλά, όταν έκανε να αδειάσει την ποδιά της, η μάνα _____ (καταλαβαίνω) ότι είχε χτυπήσει στο αριστερό της χέρι. Με τα πολλά _____ (παραδέχομαι) πως είχε γλιστρήσει στην αυλή κι είχε πέσει - αλλά δεν ήταν τίποτε, μας _____ (διαβεβαιώνω).

Ο πατέρας και η μάνα παρά τις επίμονες διαμαρτυρίες της την _____ (πηγαίνω) στην Τρίπολη στο νοσοκομείο. Η ακτινογραφία _____ (δείχνω) ότι είχε εξαρθρωθεί ο ώμος. Οι γιατροί _____ (βάζω) το χέρι στη θέση του.

Για το άλλο, είπαν, δεν μπορούσε πια να γίνει τίποτε.

Η μαρτυριάρα ακτινογραφία είχε δείξει πως και το άλλο χέρι, το δεξί, είχε εξαρθρωθεί παλιότερα αλλά χωρίς να αναταχθεί ποτέ. Τότε η γιαγιά μας _____ (ομολογώ) πως δεν μπορούσε να το σηκώσει πάνω από ένα σημείο και γι' αυτό _____ (κάνω) τις περισσότερες δουλειές με το αριστερό.

Ο πόνος και τις δυο φορές πρέπει να ήταν αβάσταχτος. Για τη γιαγιά, ωστόσο, ο πόνος ήταν κομμάτι της καθημερινής ζωής και η αντιμετώπισή του σκέτη πολυτέλεια. Οι δουλειές δεν μπορούσαν να περιμένουν.

Νίκος Παναγιωτόπουλος, *Γραφικός χαρακτήρας*, εκδ. Μεταίχμιο

- Μπορείτε να περιγράψετε τον χαρακτήρα της γιαγιάς με βάση τα στοιχεία που δίνονται από το κείμενο;
- Διηγηθείτε κάποιο (παρόμοιο) περιστατικό που έμεινε στη μνήμη σας. Προσέξτε τη σωστή χρήση των χρόνων στο παρελθόν!

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παίζουν τον ρόλο τους στη δημιουργία και τη διατήρηση σχέσεων. Χρησιμοποιείτε κάποιο από αυτά; Εξηγήστε στους συμμαθητές σας τους λόγους που σας κάνουν να λέτε ναι ή όχι στα social media, όπως έκανε η Αλύσσα στο κείμενο που ακολουθεί.

Θυμάμαι τη μέρα που άνοιξα τον πρώτο μου λογαριασμό στο Facebook. Ήμουν στην πρώτη τάξη του λυκείου και το Facebook ήταν κάτι σημαντικό, ένα βραβείο που έδειχνε σε όλους ότι δεν ήσουν πια παιδί. Άνοιξα τον λογαριασμό μου στο σπίτι μιας φίλης, χρησιμοποιώντας τον δικό της υπολογιστή, γιατί ο δικός μου είχε διαδίκτυα όρια και το Facebook απαγορευόταν. Ήθελα να δημιουργήσω προφίλ για να μιλήσω με παιδιά από τις μεγαλύτερες τάξεις του λυκείου που είχα γνωρίσει στα μαθήματά μου. Σε λίγες εβδομάδες, όμως, οι γονείς μου ανακάλυψαν το προφίλ και κατευθείαν το διέγραψαν.

Όταν μεγάλωσα λίγο, άνοιξα έναν άλλο λογαριασμό, με τις καλές ευχές των γονιών μου, αλλά μετά από τη δραματική αρχή, ποτέ ξανά το Facebook δεν έπαιξε ενδιαφέροντα ρόλο στη ζωή μου. Εδώ και χρόνια δεν συνηθίζω να ανοίγω μια ιστοσελίδα όπου βλέπω μόνο πολιτικούς καβγάδες μεταξύ συγγενών και φωτογραφίες γάμων από άγνωστους με τους οποίους υποτίθεται ότι πήγαινα σχολείο.

Η εμπειρία μου με το Instagram είναι εντελώς διαφορετική. Άνοιξα λογαριασμό και ήταν κεραυνοβόλο. Η εφαρμογή ήταν ακόμη μικρή και ανεξάρτητη (δηλαδή όχι στην κατοχή του Facebook). Έβρισκα εύκολα λογαριασμούς που ανέβαζαν φωτογραφίες σχετικά με τα ενδιαφέροντά μου και απέφευγα φωτογραφίες που δεν μου άρεσαν. Ενώ μεγάλωνα, άλλαζα συχνά τις προτιμήσεις μου. Παράλληλα άλλαζαν τα προφίλ που ακολουθούσα στο Instagram. Τώρα ακολουθώ προφίλ που ασχολούνται με τα τωρινά μου ενδιαφέροντα: αναλογική φωτογραφία, πλέξιμο και γράψιμο με πένες και μελάνια. Ακολουθώ και αρκετά πολιτικά προφίλ. Εν κατακλείδι, το Instagram παρέμενε σχετικό με τη ζωή και τα γούστα μου ενώ το Facebook, στο οποίο έχω συνδεθεί με ανθρώπους που γνώρισα προσωπικά, έγινε άσχετο με την τωρινή μου πραγματικότητα.

Τα τελευταία χρόνια όμως, οι δυο εφαρμογές πλησιάζουν. Το Instagram με το Facebook ως κάτοχο έχει γίνει διαφήμιση. Είναι αδύνατον τώρα πια να αποφεύγεις φωτογραφίες που δεν σε ενδιαφέρουν, γιατί κάθε φωτογραφία είναι διαφήμιση και οι εταιρίες πληρώνουν για τις επισκέψεις. Ακόμα και οι πίνακες μιας καλλιτέχνηδας μπορεί να πουλάνε ακρυλικά χρώματα. Τώρα λοιπόν, αποφεύγω και τις δύο εφαρμογές και είμαι ευχαριστημένη που γλιτώνω τόσες ώρες.

Αλύσσα (MENDEZ ALYSSA-DESIREE)

3η Ενότητα

Εργασία

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

- «Καμιά δουλειά δεν είναι ντροπή». Υπάρχει παρόμοια φράση στη γλώσσα σας; Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και σχολιάστε.

Πολλοί από τους Αθηναίους πολίτες της κλασικής αρχαιότητας δεν ήταν αναγκασμένοι να δουλεύουν. Οι ελεύθεροι πολίτες πίστευαν ότι θα πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από την εργασία προκειμένου να μπορούν να ασχολούνται με την πολιτική και τις διαδικασίες της άμεσης δημοκρατίας. Φιλόσοφοι όπως ο Πλάτωνας, ο Ξενοφώντας και ο Αριστοτέλης καθώς και η συντριπτική πλειοψηφία της αριστοκρατικής τάξης, θεωρούσαν υποτιμητική κάθε μορφή χειρωνακτικής ή γενικότερα μισθωτής εργασίας τις οποίες αναλάμβαναν ως επί το πλείστον δούλοι και μέτοικοι.

Στην αθηναϊκή οικονομική ζωή λειτουργούσε, όπως και στις μέρες μας, ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης, τα επαγγέλματα ήταν δεκάδες, ενώ και τότε υπήρχε ανεργία. Κάθε πρωί όσοι δεν είχαν εργασία και έπρεπε να έχουν ένα εισόδημα για να μπορούν να ζήσουν αξιοπρεπώς, συγκεντρώνονταν στην Αγορά και οι εργοδότες επέλεγαν όσους ήθελαν. Όταν όμως η ανεργία ήταν ιδιαίτερα μεγάλη, οι κυβερνώντες κατέφευγαν στη λύση της υλοποίησης μεγάλων δημοσίων έργων που απασχολούσαν όσους είχαν ανάγκη από δουλειά. Ο Πλούταρχος υποστηρίζει ότι ένας από τους λόγους που ο Περικλής αποφάσισε να επανακατασκευάσει την κατεστραμμένη από την επιδρομή των Περσών Ακρόπολη των Αθηνών δημιουργώντας τα γνωστά μνημεία, ήταν ακριβώς κι αυτός.

Πηγή: [NEWSBEAST](#)

Κορινθιακό αγγείο με απεικόνιση των εργαζομένων σκλάβων στα μεταλλεία Λαυρίου. 5ος π.Χ. αιώνας

Πηγή: [ΕΥΡΗΚΑ](#)

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Πριν διαβάσετε το κείμενο

Η Σοφία Νικολαΐδου (από το 2019 διδάσκει Δημιουργική Γραφή στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) συγκέντρωσε και αφηγείται τις ιστορίες ανθρώπων που «είναι οι πρώτοι στην οικογένειά τους που σπούδασαν. Όλοι τους φόρεσαν το χρυσό βραχιόλι. Το πτυχίο είναι το χρυσό βραχιόλι στο χέρι του παιδιού, έτσι δεν έλεγαν οι παλιές γιαγιάδες;», όπως αναφέρει στις πρώτες σελίδες του βιβλίου της.

Διαβάστε προσεκτικά.

Ε.Π. (γεν. 1962, μιλάει για την κόρη της Χ.Π., γεν. 1999)

Η Ε. από την πρώτη μέρα που ήρθε στην Ελλάδα καθάριζε σπίτια. Έκανε λαμπτικό τον αποχυμωτή με την οδοντογλυφίδα, γυάλιζε με την μπατονέτα το πλυντήριο. Δούλευε γρήγορα, δεν ρωτούσε ποτέ, ήξερε τι να κάνει. Έχει δύο χρόνια, λέει, που σταμάτησε, γιατί σακατεύτηκε. Τώρα φροντίζει μικρά παιδιά, τέρμα οι χλωρίνες και τα σφουγγαρόπανα. Έχει μια κόρη. Την έπαιρνε μαζί της στο Πανόραμα, να τη βοηθάει. Το παιδί τελείωνε ό,τι του είχε πει η μαμά, μετά καθόταν σε μια γωνιά και άνοιγε το βιβλίο να διαβάσει. Θέλει να μου πει για την κόρη της.

Δεν έχει πιο ψηλά, γι' αυτό τη διάλεξε.

Στην Ουκρανία το δικό μου σπίτι ήταν σαν τα δικά τους και καλύτερο. Είχα έναν κήπο εγώ, με δέντρα, με τριανταφυλλιές. Με μεγάλα ξύλινα παράθυρα. Όλη τη μέρα να το καθαρίζεις, δεν τελειώνεις. Ανοιχτό το αφήσαμε και φύγαμε, ούτε που το κλειδώσαμε.

Πονάει η μέση μου, έχω και αίμα καμιά φορά, πολύ αίμα, είναι που καθαρίζω καλά, στα γόνατα με το πανί, δεν τις μπορώ τις τσαπατσουλιές εγώ, γι' αυτό κουράζομαι.

Από τη μέρα που αρρώστησα έπαιρνα το παιδί μαζί, να με βοηθάει. Από την Τρίτη Γυμνασίου τρέχαμε εδώ, τρέχαμε εκεί, τίποτε δεν έλεγε το πουλάκι μου. Ύστερα άρχισα τη δουλειά με τα μωρά, τη λευτέρωσα.

Τις πήρα όλες τηλέφωνο. Μία μία με τη σειρά. Η Χριστίνα πέρασε στην Ιατρική Αθηνών, έτσι τις είπα. Σε όλες τις κυρίες από το Πανόραμα που τους καθάριζα τα σπίτια. Να το γράψεις (κουνάει το δάχτυλό της στο τραπέζι) πως η δικιά μου τα διάβασε όλα μόνη της. Ούτε φροντιστήριο ούτε τίποτα. Όλα τα έκανε μονάχη της.

Ιατρική Αθηνών πέρασε. Στην πιο καλή Σχολή. Το παιδί μου θα πάει στην Αθήνα και θα σπουδάσει στην πρώτη Σχολή. Δεν έχει πιο ψηλά, γι' αυτό τη διάλεξε.

Σοφία Νικολαΐδου, *Το χρυσό βραχιόλι*, *Αληθινοί άνθρωποι αφηγούνται τις ιστορίες τους*, εκδ. Μεταίχμιο, 2020, σσ. 40-41

Αφού διαβάσετε το παραπάνω κείμενο.

1. Ποιοι είναι οι ήρωες/οι χαρακτήρες της «ιστορίας»;
2. Πού εκτυλίσσεται η ιστορία; (Βρείτε μια χαρακτηριστική συντακτική δομή της Βόρειας Ελλάδας!)
3. Πότε εκτυλίσσεται η ιστορία;
4. Τι συμβαίνει;
5. Πώς αισθανθήκατε διαβάζοντας αυτή την ιστορία;
6. Γιατί αισθανθήκατε έτσι;
7. «Ο γονέας δουλεύει χειρωνακτικά, το παιδί θα σπουδάσει για να ξεφύγει από αυτό». Σχολιάστε τη φράση· πότε και πού υπήρχε αυτή η άποψη; Υπάρχει ακόμη;
8. Ποιος αποφάσισε για τις σπουδές και το επάγγελμά σας;

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Πριν διαβάσετε το παρακάτω κείμενο:

- Κάντε υποθέσεις για το περιεχόμενό του με βάση μόνο τον τίτλο του.
- Στο κείμενο υπάρχουν δέκα παραπάνω λέξεις. Βρείτε τις και διαγράψτε τις.

Προτιμάτε να παγώσετε τα ωάρια ή τις φιλοδοξίες σας;

«Όταν πριν από τέσσερα χρόνια έγινα επικεφαλής του τμήματός μου, σκεφτόμουν ήδη να γίνω η μητέρα, αλλά το ανέβαλα. Δεν μου το ζήτησε κανείς. Ήθελα να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της νέας θέσης, στις πολλές ώρες εργασίας. Πριν από έναν χρόνο έμεινα η έγκυος, με πολύ άγχος για την καριέρα μου. Μόλις γύρισα σπίτι με το μωρό, ξεκίνησα να δουλεύω ξανά και στους τρεις μήνες είχα επιστρέψει στο γραφείο» λέει η 37χρονη Κ.Π., εργαζόμενη σε πολυεθνική εταιρεία. «Αν και οι όλοι επέμεναν να μείνω σπίτι, οικογένεια και συνάδελφοι, ήθελα να έχω τον έλεγχο. Δεν κρύβω, φυσικά, πως φοβόμουν μήπως γυρίσω και βρω τη θέση μου πιασμένη», εξηγεί μιλώντας στο «Βήμα».

Μια «λύση» σε αυτόν τον φόβο ήρθε από την μία άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Τον περασμένο Φεβρουάριο, μια δυναμική επαγγελματίας, η Ντενίζ Γιανγκ Σμιθ, έγινε επικεφαλής ανθρώπινου δυναμικού της Apple αναλαμβάνοντας μια πρόκληση: να προσελκύσει νέες ταλαντούχες γυναίκες σε έναν χώρο που εργάζονται κυρίως τους άνδρες. Ανάμεσα στις ασφαλιστικές παροχές προστασίας της μητρότητας, η εταιρεία ανακοίνωσε στις 98.000 εργαζόμενες ότι θα προσφέρει σε όσες εργάζονται σε αμερικανικό έδαφος τη δυνατότητα να καταψύξουν τα ωάρια τους από τον Ιανουάριο του 2015. Το πάγωμα ωαρίων επιδοτείται ήδη από το Facebook, με τα 20.000 δολάρια για κάθε την εργαζόμενη, με το επιχείρημα ότι οι εργαζόμενες θα μπορούν να αφοσιωθούν στην καριέρα τους, χωρίς να θυσιάσουν τη χαρά της μητρότητας. Απλώς πατούν «αναβολή» στο βιολογικό τους ρολόι.

Η πρόσφατη ανακοίνωση της Apple άναψε τα αίματα στα μέσα κοινωνικής μιας δικτύωσης. Η υιοθέτηση μιας τέτοιας της ιδέας ενθαρρύνει τον δύσκολο και τον απαιτητικό δρόμο μιας επαγγελματικής καριέρας και απελευθερώνει τις γυναίκες από το δίλημμα εργασία ή οικογένεια, ή μήπως αποκλείει τις γυναίκες που θα επιλέξουν να συνδυάσουν και τα δυο;

σύνθεση κειμένων από *Το Βήμα* (26/10/2014) και *Τα Νέα* (15/10/2014)

- Πώς σχολιάζετε αυτά που διαβάσατε; Τι θα γράφατε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή τι θα λέγατε σε μια συζήτηση με φίλους για το ότι μια μεγάλη εταιρεία επιδοτεί και παροτρύνει τις εργαζόμενες να αναβάλουν την απόκτηση παιδιών;
- Οι λέξεις που εντοπίσατε ήταν οριστικά και αόριστα άρθρα. Για τη χρήση τους και για την απουσία άρθρου συμβουλευτείτε τη γραμματική σας.

2. Συμπληρώστε όπου χρειάζεται το οριστικό άρθρο.

1. Με λένε / Ονομάζομαι / Λέγομαι _____ Μαρία Παυλοπούλου.
2. Να σας συστήσω _____ Μαρία Παυλοπούλου.
3. _____ καφές μ' αρέσει πολύ, όλοι _____ καφέδες, _____ τσάι το σιχαίνομαι.
4. Υπάρχει _____ καφές για όλους. Ελάτε να πάρετε!
5. _____ κύριος _____ Γιώργος είναι _____ ογδόντα τεσσάρων _____ χρονών αλλά αγαπάει _____ δουλειά κι ακόμα δουλεύει.
6. _____ κύριε _____ Γιώργο, έχετε _____ δουλειά; Μπορώ να σας απασχολήσω λίγο;
7. Είναι εντάξει εδώ _____ καναπές; Μήπως θέλεις να τονβάλουμε λίγο προς _____ πίσω και προς _____ αριστερά;
8. _____ τι έχω να κάνω σήμερα δεν περιγράφεται!
9. Όταν συζούσε με _____ φίλο της που ήταν _____ γεωπόνος, έμαθε πολλά για _____ πώς να καλλιεργεί _____ λαχανικά.
10. _____ Ευρώπη _____ σήμερα δεν είναι _____ ίδια με _____ Ευρώπη _____ χτες.

3. Συμπληρώστε όπου χρειάζεται το αόριστο άρθρο.

1. Έχω _____ πονοκέφαλο που δεν σε βλέπω...
2. Είμαι λίγο άρρωστη, έχω _____ πονοκέφαλο. Να τα πούμε καλύτερα αύριο;
3. Είπε ότι θα βγει βόλτα με _____ φίλη της όμως δεν ξέρω με ποια.
4. Μαλώσαμε με τον Γιάννη και είδα μπροστά μου _____ άλλο άνθρωπο.
5. _____ φορά κι _____ καιρό ζούσε _____ βασιλιάς και _____ βασίλισσα μα δεν είχανε _____ παιδί.
6. Μ' αρέσει η τσάντα σου! Θα 'θελα κι εγώ _____ τέτοια δική μου!

4. Το κείμενο που ακολουθεί είναι η προσωπική εμπειρία ενός Έλληνα (δημοσιευμένη το 2014) που μετανάστευσε στο εξωτερικό, γιατί δεν μπορούσε να βρει δουλειά στην Ελλάδα. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό άρθρο, όπου είναι απαραίτητο και σχολιάστε: έχετε κάποια παρόμοια εμπειρία; Τι συμβαίνει με την ανεργία στη χώρα σας;

Σήμερα κλείνω 3 χρόνια σε _____ εξωτερικό, _____ μετανάστης, όπως _____ παππούδες μου _____ δεκαετία _____ '50. _____ ιστορία που ακολουθεί είναι _____ απολογισμός και _____ εξομολόγηση συνάμα, με _____ πράγματα που ελάχιστοι ξέρουν για μένα.

Πήρα _____ απόφαση να φύγω όταν άρχισα να λυπάμαι τον εαυτό μου. Ήμουν 26 χρονών, ότι είχα τελειώσει _____ στρατό, έμενα ξανά με _____ γονείς μου κι είχα περάσει _____ καλοκαίρι μου δουλεύοντας _____ σερβιτόρος σε _____ οικογενειακή επιχείρηση που είχαμε ανοίξει (η οποία μετά από ένα χρόνο έκλεισε, αδυνατώντας να αντεπεξέλθει σε _____ προκλήσεις _____ κρίσης και _____ all-inclusive τουρισμού).

Ένιωθα πως μετά από 8 χρόνια, ήμουν πάλι σε _____ μηδέν. Ένιωθα σαν _____ ηφαίστειο έτοιμο να εκραγεί. Δεν την μπορούσα _____ ανεργία. Εξοντωτική, εξευτελιστική. Και μιλάω χωρίς καμιά διάθεση προσβολής προς οποιονδήποτε άνεργο. Έτσι ένιωθα εγώ όμως και αυτό απλά περιγράφω.

Άρχισα να κάνω αιτήσεις σε _____ Αγγλία, κυρίως επειδή δεν ήξερα _____ άλλη γλώσσα, πέρα από κάτι λίγα ιταλικά. Κάνα μήνα αργότερα, ήρθε _____ πρώτη (και τελευταία) πρόσκληση σε _____ συνέντευξη. Έκλεισα _____ αεροπορικά εισιτήρια και έφυγα.(...)

Ήμουν τότε _____ πτυχιούχος Ψυχολογίας, με _____ μεταπτυχιακό σε _____ «Ψυχολογία και ΜΜΕ». _____ τίτλος _____ θέσης: _____ support worker. Ελάχιστα ήξερα για _____ καθήκοντα _____ support worker, αλλά θα μάθαινα πολύ γρήγορα. _____ μείξη νοσοκόμου, εργοθεραπευτή και ψυχολόγου. _____ καθήκοντα πολλά, από _____ να αλλάζεις πάνες σε ηλικιωμένους με _____ αυτισμό μέχρι να τους πηγαίνεις για _____ bowling.

Δεν είχα φανταστεί ποτέ ότι θα έκανα κάτι τέτοιο. Το έκανα όμως. Και το έκανα αδιαμαρτύρητα. Κανείς από _____ φίλους μου δεν ήξερε όλη _____ αλήθεια. Τη μαθαίνουν τώρα. Ήξερα ότι θα ακουγόταν περίεργο ότι έγινα _____ μετανάστης για να αλλάζω _____ πάνες.

Εγώ όμως ένιωθα ότι προσέφερα σε αυτούς _____ ανθρώπους κάτι καλό, βγάζοντας, παράλληλα, _____ δικά μου λεφτά. Ήμουν _____ ανεξάρτητος. Τότε κατάλαβα ότι καμιά δουλειά δεν ήταν _____ ντροπή. _____ ντροπή είχα νιώσει σε _____ ζωή μου μόνο όταν δεν προσέφερα τίποτα και ζητούσα από _____ γονείς μου λεφτά για να βγω για _____ καφέ.

στα ελληνικά εδώ: enallaktikos.gr
και στα αγγλικά εδώ: stefanoslivos.com

5. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό άρθρο, όπου είναι απαραίτητο. Πιστεύετε ότι τα ρομπότ θα καταργήσουν ή θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας;

_____ Κινέζοι έχουν δείξει _____ αγάπη τους για _____ ρομπότ τα οποία επιχειρούν να βάλουν σε _____ καθημερινότητά τους κάνοντάς την πιο εύκολη ή απλώς για να εντυπωσιάσουν. Σε _____ δεύτερη περίπτωση ανήκουν _____ τρία εστιατόρια που προσέλαβαν _____ ρομπότ σερβιτόρους για να προσελκύσουν _____ πελατεία.

_____ από αυτά _____ ρομπότ εργαζόταν σε _____ εστιατόριο σε _____ Κίνα. Μπορούσε να δουλέψει _____ 8ωρη βάρδια του, λειτουργούσε με _____ μπαταρίες, είχε _____ ύψος 1,4 μέτρα και ήταν εξοπλισμένο με _____ αισθητήρες και _____ σύστημα πλοήγησης έτσι ώστε να μεταφέρει με _____ ασφάλεια παραγγελίες με _____ βάρος έως και εφτά κιλά.

Όμως τελικά _____ ρομπότ απέτυχαν να αντικαταστήσουν _____ σερβιτόρους. Δεν μπορούσαν να φτάσουν _____ ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει _____ κανονικός σερβιτόρος, καθώς πολλές φορές έχυναν _____ ποτά και _____ σούπες...

Παρά _____ τεράστιο θόρυβο που δημιουργήθηκε σχετικά με _____ έλευση _____ ρομπότ σερβιτόρων, δυο εστιατόρια δεν κατάφεραν να συνεχίσουν και έκλεισαν.

_____ πρόσληψη ρομπότ σερβιτόρων κοστίζει περίπου _____ 6800 ευρώ και _____ κόστος που πρέπει να επωμιστεί _____ εργοδότης είναι _____ ηλεκτρικό ρεύμα για _____ μπαταρία τους και _____ συντήρησή τους, πράγματα που μπορεί να είναι πιο φθηνά από _____ άνθρωπο αλλά είναι και _____ λιγότερο αποτελεσματικά.

Πηγή: techblog.gr (με αλλαγές)

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Υπογραμμίστε το σωστό.

1. Ο παππούς ήταν πολύ εργάσιμος / εργατικός άνθρωπος.
2. Το ποσοστό απεργίας / ανεργίας στην Ευρώπη είναι γύρω στο 10%.
3. Εδώ και τρεις μήνες είναι άεργος / άνεργος. Ψάχνει σαν τρελός για δουλειά.
4. Ο εργοδότης / εργαζόμενός μου είναι χρυσός άνθρωπος.
5. Η αστυνομία συνέλαβε χτες τον ληστή της Εθνικής Τράπεζας και αναζητά και τους συνεργάτες / συνεργούς του.
6. Ήθελαν να με απολύσουν / να με προσλάβουν αλλά πρόλαβα και παραιτήθηκα / απολύθηκα.
7. Ο πατέρας μου βγήκε στη σύνταξη / στην απόλυση και πήρε ένα πολύ καλό εφάπαξ / επίδομα.
8. Στη Νορβηγία τα επιδόματα / τα ημερομίσθια μητρότητας είναι πολύ υψηλά.
9. Ο πρώτος μου μισθός / Το πρώτο μου επίδομα ήταν 700 ευρώ το μήνα. Μ' αυτά έπρεπε να πληρώσω το νοίκι μου, τους λογαριασμούς μου, να φάω και να ντυθώ.
10. Το ωράριό μου / Το μεροκάματό μου, κύριε, είναι οχτώ με τέσσερις και όχι οχτώ με οχτώ...
11. Τα χειρωνακτικά επαγγέλματα / Τα ελεύθερα επαγγέλματα τα προτιμούν όσοι δεν έχουν πολλές γνώσεις και διαθέτουν σωματική δύναμη. Δεν είναι εύκολο πράγμα να είσαι εργάτης!
12. Σχολάω / Απασχολούμαι στις τρεις σήμερα. Θες να φάμε μαζί μεσημεριανό; Ξέρω ένα καινούργιο μπεργκεράδικο, τέλειο!

2. Κάντε το παρακάτω «ψυχολογικό τεστ» και**α. εντοπίστε λέξεις που έχουν σχέση με το θέμα εργασία****β. προσέξτε την υπογραμμισμένη λόγια φράση**

(για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις που συντάσσονται με δοτική συμβουλευτείτε τη γραμματική σας)

Είστε εργασιομανείς ή δεν βλέπετε την ώρα να σχολάσετε για να ασχοληθείτε με... σοβαρότερα πράγματα, όπως η ξεκούραση; Απαντώντας στις ερωτήσεις του τεστ, θα ανακαλύψετε ποια είναι, εν τέλει, η σχέση σας με τη δουλειά.

1 Είστε αναγκασμένοι να κάνετε καθημερινά υπερωρίες. Πώς σας φαίνεται;

- A. Σας δημιουργεί προβλήματα στην ιδιωτική σας ζωή.
- B. Είναι ανιαρό.
- Γ. Σας βοηθούν να συμπληρώσετε τα έσοδά σας.

2 Όταν δεν καταφέρνετε να ολοκληρώσετε κάτι που αναλάβατε, πώς νιώθετε;

- A. Ανικανοποίητοι.
- B. Κενοί.
- Γ. Εκνευρισμένοι.

3 Τι σημαίνει για σας η δουλειά;

- A. Κούραση.
- B. Ολοκλήρωση.
- Γ. Ισορροπία.

4 Τι είδους δουλειά θα σας άρεσε;

- A. Επιχειρηματίας.
- B. Ελεύθερος επαγγελματίας.
- Γ. Υπάλληλος.

5 Τι θα προτιμούσατε από τα παρακάτω;

- A. Τον σημερινό σας μισθό με λιγότερη δουλειά.
- B. Μεγαλύτερο μισθό δουλεύοντας περισσότερο.
- Γ. Έναν μισθό λίγο χαμηλότερο δουλεύοντας λιγότερες ώρες.

6 Τι σας κουράζει περισσότερο;

- A. Η χειρωνακτική εργασία.
- B. Η εγκεφαλική εργασία.
- Γ. Η απραξία.

7 Αν σας ζητούσαν να δουλέψετε παραπάνω για να στηρίξετε την εταιρεία όπου εργάζεστε, τι θα επιλέγατε;

- A. Μόνο αν με πληρώσουν.
- B. Αξίζει τον κόπο να κάνω μια θυσία.
- Γ. Πάνω από όλα το καθήκον.

Υπολογίστε τη βαθμολογία σας

	A	B	Γ
1.	3	2	1
2.	1	3	2
3.	3	2	1
4.	1	2	3
5.	3	1	2
6.	2	3	1
7.	3	2	1

Μέχρι 12 βαθμούς.

Η δουλειά και η επαγγελματική σας εξέλιξη παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή σας. Για αυτό είναι απαραίτητο να κάνετε μια δουλειά που να σας αρέσει και να σας γεμίζει, που να δίνει νόημα στη ζωή σας. Σπάνια κουράζεστε και προσπαθείτε πάντα να δώσετε τον καλύτερο εαυτό σας.

Από 13 έως 17 βαθμούς.

Σας αρέσει η δουλειά, αρκεί να μην κυριαρχεί στη ζωή σας. Θεωρείτε πολύ σημαντική την ιδιωτική σας ζωή και, όταν κλείνετε την πόρτα του γραφείου, αφήνετε πίσω σας όλα τα προβλήματα. Βιώνετε τη δουλειά σας χωρίς άγχος, αλλά και χωρίς πάθος.

Από 18 έως 21 βαθμούς.

Για σας η δουλειά είναι απλώς ένας τρόπος για να εξασφαλίσετε τα προς το ζην και δεν σκεφτήκατε ποτέ ότι μπορεί να παίξει ρόλο στην προσωπική και την κοινωνική σας ανάπτυξη. Δεν σας αρέσει γενικά η δουλειά και, αν μπορούσατε να επιλέξετε, θα προτιμούσατε να μην έχετε καμία επαγγελματική απασχόληση.

Νέλλη Παρασκευοπούλου, tv ΕΘΝΟΣ

2. Επιλέξτε από το κουτάκι τις λόγιες φράσεις που ταιριάζουν για να συμπληρώσετε τις προτάσεις.

εν μέρει, εν τέλει, εν αγνοία, εν ανάγκη, εν αναμονή, εν θερμώ, εν κινήσει, εν λευκώ, εν όψει, εν ριπή οφθαλμού, εν πάση περιπτώσει, εν συντομία, επί θύραις, επ' αυτοφώρω, επί ματαίω, επί τη ευκαιρία, επί ίσοις όροις

1. Θα σου τα πω περιληπτικά. Άκου λοιπόν, _____, πώς έγιναν τα πράγματα.
2. Δεν ήξερε τίποτε. Όλα συνέβησαν _____ του.
3. Ήμουν στην τράπεζα για άλλη δουλειά και _____ ρώτησα και για το πρόγραμμα ασφάλισης που ήθελες. Έμαθα, λοιπόν, ότι...
4. Κάνε ό,τι νομίζεις ότι είναι σωστό. Σε εξουσιοδοτώ _____ να χειριστείς την υπόθεση.
5. Έντονη κακοκαιρία _____: Ισχυρές βροχές και ιδιαίτερα πυκνές χιονοπτώσεις αναμένονται τις επόμενες ώρες στη χώρα μας.
6. _____ των νέων μέτρων που θα ανακοινώσει η κυβέρνηση καμία αίτηση δεν γίνεται δεκτή.
7. Δεν διαφωνώ απόλυτα· συμφωνώ _____ μαζί σου.
8. Τι έγινε; Τι αποφασίσατε _____;
9. Το αυτοκίνητο ήταν _____ όταν χτυπήθηκε από τον κεραυνό.
10. Θα το σκεφτούμε καλύτερα και θα σας ανακοινώσουμε την απόφασή μας αύριο. Δεν θα αποφασίσουμε τώρα που τα πνεύματα είναι οξυμένα, _____ ...
11. Οι κλέφτες ήταν πολύ γρήγοροι. Άδειασαν το χρηματοκιβώτιο _____
12. Αν δεν έχουμε άλλη λύση, θα πάμε _____ και στα πεθερικά μου να ζητήσουμε ένα μικρό δάνειο.

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

1. Δείτε από τη σειρά *Κάψε το σενάριο* το απόσπασμα «[Συνέντευξη για δουλειά](#)» και απαντήστε.

1. Οι δύο υποψήφιοι είναι οι _____
2. Ο μισθός που προτείνει ο εργοδότης είναι _____ συν ΙΚΑ.
3. Ο υποψήφιος με τα γυαλιά προτείνει να μην υπογράψει καν _____.
4. Γίνεται ένας αγώνας δρόμου σχετικά με το ποιος υποψήφιος θα έχει το πιο “διευρυμένο” _____.
5. Στον αγώνα για τις αποδοχές η τελική προσφορά είναι ο εργαζόμενος να δουλέψει _____ για _____, γιατί βλέπει τον εργοδότη _____.
6. Τη δουλειά την παίρνει αυτός που πρόσφερε _____!
7. Τελικά πρόκειται για μια θέση _____...

2. Δείτε δύο αποσπάσματα από την ταινία «Ζητείται ψεύτης» (2010).

Πριν δείτε τα αποσπάσματα, διαβάστε παρακάτω μερικές πληροφορίες για αυτή.

Όταν ο Θεόφιλος Φερέκης αναλαμβάνει το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έρχεται αντιμέτωπος με όλες τις «χάρες» που είχε τάξει προεκλογικά στους ψηφοφόρους του. Μόλις καταλάβει ότι δεν πρόκειται να τα βγάλει εύκολα πέρα, χρειάζεται επειγόντως να προσλάβει έναν... επαγγελματία ψεύτη. Την κατάσταση αναλαμβάνει ο Θεόδωρος Πάρλας, ή Ψευτοθόδωρος, που με το «ταλέντο» του και τις ψεύτικες υποσχέσεις του, ξεκινάει την καριέρα του λαμπρά ως το δεξί χέρι του Φερέκη. Το ένα ψέμα φέρνει το άλλο και σύντομα χρειάζονται περισσότερα ψέματα για να τους ξεμπλέξουν από τις ξεκαρδιστικές καταστάσεις που αποδεικνύουν ότι το έργο του Δημήτρη Ψαθά παραμένει επίκαιρο και διαχρονικό, 50 χρόνια μετά.

Πρωταγωνιστούν: Ιεροκλής Μιχαηλίδης, Ζέτα Μακρυπούλια, Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος, Πυγμαλίων Δαδακαρίδης, Μιχάλης Ιατρόπουλος, Φωτεινή Μπαξεβάνη.

Πηγή: viewmasterfilms.gr

α. Δείτε (0:00- 1:09) και απαντήστε: Σωστό ή Λάθος.

1. Ο Θόδωρος δεν διάβασε.
2. Ο Θόδωρος ισχυρίζεται ότι κέρδισε ένα βραβείο.
3. Η μητέρα κατηγορεί τον εαυτό της για την κατάσταση του γιου της.
4. Ο Θόδωρος φαίνεται να μην ανησυχεί πολύ για το μέλλον του.

β. Τι ακούτε ακριβώς; Συμπληρώστε.

- Διάβασες, Θόδωρε;
- Ε, βασικά, εκεί που άρχισα να διαβάζω, ξαφνικά με πήρε η δασκάλα μου τηλέφωνο. Και μου λέει να μην διαβάσω για αύριο, επειδή κέρδισα το βραβείο _____
- Α, _____ ...
- Βασικά, η δασκάλα μου 'πε να σε συγχαρώ.
- Ααα, να με συγχαρείς...
- Ε, ναι μωρέ, απλά, εντάξει, δεν είναι ανάγκη να έρθεις... Θα _____ το βραβείο εγώ.
- Α, _____ μαζί σου, βρε παιδί μου; _____ μαζί σου; Βρε Θόδωρε, τι ψέματα είναι όλα αυτά πάλι;
- Αλήθεια είναι, ρε μαμά...
- Πόσες φορές τα έχουμε πει, πουλάκι μου; Τα καλά παιδιά δεν λένε ποτέ ψέματα! Άμα το πας εσύ έτσι, τι δουλειά _____ αύριο, μου λες; Ε; Ξέρεις κανέναν να ζητάει ψεύτη;

γ. Τι πιστεύετε; Ποια δουλειά είναι κατάλληλη για έναν καλό ψεύτη;

δ. Πριν δείτε το δεύτερο απόσπασμα (9:39-10:48) εξηγήστε αντιστοιχίζοντας.

1.	χαραμίζω		α.	
2.	τη βγάζω καθαρή		β.	ξέρω τους κατάλληλους ανθρώπους για να με βοηθήσουν
3.	καρχαρίας		γ.	χρησιμοποιώ κάτι χωρίς να αξιοποιώ όλες τις δυνατότητές του, το φθείρω, το χαλάω
4.	αθερίνα		δ.	
5.	σουπιά		ε.	έτσι κι έτσι, με δυσκολία
6.	τα βγάζω πέρα		στ.	κάνω κάτι χωρίς συνέπειες
8.	κουτσά στραβά		ζ.	τα καταφέρνω
9.	έχω άκρες		η.	

ε. Δείτε και απαντήστε: Σωστό ή Λάθος;

1. Ο Θόδωρος πιστεύει ότι η Χαρά δεν βρίσκεται στη σωστή δουλειά.
2. Η Χαρά πιστεύει ότι δεν θα μπορέσει να βρει δουλειά «στην ειδικότητά της».
3. Στον ωκεανό «θα τη βγάλει καθαρή» ο καρχαρίας ή η αθερίνα.
4. Η Χαρά τα καταφέρνει καλούτσικα.
5. Ο Θόδωρος πιστεύει ότι θα δυσκολευτεί κι αυτός να βρει δουλειά.
6. Η Χαρά συμφωνεί με την αισιοδοξία του Θόδωρου.
7. Ο Θόδωρος θεωρεί ότι ένα πτυχίο είναι απαραίτητο.
8. Το βασικό στοιχείο επιτυχίας για τον Θόδωρο είναι οι «άκρες, γνωριμίες, δημόσιες σχέσεις...»

στ. Ο Θόδωρος βρήκε δουλειά ως ιδιαίτερος γραμματέας ενός υπουργού και είπε πολλά ψέματα. Πιστεύετε ότι η ταινία τελειώνει με τον Θόδωρο να τιμωρείται για τα ψέματά του; Μπορείτε να προτείνετε ένα καλό τέλος, αφού πρόκειται για κωμωδία;

3. Ακούστε το τραγούδι και συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν.

Τώρα που αλλάξαν οι καιροί	Σου στέλνω _____	Μες σε ταβέρνες σκοτεινές
μου γράφεις να γυρίσω	με δυο μικρά πουλιά	και κρύα καφεενεία
να δω μια μέρα πιο καλή	λιγότερα _____	με ένα ρεμπέτικο μου λες
σαν _____ να ζήσω	και πιο πολλή δουλειά	πως φταίει η _____

στίχοι: Μιχάλης Μπουρμπούλης
μουσική: Σταύρος Κουγιουμτζής
τραγουδάει η Χαρούλα Αλεξίου

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο Υ Ι
Ε Κ Σ
Π Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

1. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και χωριστείτε σε δυο ομάδες. Η μία θα παρουσιάσει όλα τα πλεονεκτήματα, όλα τα θετικά στοιχεία που μπορεί να έχει η ζωή των ψηφιακών νομάδων και η άλλη θα παρουσιάσει τα μειονεκτήματα, τα σκοτεινά σημεία του να ζει κάποιος έτσι.

Ένα από τα πράγματα που σίγουρα μάθαμε μέσα στην πανδημία ήταν ότι μπορούμε να δουλέψουμε από παντού. Τα διά ζώσης meetings έγιναν zoom calls, ο χώρος του γραφείου εξαφανίστηκε και ένα λάπτοπ ήταν αρκετό για να είσαι εντάξει στις επαγγελματικές σου υποχρεώσεις.

Εν μέσω παγκόσμιων περιορισμών και με τις ψυχολογικές επιπτώσεις του εγκλεισμού να γίνονται όλο και περισσότερο εμφανείς, δεν ήταν λίγοι εκείνοι που επέλεξαν να γίνουν ψηφιακοί νομάδες. Άνοιξαν την κάμερα ή τον υπολογιστή τους και δούλευαν, κι αυτό μπορούσαν να το κάνουν από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου κι αν επέλεγαν. Την ίδια στιγμή πολλές εταιρείες καθιέρωσαν την εργασία χωρίς φυσική παρουσία, ενώ άλλοι, που το αντικείμενό τους κινούνταν γύρω από την τεχνολογία ή μπορούσε να υλοποιηθεί μέσα από αυτήν, συνέχισαν να λειτουργούν ως ελεύθεροι επαγγελματίες από το νέο τους «σπίτι».

Social media editors, video-creators, copywriters, φωτογράφοι, γραφίστες, μηχανικοί λογισμικών: τα επαγγέλματα που ευνοούν την εξερεύνηση νέων προορισμών με ταυτόχρονη εργασία είναι πολλά και λόγω της πανδημίας φάνηκε ότι μπορούν να γίνουν ακόμη περισσότερα. Τα μαθήματα γιόγκα μπορούν να γίνουν σε μια παραλία του Μεξικού, τα ιδιαίτερα των Αγγλικών μέσα από κάποιο hostel της Βαρκελώνης, μια συνεδρία ενός ψυχολόγου με τον ασθενή του από οποιοδήποτε μέρος προσφέρει το απόλυτο αγαθό για τους digital nomads: σύνδεση στο ίντερνετ. Αυτό είναι στις μέρες μας το χρυσό εισιτήριο για μια σειρά από εμπειρίες που μέχρι πρότινος δεν θα μπορούσες καν να διανοηθείς, μην μπορώντας να ξεμακρύνεις από το σπίτι.

Πηγή: [LiFO](#)

2. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και κάντε μια μικρή έρευνα: τι προβλέπει ο νόμος στις χώρες σας για την «παιδική εργασία»; Άλλαξε κάτι από το 1997 που δημοσιεύτηκε αυτό το κείμενο; Υπάρχει κάποια περίπτωση εσείς να είστε υπέρ του να δουλεύουν οι ανήλικοι;

«Μην αποφασίσετε την κατάργηση της παιδικής εργασίας, διότι τότε οδηγείτε αυτά τα παιδιά στη ζητιανιά, την εγκληματικότητα και την πορνεία», έλεγε χτες ο 15χρονος Ντίμπου Φάγιε από τη Σενεγάλη, ένα από τα παιδιά που προσκλήθηκαν στο Όσλο, όπου πραγματοποιείται διεθνές συνέδριο σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης των πολλαπλών μορφών εκμετάλλευσης των ανηλίκων. Αυτή η φωνή απόγνωσης και μερικά συνταρακτικά στοιχεία που φέρουν εκατομμύρια παιδιά σ' όλο τον κόσμο να ζουν σε συνθήκες δουλείας, ενδέχεται, ωστόσο, να είναι και τα μόνα που θα «μείνουν» από ένα ακόμη συνέδριο που ολοκληρώνεται αύριο στη Νορβηγία...

Πηγή: *Ριζοσπάστης*, 30.10.1997

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

Ακούστε το τραγούδι των Locomondo «Η δουλειά». Γράψτε τους δικούς σας στίχους ή διαλέξτε ένα τραγούδι / ένα ποίημα με θέμα τη δουλειά και μεταφράστε τους στίχους του στα ελληνικά και παρουσιάστε το στην τάξη.

Κάθε μέρα, κάθε μέρα, κάθε μέρα όλη μέρα στη δουλειά
Λιώνω μέρα με τη μέρα, όλη μέρα στη δουλειά

Στη δουλειά, στη δουλειά, στη δουλειά...

Λαχταρώ κάθε μέρα η ψυχή μου να ησυχάσει ποθώ
Με κρατά, δεν μπορώ να ξεφύγω όλη μέρα απ' τη δουλειά

Η δουλειά, η δουλειά, η δουλειά...

Βιάζεται κάθε μέρα το ρολόι με ξυπνάει σκληρά
Τα καλύτερα χρόνια μου τρώει όλη μέρα η δουλειά

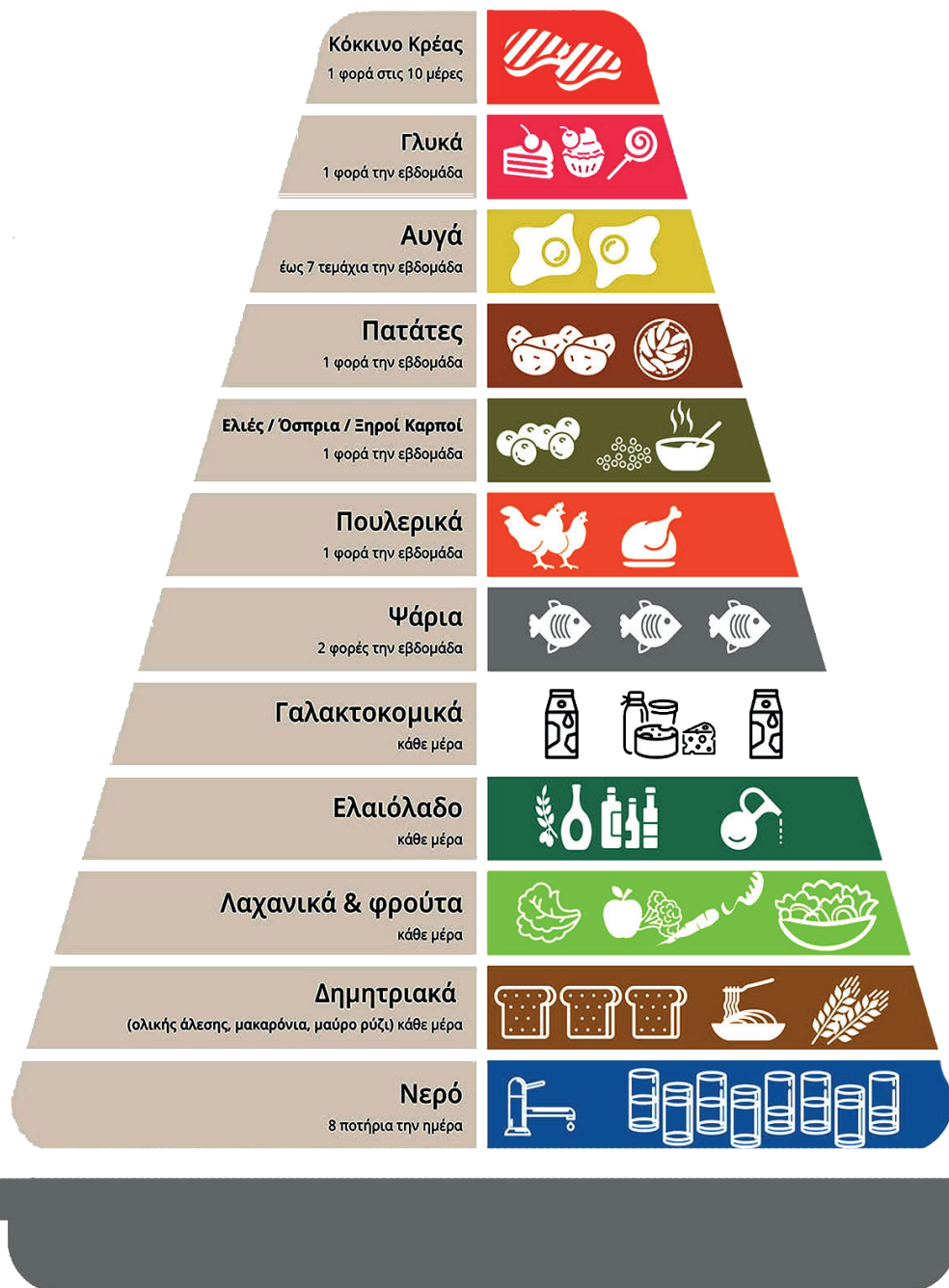
Η δουλειά, η δουλειά, η δουλειά...

στίχοι-μουσική: Μάρκος Κούμαρης

4η Ενότητα

Διατροφή: Τι θα φάμε σήμερα;

Πηγή: nutrivalue.gr

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

Διαβάστε τον «δεκάλογο του μεζέ», όπως τον διατύπωσε ένας μάγειρας που γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κύπρο, και συνδέστε τον με τη δική σας γαστρονομική κουλτούρα. Τι σκέφτεστε;

1. Ο μεζές δεν είναι για χόρταση
2. Ο μεζές θέλει αλκοόλ
3. Όχι αλκοόλ χωρίς μεζέ
4. Ζητάει παρέα
5. Είναι μικρές μπουκιές
6. Το αλάτι ξεχειλίζει
7. Είναι μπουινιά στο στόμα
8. Η μεζεδο-κατάσταση είναι το φιλοσοφείν
9. Η καρέκλα δεν είναι απαραίτητη
10. Ο μεζές είναι κουλτούρα

Πηγή: gastronomos.gr

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Θα διαβάσετε αποσπάσματα από την τελευταία μεγάλη συνέντευξη της Εύης Βουτσινά, που υπήρξε «ένα από τα πιο αγαπητά και σπάνια πρόσωπα της ελληνικής γαστρονομικής σκηνής». Πώς συνεχίζεται κάθε παράγραφος του κειμένου; Βάλτε τα σωστά γράμματα στα κουτάκια.

Η δουλειά μου είναι να μαγειρεύω καλό φαΐ για πολύ κόσμο. Καλό φαγητό είναι ένα καλομαγειρεμένο, ισορροπημένο γεύμα, οτιδήποτε. Μπορεί να είναι ένα λαδερό, μια ομελέτα με λαχανικά, δεν έχει σημασία τι, αρκεί να είναι καλομαγειρεμένο, καλά ψημένο και ισορροπημένο στα υλικά του. Νομίζω ότι ο άνθρωπος αναγνωρίζει το καλό φαΐ.

1. Άρχισα να μαγειρεύω όταν ερωτεύτηκα, όταν πέρασα στο πανεπιστήμιο. ☐
2. Είναι θέμα παιδείας η γεύση, τι μαθαίνεις. ☐
3. Καταγράφοντας έβρισκα συνταγές αστικές και τις συγκέντρωνα. Βεβαίως, οι αστοί είχαν άνεση οικονομική και μπορούσαν να αγοράσουν ό,τι ήθελαν, δεν είχαν όμως αυτό που φαντάζεται κάποιος ότι έτρωγαν κάθε μέρα, π.χ. χαβιάρι και φουαγκρά. ☐
4. Η αγροτική κουζίνα έχει μερικά φαγιά, ιδίως τα εορταστικά, τα κυριακάτικα, που έχουν περίπλοκη γεύση. Ας πούμε, την κότα με τα δαμάσκηνα, το κρέας με τα κυδώνια ή με σύκα. Αυτά τα είχαν στο σπίτι λιαστά, για να τα μαγειρέψουν την κατάλληλη περίπτωση. Από την άλλη μεριά είναι τα καθημερινά φαγάκια ή τα νηστίσιμα –170 μέρες τον χρόνο είναι νηστεία– ή τα ταπεινά (δεν μιλάμε για τον πόλεμο που υπήρχε στέρηση). ☐
5. Ανάλογα με τον τόπο από τον οποίο κατάγεσαι και τι παράγει, τρως. Δεν μπορείς να καταστρέφεις τα πάντα γύρω σου. Δεν μπορείς να αγνοείς αυτά που έχεις. Στην Ήπειρο, που έχουν κάτι μανιτάρια απίστευτα, οι γριές έφτιαχναν μανιταρόπιτα και μανιταρόσουπα. ☐
6. Η νέα γενιά, λέει, δεν τρώει πια ψωμί. ☐

A. Δεν τα θεωρούσαν λουξ, ήταν ένα χόρτο, όπως και τα άλλα άγρια που έβγαιναν και τα μάζευαν. Ο θεός μου ήταν χομπίστας ψαράς. Ψάρευε κι έφερνε στο σπίτι μας κάτι αστακούς που η μάνα μου έκανε με μακαρόνια για να φτουρήσουν και δεν μας έκανε και ιδιαίτερη αίσθηση, δεν είχαμε ιδέα ότι τρώμε αστακομακαρονάδα. Σιγά την γκλαμουριά. Το ότι έχουμε ονομάσει τα πράγματα και τα αξιολογούμε ανάλογα με την οικονομική τους αξία και όχι τη γευστική μάς έχει καταβαρυνώσει ως ανθρώπους, ως προσωπικότητες.

B. Μα, είναι ψωμί αυτό; Ένα σφουγγάρι που το πατάς και πηγαινοέρχεται; Το ψωμί το ζυμωτό, με προζύμι, είχε μια ιερότητα, τούτο εδώ δεν είναι ψωμί. Αν αφήσεις μια φέτα στον αέρα, γίνεται σαν κεραμίδι.

Γ. Μέχρι να φύγω από το πατρικό μου για σπουδές, δεν ήξερα ούτε αυγό να βράσω ούτε καφέ να φτιάξω. Βεβαίως, η Θεσσαλονίκη όπου πέρασα, ήταν ένα περιβάλλον το οποίο σε βοηθούσε. Πήγαινες στη λαϊκή κι έπαιρνες κρεμμυδάκια και σε ρώταγαν «τι θα τα κάνεις, καλέ, αυτά;». Και σου 'λεγαν αμέσως να τα φτιάξεις τουρσάκι, να τα φας, να ευχαριστηθείς και να πιεις κι ένα τσιπουράκι. Στην αγορά ρώταγα τι να φτιάξω στον καλό μου και μου απαντούσε ο χασάπης: «Εγώ θα σου πω, καλέ. Συκωτάκια και νεφράκια». Και μου έλεγε ακριβώς πώς να τα κάνω. Έτσι άρχισα να μαγειρεύω.

Δ. Όχι, είχαν μια τάξη στο νοικοκυριό. Αν δείτε και τα παλιά βιβλία μαγειρικής, αναφέρονται στο πώς η οικοδέσποινα θα κάνει φαγητά κατά το δυνατόν καλά και θρεπτικά για την οικογένειά της και «ευθυνότερα». Υπήρχε διαχείριση, γιατί το χρήμα δεν είναι μόνο για να τρώμε καλά, μπορείς να το κάνεις και κάτι άλλο.

Ε. Όταν ήμασταν παιδιά, η μάνα μου έβαζε το ψάρι στο πιάτο ολονών. Δεν μας το καθάριζε, αλλά δεν ήμασταν ηλίθια να φάμε τα κόκαλα. Δώστε σε ένα παιδί τώρα να καθαρίσει ένα ψάρι να το φάει... Δεν έχει μάθει να το κάνει.

ΣΤ. Αυτά έχουν τόση ευρηματικότητα και απίστευτες ισορροπίες, που κάθε φορά που τα γράφω (εδώ και 17 χρόνια) μου πέφτει η μύτη. Έφτιαξε μια γυναίκα, που την επισκέφτηκα ξαφνικά κάποια στιγμή που πήγαινα στον Έβρο και επέμενε να με ταΐσει, ένα συγκλονιστικό φαΐ. Πήρε κρεμμύδια που είχε πρόχειρα στο σπίτι της, τα έκοψε φέτες και τα έβαλε να αχνιστούν. Μετά, βγήκε κι έκοψε απ' την κληματαριά δύο τσαμπιά αγουρίδες (ήταν πολύ μικρές οι ρογίτσες ακόμα κι ήταν πολύ ξινές), έβαλε κόκκινο γλυκό πιπέρι, αλάτι και πιπέρι, και όταν το δοκίμασα, έμεινα ξερή. Γλυκόξινο, μία από τις θεμελιώδεις αρχαιοελληνικές γεύσεις, όπως και το αρμυρόγλυκο. Τώρα το γλυκόξινο το ξέρουν όλοι από τα κινέζικα.

Πηγή: [LiFO](#) (με συντομεύσεις)

Στο κείμενο εκφράζονται πολύ συγκεκριμένες απόψεις σχετικά με την ελληνική κουζίνα (και τη διατροφή γενικά). Με βάση τη δική σας εμπειρία, μπορείτε να προσθέσετε κάτι σε αυτές (π.χ. όταν ερωτευόμαστε, φροντίζουμε τη διατροφή του αγαπημένου / της αγαπημένης μας);

Υπάρχει κάτι στην «ελληνική κουζίνα» που σας φαίνεται υπερβολικό (π.χ. πολύ λάδι, πολύ αλάτι...) ή συγκλονιστικό;

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Πείτε το αλλιώς.

1. Καλό φαγητό είναι ένα καλομαγειρεμένο γεύμα.
 - Καλό φαγητό είναι ένα γεύμα που το έχουν μαγειρέψει καλά.
 - Καλό φαγητό είναι ένα γεύμα που έχει μαγειρευτεί καλά.
2. Μ' αρέσει ο ελληνικός καφές, αρκεί να είναι καλά φτιαγμένος.
 - _____
 - _____
3. Το κρέας δεν είναι βρασμένο. Άφησέ το λίγο ακόμη στη φωτιά.
 - _____
4. Τα email είναι γραμμένα και οι εκθέσεις των παιδιών είναι διορθωμένες.
Μπορώ να ξεκουραστώ.
 - _____
 - _____
5. Οι τοίχοι του δωματίου είναι βαμμένοι γαλάζιοι.
 - _____
 - _____
6. Οι υποσχέσεις αυτές είναι ειπωμένες άπειρες φορές από όλους τους πολιτικούς.
Βαρεθήκαμε πια!
 - _____
 - _____
7. Δεν τον ενδιαφέρει τίποτε άλλο· είναι αφοσιωμένος στην προετοιμασία για τους
Ολυμπιακούς αγώνες.
 - _____
8. Ο Κώστας είναι κρυωμένος. Φτιάξ' του ένα τσαγάκι.
 - _____
9. Είχα πολλή δουλειά και είμαι ξενυχτισμένη. Χρειάζομαι επείγοντως έναν καφέ.
 - _____
10. Ο ποταμός είναι μολυσμένος από τα απόβλητα του εργοστασίου πλαστικών.
Πρέπει κάτι να κάνουμε.
 - _____
 - _____

Προσέξτε τα παραδείγματα.

- Είμαστε εργαζόμενοι και σεβόμαστε τον κόπο μας.
- Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι για τη θέση να κάνουν την αίτησή τους στη γραμματεία ως τις 15 Απριλίου.
- Στη φετινή διεθνή έκθεση βιβλίου η Ελλάδα θα είναι η τιμώμενη χώρα.
- «Περιπλανώμενος γυρνώ απ' το 'να μέρος στ' άλλο, έχω μαράζι στην καρδιά που 'ναι πολύ μεγάλο...».
- Ο Πάννης άρχισε να δουλεύει. Φέτος πρέπει να κάνει δήλωση στην Εφορία και θα είναι κι αυτός φορολογούμενος πολίτης.
- Είμαι κατηγορούμενος στο δικαστήριο.

2. Τώρα συμπληρώστε. Πώς λέμε

1. την εβδομάδα που έρχεται; _____
2. το αποτέλεσμα που αναμένεται; _____
3. τον γιατρό που ασκείται; _____
4. αυτούς που αγνοούνται; _____
5. τα δικαιολογητικά που απαιτούνται; _____
6. τον μήνα που προηγείται; _____

3. Συμπληρώστε.

1. Δεν καταλαβαίνω _____ (λέγομαι) σου. Μίλα χωρίς περιστροφές!
2. Η Ινδία θεωρείται οικονομικά _____ (αναπτύσσομαι) χώρα.
3. Θέλει να αλλάξει εταιρεία κινητής τηλεφωνίας, γιατί δεν είναι καθόλου ευχαριστημένος με _____ (παρέχομαι) υπηρεσίες αυτής που έχει τώρα. Κάθε τρεις και λίγο το κινητό του δεν έχει σήμα...
4. Τα μεταλλαγμένα μπαίνουν στη ζωή μας. Κάθε χρόνο _____ (καλλιεργούμαι) στρέμματα με μεταλλαγμένες ποικιλίες αυξάνονται.
5. _____ (απασχολούμαι) στα δημόσια νοσοκομεία απεργούν και σήμερα.
6. Για να πηγαίνει καλά ένα σχολείο είναι σημαντικό να συνεργάζονται διδάσκοντες και _____ (διδάσκομαι).
7. Γυρίζετε από δω και από κει σαν _____ (περιπλανιέμαι) θίασος. Σοβαρευτείτε!
8. Σήμερα σας παρουσιάζουμε ένα ακόμη _____ (ανέρχομαι) αστέρι του ελληνικού τραγουδιού.
9. Θα πάμε να δούμε την «Ωραία _____» (κοιμάμαι). Έρχεσαι ή δεν σε συγκινεί το μπαλέτο;
10. Ε, οι μετοχές του παθητικού ενεστώτα δεν είναι και από τις πιο συχνά _____ (χρησιμοποιούμαι) λέξεις!

4. Διαλέξτε τη σωστή μετοχή.

1. αναπτυσσόμενος / αναπτυγμένος

Η Ινδία θεωρείται _____ χώρα ενώ οι ΗΠΑ έχουν μια _____ οικονομία.

2. ασκούμενος / ασκημένος

α. Στο νοσοκομείο με εξέτασε ένας πολύ ευγενικός _____ γιατρός. Παρόλο που ήταν πολύ νέος μου έκανε εντύπωση η προσοχή του και οι γνώσεις του.

β. Είναι _____ στη σκληρή δουλειά. Δούλεψε πολλά χρόνια με τον πατέρα του στα χωράφια τους.

3. απασχολούμενος / απασχολημένος

α. Ο κύριος διευθυντής είναι πολύ _____ αυτή τη στιγμή. Θέλετε να κλείσουμε ένα ραντεβού για να συναντηθείτε;

β. Οι _____ στα δημόσια νοσοκομεία αντιμετωπίζουν πολλές φορές βία από την πλευρά των ασθενών ή των συγγενών τους.

4. φυλασσόμενος / φυλαγμένος

α. ΠΡΟΣΟΧΗ! ΜΗΝ ΕΙΣΕΡΧΕΣΤΕ! _____ ΧΩΡΟΣ

β. Η γιαγιά είχε τα λεφτά της _____ κάτω από το κρεβάτι της.

5. Φτιάξτε τη σωστή μετοχή για να συμπληρώσετε τις προτάσεις. Χρησιμοποιήστε τα ρήματα στο κουτάκι.

1. Τα σύγχρονα αυτοκίνητα έχουν ακόμη και _____ καθίσματα. Αυτό βοηθάει πολύ τον χειμώνα σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης.
2. Έχουμε 30% έκπτωση στις _____ τιμές.
Θα σας πω πόσο πιο φτηνό είναι το παντελόνι που σας άρεσε.
3. Απεργία πάλι σήμερα! Οι _____ στις συγκοινωνίες θα κάνουν στάση εργασίας από τις 9 π.μ. έως τις 9 μ.μ.
4. Για να γίνουν δεκτοί στις εξετάσεις οι _____ θα πρέπει να βρίσκονται στο εξεταστικό κέντρο τουλάχιστον μία ώρα πριν την έναρξη των εξετάσεων.
5. Στο ξενοδοχείο μας όλοι οι χώροι είναι _____.

εργάζομαι

αναγράφω-ομαι

κλιματίζω-ομαι

θερμαίνω-ομαι

εξετάζω-ομαι

6. Διαλέξτε τη σωστή κάθε φορά μετοχή για να συμπληρώσετε το κείμενο.

Το φαγητό των δρόμων

«Δείπνο για 6 δισεκατομμύρια πελάτες», χαρακτήρισε κάποιος το φαγητό στις υπαίθριες αγορές της υψηλίου ή συντομότερα «street food». Με τον όρο «street food», εννοούμε τα _____1_____ και _____2_____ φαγητά και ποτά σε μικρά κιόσκια ή υποτυπώδη εστιατόρια, συνήθως σε εξωτερικό χώρο για άμεση κατανάλωση στους δρόμους των μεγαλουπόλεων. Βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η ντόπια προέλευση των υλικών και των συνταγών, κάτι που αποτελεί και την ειδοποιό διαφορά από αυτό που αποκαλούμε «fast food».

Πολλοί βρίσκουν «δημοκρατικά» στοιχεία σε αυτήν τη μαγειρική, καθώς εκφράζει μια φυγή από τα _____3_____ πιάτα που μπορούν να γευτούν οι λίγοι. Για παράδειγμα, ο _____4_____ με Pulitzer Jonathan Gold έγραψε πρόσφατα: «Το φαγητό του δρόμου βάζει το καθημερινό διατροφικό μας πλάνο στη θέση που κατείχε το rock 'n' roll πριν από 30 χρόνια, από την άποψη ότι ο δρόμος (ως μόδα και ως ιδεολογία) πάντα καθόριζε τις τάσεις στην κουζίνα μας κι αυτό ευτυχώς συμβαίνει τώρα με το φαγητό αυτό». Δείτε παρακάτω τι μπορεί να βρει κανείς στους δρόμους μερικών μεγαλουπόλεων:

- *Assam laksa* Ασιατικά μακαρόνια με ψάρι και ντόπιο δυόσμο από τους δρόμους του Τζόρτζταουν στην Πενάγκ της Μαλαισίας
- *Cafe sua da* Δυνατός καφές _____5_____ με γάλα, _____6_____ σε πλαστική σακούλα με καλαμάκι στους δρόμους του Βιετνάμ
- *Elote* Ψητό καλαμπόκι _____7_____ με μαγιονέζα, μοσχολέμονο και τυρί cotija στο Μεξικό
- *Harira* Μαροκινή σούπα _____8_____ με ρεβίθια, ντομάτες, κρεμμύδι, φρέσκο κόλιαντρο και μπαχαρικά
- *Samosas* Πικάντικα πιτάκια με λαχανικά και κάρι από την πρωτεύουσα της Ινδίας, το Νέο Δελχί
- *Sigara borek* Μπουρεκάκια _____9_____ με μαϊντανό, καυτερή πιπεριά και φέτα. Φυσικά, στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης.
- *Tapsilog* Το πρωινό όπως σερβίρεται στους δρόμους των μεγάλων πόλεων στις Φιλιππίνες: Αβγό, αρκετό ρύζι και λίγο ψητό κρέας.
- *Pav bhaji* Λαχανικά _____10_____ με μπαχαρικά που προσφέρονται με ψωμί βουτύρου. Πωλούνται από πλανόδιους στους δρόμους του Μουμπαί, στην Ινδία.
- *Xiao long bao* Από τα πιο κοινά dumplings που πωλούνται στους δρόμους της Σαγκάης. Ζυμαρικά _____11_____ από κινέζικο φύλλο γεμάτα με σούπα, η οποία συνήθως περιέχει και λίγο κάρι.

Έθνος, The cookbook, 10/1/2014 (με αλλαγές)

α. αναμεμειγμένος	ε. μαγειρεμένα	θ. συνδυασμένο
β. βραβευμένος	στ. παρασκευαζόμενα	ι. φτιαγμένα
γ. γεμισμένα	ζ. πωλούμενα	ια. φτιαγμένη
δ. επιτηδευμένα	η. σερβιρισμένος	

Τι μπορεί να βρει κάποιος και να φάει πρόχειρα στους δρόμους της πόλης σας;

7. Ακούστε το τραγούδι ΑΠΕΛΠΙΣΜΕΝΑ και συμπληρώστε.

Από μωρό
να θέλω, να ζητώ, να δείχνω το ένα
το γάλα, το νερό, _____
στο σίγουρό σου σώμα ν' ανεβώ
στα δάχτυλά σου να κουλουριαστώ

Από μωρό
το θέλω με μεγάλωσε εμένα
μια απαίτηση όλα

μια μπάλα, ένα αμάξι, ένα στιλό
πού σταματάει το έχω
και το ζω χάρη σ' εσένα

Και τώρα που όλα τα μπορώ
χωρίς εσένα
τώρα που φτάνω το ψωμί και το νερό
τώρα πιο ανήμπορος απ' όλους αγαπώ

Από μωρό
η επιθυμία με όρισε βαθιά μου
να θέλω και να θέλω τα υλικά μου
Κι όταν κοιτάζα μόνος τον γκρεμό
αβάσταχτο του κόσμου το κενό
για τα φτερά μου

μουσική: Νίκος Μερτζάνος
στίχοι: Νίκος Μωραΐτης
τραγουδάει η Γιώτα Νέγκα

8. Διαλέξτε το σωστό.

1. Προσθέστε στην κρέμα τα **τριμμένα** / **τετριμμένα** τυριά και ανακατέψτε.
2. Κυρίες και κύριοι, είμαστε **δεμένοι** / **συνδεδεμένοι** με τον ανταποκριτή μας στο Παρίσι. Γιώργο, σε ακούμε...
3. Δεν είχε επιλογή· ήταν σε **ταγμένη** / **διατεταγμένη** υπηρεσία.
4. Πού θα βρω αυτά τα σπρέι με τον **πιεσμένο** / **πεπιεσμένο** αέρα για να καθαρίσω το πληκτρολόγιο;
5. Ο εργοδότης σου δεν έχει δικαίωμα να μην σου πληρώσει τα **δουλεμένα** / **δεδουλευμένα**.
6. Με τόση προσπάθεια που έκανες η επιτυχία είναι **δοσμένη** / **δεδομένη**!
7. Δεν είμαι πολύ καλά, έχω δέκατα, νιώθω τα γόνατά μου **κομμένα** / **διακεκομμένα**...
8. Η κυβέρνηση δεν μπορεί να ξεφύγει από την **πατημένη** / **πεπατημένη** στον οικονομικό τομέα.

9. Διαβάστε και προσέξτε τις λέξεις με τα έντονα γράμματα.

Τι να «ταΐσω» το μυαλό μου;

Μπορεί το φαγητό που καταναλώνουμε να επιδρά στη διάθεση, τη μνήμη και τη συγκέντρωση; Η απάντηση των ειδικών είναι θετική. Μια πληθώρα ερευνών αποδεικνύει ότι οι τροφές που επιλέγουμε επιδρούν όχι μόνο στο σώμα, αλλά και στο μυαλό μας.

«Αυτή την εβδομάδα θα τρως καθημερινά σαρδέλες ή σολομό και από μια χούφτα καρύδια κάθε απόγευμα. Επικοινωνήσε μαζί μου μόλις δεις τα συμπτώματά σου να βελτιώνονται». Η ημέρα που ο γιατρός θα μας συνταγογραφεί συγκεκριμένο διαιτολόγιο για την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η κατάθλιψη, η αδύναμη μνήμη ή ακόμη και η άνοια ίσως δεν είναι και τόσο μακριά. Ο αριθμός των ειδικών που πιστεύουν ότι το μυστικό για την καλύτερη λειτουργία του εγκεφάλου βρίσκεται στο πιάτο μας ολοένα και αυξάνεται. Άλλωστε, ένα πλήθος ερευνών, κυρίως για την ευεργετική δράση των ω-3 λιπαρών **οξέων**, ενισχύει αυτήν την πεποίθηση. Είναι πλέον φανερό ότι οι τροφές που καταναλώνουμε επιδρούν στις σκέψεις, τη συμπεριφορά, ακόμη και τη διάθεσή μας. Μπορεί, βέβαια, να μην παίζουν τον αποκλειστικό ρόλο, ωστόσο η συμβολή τους δεν είναι **αμελητέα**. Τα τελευταία χρόνια διενεργούνται έρευνες -τόσο σε πειραματόζωα όσο και σε ανθρώπους- που αποδεικνύουν ότι συγκεκριμένες ουσίες και συστατικά των τροφίμων μπορούν να τονώσουν τη μνήμη και να καταπολεμήσουν το στρες, ακόμη και την άνοια.

Πηγή: vita.gr

10. Ξέρετε κάποιον που να έχει θετική ή αρνητική αντίδραση σε συγκεκριμένες τροφές; Τι τροφή είναι αυτή και πώς αντιδρά ο συγκεκριμένος άνθρωπος; Τα επίθετα που ακολουθούν συνδέονται για σας με κάποια τρόφιμα ή κάποια φαγητά;

αντικαταθλιπτικός, ηρεμιστικός, χαλαρωτικός, αγχολυτικός,
δυναμωτικός, τονωτικός, διεγερτικός, αφροδισιακός

11. Αντιστοιχίστε.

1.	κατανοητό		τηλέφωνο
2.	ακατανόητος		παράπονο
3.	κινητό		περιουσία
4.	ακίνητη		θυμός
5.	παραδεκτά		συμπεριφορά
6.	απαραδεκτη		επιχειρήματα

12. Αντιστοιχίστε.

1.	αμελητέα		κτήρια
2.	διατηρητέα		φοιτητές
3.	πληρωτέο		αποτελέσματα
4.	εξεταστέο		μάθημα
5.	εισακτέοι		αλλά επί του πρακτέου, τι έχετε να πείτε;
6.	Καλή η θεωρία		ποσό

13. Συμπληρώστε με τον σωστό τύπο των ουσιαστικών.

- Ένα τεράστιο σκυλόψαρο, μήκους πέντε μέτρων, πιάστηκε σ_____ (δίχτυ) ψαρά από την Κρήτη.
- Αυτή η καινούργια πρόταση για την οικονομία θα είναι η αιχμή _____ (δόρυ) στο πρόγραμμα του κόμματός μας, δήλωσε ο πρωθυπουργός.
- Ένα γνωστό _____ (οξύ) είναι το υδροχλωρικό. Ξέρετε άλλα _____ (οξύ);
- Μην κλαις άλλο... Σκούπισε _____ (δάκρυ) απ' τα ματάκια σου...
- Και τώρα, κυρίες και κύριοι, θα ρίξουμε μια ματιά στα τελευταία _____ (γεγονός) της ημέρας.
- «Στα δημοκρατικά _____ (καθεστώς) δεν υπάρχουν αδιέξοδα.»
- Η κυβέρνηση βρίσκεται ανάμεσα σε δύο _____ (πυρ): ο Τύπος και η αντιπολίτευση ασκούν πλέον σοβαρή κριτική.
- Όταν κατάλαβα τι έκανα, μου κόπηκαν _____ (ήπαρ)!

14. Πείτε το αλλιώς.

- Είναι άνθρωπος που ξέρει το καθήκον του. Είναι άνθρωπος του _____
- Αυτό το προϊόν είναι πολύ ακριβό. Η τιμή αυτού _____
- Εγώ κυβερνάω το σύμπαν! Εγώ είμαι ο _____
- Το σημερινό συμβάν έχει μεγάλη σημασία για μένα. Η σημασία του _____
- Πόσα φωνήεντα έχουμε στα ελληνικά; Ποιος είναι ο αριθμός των _____
- Σας προτείνουμε να ασφαλίσετε το σπίτι σας και σε περίπτωση πυρκαγιάς.
Σας προτείνουμε να κάνετε και ασφάλεια _____

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Πότε λέμε τις φράσεις στη δεξιά στήλη; Αντιστοιχίστε.

1.	έφαγα χυλόπιτα	α.	έχω εμμονή
2.	έφαγα πόρτα	β.	με έδειραν πολύ
3.	έφαγα τον κόσμο	γ.	με απέρριψαν ερωτικά
4.	έφαγα φλασιά	δ.	ταλαιπωρήθηκα
5.	έφαγα πακέτο	ε.	δεν μπόρεσα να μπω/να τα καταφέρω
6.	έφαγα της χρονιάς μου	στ.	έφτασα στο τέλος
7.	με φάγανε λάχανο	ζ.	έψαξα πολύ
8.	έφαγα τα ψωμιά μου	η.	ήταν εύκολο να με νικήσουν
9.	έφαγα κόλλημα	θ.	είχα μια (καλή) ιδέα ξαφνικά
10.	έφαγα φρίκη	ι.	κατάλαβα ότι κάτι δεν πάει καθόλου καλά

2. Συμπληρώστε με τη σωστή λέξη από τον παραπάνω πίνακα.

1. Ζήτησε από τη Ζωίτσα να πάνε σινεμά αλλά έφαγε _____. Είναι τόσο απογοητευμένος που δεν θα ξαναμιλήσει σε κορίτσι για ένα μήνα.
2. Είχε τόση κίνηση στον δρόμο που φάγαμε μεγάλο _____ μέχρι να φτάσουμε στο σπίτι μας.
3. Δεν κατάφερε να μπει στο μπαρ. Εγώ του το είχα πει ότι θα φάει _____, αν πάει μόνος του, αλλά δεν με πίστευε.
4. Πρέπει να αλλάξουμε υπολογιστή. Αυτός τα 'φαγε _____. Δέκα χρόνια μηχανήμα, τι άλλο να σου κάνει;
5. Πού πας, παιδάκι μου, ανάμεσα σ' αυτά τα θηρία; Εσύ είσαι μικρός και θα σε φάνε _____!
6. Έφαγα _____ μέχρι να τα βρω αλλά τώρα έχω τα πιο ωραία μπισκότα της αγοράς. Έφαχνα τρεις μέρες σε όλα τα παπουτσιδικά της Αθήνας.
7. Ο Γιώργος έχει φάει τρελό _____ με την Ιωάννα. Δεν σκέφτεται τίποτε άλλο και οι βαθμοί του στο σχολείο έχουν πάρει την κατιούσα.

3. τρέφω-τροφή-τροφικός. Συμπληρώστε με τη σωστή λέξη.

1. Πού είναι _____ της γάτας; Νιαουρίζει έξω από το παράθυρο!
2. Είναι και οι δύο δάσκαλοι και _____ με πολλή προσοχή τα παιδιά τους.
3. Ζουν σε ένα μεγάλο κτήμα, έχουν κήπο με λαχανικά και _____ κότες, κουνέλια και τέσσερις κασίκες.
4. Αν ακολουθείς τους κανόνες της σωστής _____, δεν θα παχύνεις ποτέ.
5. Νιώθεις χάλια, γιατί δεν _____ σωστά. Πότε έφαγες φρούτο τελευταία φορά;
6. Οι _____ σου συνήθειες με τρελαίνουν. Πώς μπορείς να τρως ψάρι και σοκολάτα;

4. Ένα καλό γεύμα και τα παράγωγά του. Συμπληρώστε με τη σωστή λέξη.

1. Ξέρω ότι το κατσικίσιο γάλα κάνει καλό αλλά δεν αντέχω τη βαριά _____ του.
2. Για να μην παχύνεις πρέπει να τρως πέντε _____ τη μέρα.
3. Το κεϊκάκι σου είναι το πιο _____ κέικ που δοκίμασα ποτέ. Γεια στα χέρια σου!
4. Δεν μου λέει τίποτε αυτός ο τύπος. Είναι _____, άχρωμος και άοσμος...
5. Στην τιμή περιλαμβάνεται _____ που σερβίρεται στο εστιατόριο του ξενοδοχείου μας από τις 7.00 έως τις 10.00.
6. Οι δύο πρωθυπουργοί _____ αυτή τη στιγμή σε γνωστή ταβέρνα της Πλάκας.

5. Αντιστοιχίστε.

1.	σαλάτες		χωνί, τρίφτης, σουρωτήρι
2.	ορεκτικά		χωριάτικη, εποχής, λάχανο καρότο, χόρτα
3.	μαγειρευτά		καρυδόπιτα, χαλβάς, γιαούρτι με μέλι
4.	της σχάρας		παστίσιο, γεμιστά, μπάμιες
5.	επιδόρπια		σαγανάκι, τυροπιτάκια, παστουρμαδοπιτάκια
6.	μαγειρικά σκεύη		μπιφτέκι, σουβλάκι, παϊδάκια

6. Διαβάστε, διαλέξτε τη σωστή φράση για κάθε κενό και σχολιάστε.**Άδειο στομάχι, άδειο πορτοφόλι**

Αν θέλετε να μην ξοδέψετε πολλά χρήματα στην επόμενη επίσκεψή σας στα μαγαζιά, καλά θα κάνετε να τα επισκεφτείτε με **γεμάτο / γεμιστό / γεμισμένο** στομάχι. Νέα έρευνα από το Πανεπιστήμιο της Μινεσότα τονίζει ότι όταν επισκεπτόμαστε τα μαγαζιά και είμαστε πεινασμένοι αυξάνεται η διάθεσή μας να ψωνίσουμε και όχι μόνο **τροφή / τρόφιμα / διατροφή**.

Σε μία από τις πέντε έρευνες που έκανε συγκεκριμένη ομάδα επιστημόνων ζητήθηκε από αυτούς που συμμετείχαν να απέχουν από **το γεύμα / τις θερμίδες / το φαγητό** για τουλάχιστον τέσσερις ώρες. Στη συνέχεια χώρισαν τους καταναλωτές σε δύο γκρουπ. Ζήτησαν από το πρώτο να φάει λίγο κέικ. Έπειτα και τα δύο γκρουπ - το δεύτερο τελείως **νηστικό / νηστίσιμο / διαιτητικό** - είχαν την ευκαιρία να προμηθευτούν συνδετήρες για το γραφείο. Το πεινασμένο γκρουπ αναζήτησε 70% περισσότερους από το χορτάτο. Επιπλέον, για να διερευνηθεί πόσο περισσότερο αγοράζουν οι πεινασμένοι καταναλωτές από όσους ήταν πιο χορτάτοι, δόθηκαν ερωτηματολόγια σε ανθρώπους που μόλις έβγαιναν από ένα εμπορικό κέντρο. Βρέθηκε ότι οι πιο πεινασμένοι είχαν ξοδέψει 64% περισσότερα χρήματα.

Οι ειδικοί, λοιπόν, μας δίνουν την εξής συμβουλή: «Πριν βγείτε στα μαγαζιά, φροντίστε **να έχετε κάνει διατροφή / να έχετε καταναλώσει / να έχετε φάει!**».

Άννα Δάλλα, 20.02.2015 (vita.gr) (με αλλαγές)

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

Πριν δείτε το βίντεο...

1. Πόσο συχνά ένας «μέσος άνθρωπος» στην πατρίδα σας τρώει έξω από το σπίτι, π.χ. σε ένα εστιατόριο, σε ένα μέρος που πουλάει street food;
2. Αν πρόκειται για μια παρέα ανθρώπων, πώς πληρώνεται ο λογαριασμός; Κάποιος θα κεράσει τους άλλους (και γιατί;) ή ο καθένας πληρώνει για ό,τι έφαγε;

Δείτε στο YouTube την Κατερίνα Βρανά να μιλάει για την ελληνική ταβέρνα και διαλέξτε το σωστό.

1. Ποιο είναι το καλύτερο πράγμα στον κόσμο;
 - α. ο Παρθενώνας
 - β. η ελληνική ταβέρνα
 - γ. η ταβέρνα που λέγεται Παρθενώνας
2. «Έξω» θα βρεις στα εστιατόρια
 - α. πάρα πολλά φαγητά
 - β. πέντε, έξι, οχτώ, δέκα πιάτα
 - γ. μια γιαγιάκα που μαγειρεύει στην κουζίνα
3. Στην ταβέρνα ο σερβιτόρος λέει τι έχει το μενού
 - α. γρήγορα και σίγουρα
 - β. αργά και μόνο μία φορά
 - γ. και παράλληλα πίνει μια σόδα
4. Στην Αγγλία, όταν έρχεται ο λογαριασμός
 - α. όλοι πληρώνουν το ίδιο
 - β. ο καθένας πληρώνει αυτό που έφαγε
 - γ. ένας πληρώνει για όλους
5. Στην Ελλάδα για να πληρώσεις
 - α. κάνεις παγαποντιές
 - β. πρέπει να πας στην τουαλέτα
 - γ. μιλάς με την παρέα σου

Αφού δείτε το βίντεο...

1. Τι προτείνει η Κατερίνα Βρανά να γίνει ο Παρθενώνας;
2. Ποιες υποκατηγορίες του μενού (π.χ. «μαγειρευτά») συγκρατήσατε;
3. «Τρως μέχρι που χάνεις _____ για τον εαυτό σου»
4. Όταν κάποιος πληρώνει και οι άλλοι δεν συμφωνούν, μια φράση που μπορεί να ακουστεί είναι: «Έλα τώρα! Με _____!»
5. Τι συμβαίνει με την οικονομία στην Ελλάδα και το εξωτερικό; Τι ακούτε στο βίντεο;

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο Υ Ι
Ε Κ Σ
Π Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

1. Διαβάστε και σχολιάστε.

*Μουχαλεμπί και γκιουλ σερμπέτ ο αναστεναγμός σου
και του Χατζή Μπεκίρ λοκούμ ο τρυφερός λαιμός σου.
Ο κάθε λόγος σου γλυκός, σαν ραβανί αφράτος,
και σαν Αϊβάν – Σεράι λοκμάς με μέλι μυρωδάτος.*

Μόνο Ανατολίτης ποιητής θα μπορούσε να γράψει αυτά τα ωραία λόγια. Μεγάλη σημασία δίνουν οι ανατολίτες στο ζήτημα της τροφής. Ο Κομφούκιος, λέει, χώρισε τη γυναίκα του γιατί «το ρύζι δεν ήταν ποτέ αρκετά λευκό ούτε ο κιμάς αρκετά καλά κοπανισμένος», και όταν ξαναπαντρεύτηκε πήρε γυναίκα μερακλού στο φαγητό, γιατί «η τύχη μας, λέει, δεν είναι στα χέρια των θεών αλλά στα χέρια εκείνου που μαγειρεύει την τροφή μας».

Και ποιος μπορεί να το αρνηθεί αυτό; Πώς τη βλέπεις τη γυναίκα σου ύστερα από ένα καλομαγειρεμένο φαγητό και πώς τη βλέπεις όταν έρχεσαι κουρασμένος στο σπίτι σου να φας και βρίσκεις σούπα του μπακάλη, κονσέρβα και σάλτσα μπιτολιαρισμένη;

Καλοτάισε τον άντρα σου, αν θέλεις να έχεις άντρα. Βάλε μπόλικο κρεμμύδι στο γιαλαντζί ντολμά για να κάνεις το ντολμά νόστιμο, όμως ρίξε μέσα και δυόσμο για να τον κάνεις χωνευτικό. Στο κυδωνάτο που είναι στυφτικό ρίξε μαζί να βράσουν και τα κουκούτσια του κυδωνιού που είναι τόσο μαλαχτικά για να φέρεις την ισορροπία. Το λάδι μην το λυπάσαι στο λαδερό γιατί η λαϊκή παροιμία λέει: «Φάε λάδι κι έλα βράδυ». Κάθε λαχανικό στην εποχή του είναι και πιο ωραίο και πιο φτηνό, τι να την κάνεις την κονσέρβα;

Οι Ευρωπαίοι λένε πως οι ανατολίτισσες είναι αντροχωρίστρες. Δεν είναι αντροχωρίστρες οι ανατολίτισσες, είναι καλοφαγούδες, γι' αυτό οι ξένοι σαν έρθουν στην Ανατολή δεν τους κάνει καρδιά να φύγουν. Και σπιτικό που ο ακρογωνιαίος λίθος του δεν είναι κάτω απ' την κουζίνα, δεν θεμελιώνεται καλά.

Μαρία Ιορδανίδου, *Λωξάντρα*, Εκδόσεις Βιβλιοπωλείον της Εστίας

1. Στο κείμενο εκφράζεται μια πολύ συγκεκριμένη άποψη σχετικά με το φαγητό. Ποια είναι αυτή;
2. Πώς μπορείτε να την προσαρμόσετε στα δεδομένα της εποχής μας;
3. Χωριστείτε σε ομάδες και υποστηρίξτε ή αντικρούστε την άποψη αυτή με πειστικά επιχειρήματα.
4. Την άποψη που εκφράζεται στο κείμενο της Μ. Ιορδανίδου θα βρείτε και στο τραγούδι «Αμάν, Κατερίνα μου». Ακούστε το και σχολιάστε.

*Όταν περνώ για να σε ιδώ
αχ πως με βασανίζεις
έχεις κεφτέδες στη φωτιά
αχ, Κατερίνα μου γλυκιά
και γλυκοτηγανίζεις
Αμάν Κατερίνα μου
κούζουμ Κατερίνα μου
τα παραπονάκια μου θέλω να σ' τα πω*

*μάτια σαν τα κάστανά
μ' έβαλαν στα βάσανα
κι όλο από την πόρτα σου θέλω να περνώ
Έχεις τσουκάλι πήλινο
και ψήνεις φασουλάδα
κι εγώ απ' την λαχτάρα μου
παίζοντας την κιθάρα μου
σου κάνω πατινάδα*

στίχοι-μουσική: Πάνος Τούντας

2. Θα διαβάσετε δύο ειδήσεις. Συγκρίνετε και σχολιάστε τις. Υπάρχει κάποια σχέση με τη δική σας «διατροφική κουλτούρα»;

Ελληνικό πρωινό για τους τουρίστες μας

Μπορεί η φέτα Ελασσόνας, τα λουκάνικα Τρικάλων, η φάβα Σαντορίνης και η ξυνομυζήθρα Κρήτης να αποτελέσουν ένα νέο αξιόπιστο «ελληνικό τουριστικό προϊόν» και ένα καλό αντίδοτο στη μιζέρια των αριθμών και στην καθίζηση της κίνησης;

«Γιατί όχι;» απαντούν φορείς και μεμονωμένοι επιχειρηματίες τουριστικών περιοχών, που με επικεφαλής το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ) προχώρησαν χθες σε μια ολοκληρωμένη πρόταση για την ένταξη του εξαιρετικά πλούσιου, πλην όμως παραγνωρισμένου, «ελληνικού πρωινού» και της μεσογειακής διατροφής στο συνολικότερο τουριστικό προϊόν.

«Ας σκεφθούμε πέρα από τις στατιστικές και πόση Ελλάδα παίρνει μαζί του ο επισκέπτης που φεύγει από τη χώρα», είπε ο υπεύθυνος του Προγράμματος Ελληνικού Πρωινού Γιώργος Πίπτας, εξηγώντας την ανάγκη δημιουργίας τοπικών συμφώνων για τη διάδοση του μοναδικού ελληνικού πρωινού.

Ελευθεροτυπία, 13/7/2011 (με συντομεύσεις)

Lord of Sandwich	
Σάντουιτς με Τυρί, Σαλάμι Αέρος, Ντομάτα, Μαρούλι, Μαγιονέζα	2,80
Σάντουιτς με Τυρί, Γαλοπούλα, Ντομάτα, Μαρούλι, Μαγιονέζα	2,80
Σάντουιτς με Τυρί, Ψιτά Λαχανικά και Βαλσάμικο	3,00
Σάντουιτς με Γραβιέρα, Απάκι, Ντομάτα, Πέστο, Πιπεριάς Φλωρίνης	3,50
Σάντουιτς με Προσούτο Κερκύρας, Ξυνομυζήθρα και Πέστο Ρόκας	3,50
Ελληνικό Παραδοσιακό Πρωινό	
Φραπέ, Τσιγάρο, Ασπιρίνη	2,00
Αυγό τηγανιτό, Μανιτάρια, Μικρά Ποξιμοδακια με Τριμμένη Ντομάτα, Μπέικον, Ψωμί, Χυμός Πορτοκάλι και Καφές της επιλογής σας...	5,00
Τηγανιτά Αυγά	3,50
Στραπατσάδα με Ντομάτα και Φέτα	4,50
Καφέδες Χυμοί Τσάι	
Ελληνικός	1,50
Ελληνικός Διπλός	2,00
Φραπεδάκι	2,00
Freddo Espresso	2,50
Freddo Cappuccino/ Cappuccino	2,50
Τσάι Ανάμεικτο	2,00
Ζεστή Σοκολάτα	2,50
Χυμός Πορτοκάλι	1,50

Θραύση κάνει στο ίντερνετ ένας τιμοκατάλογος που δείχνει ένα «παραδοσιακό» ελληνικό πρωινό. Ποιο είναι αυτό; Φραπέδες, τσιγάρο, ασπιρίνη στην προνομιακή τιμή μάλιστα των 2 ευρώ. Το καλύτερο πρωινό πριν ξεκινήσει κάποιος να πάει στη δουλειά του. Μια φραπεδιά να ανοίξει το μάτι, ένα τσιγάρο για να πάνε κάτω τα φαρμάκια και μια ασπιρίνη για να αντέξει αυτά που θα ακούσει στον χώρο εργασίας. Έχει και άλλα πρωινά, αλλά επιμένουμε ότι αυτό είναι το καλύτερο...

πληροφορίες από το διαδίκτυο, 6/2/2017

3. «Δεν πάνε όλοι οι τουρίστες στα μουσεία αλλά όλοι οι τουρίστες τρώνε». Πόσο σημαντική είναι η κουζίνα για τον τουρισμό κάθε τόπου;

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

1. Δείτε το βίντεο με τη διαφήμιση για τη φιλοξενία της Κρήτης και σχολιάστε.

- Ποια είναι η θέση του τραπέζιού/του φαγητού σε αυτή την ιστορία;
- Τι ρόλο παίζει κάθε γενιά γύρω από το τραπέζι;
- Στο τραπέζι υπάρχουν «όλα τα καλά». Σε τι δίνει μεγαλύτερη σημασία ο «μουσαφίρης»; Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;

2. Με αφορμή τη διαφήμιση, οι μαθητές της τάξης Γ2 του προγράμματος ΘΥΕ-ΣΠΑ 2022 έγραψαν κείμενα με θέμα «Η γεύση που θυμάμαι». Διαβάστε τι έγραψε η Άνια και γράψτε το δικό σας κείμενο.**Καλαμπόκι**

Το φαΐ δεν είναι απλώς κάτι απαραίτητο για την επιβίωση. Είναι ένας τρόπος απόλαυσης, η μαγεία που μοιραζόμαστε με τους αγαπημένους μας ανθρώπους, μια γλώσσα αγάπης. Οι γεύσεις μπορούν να μας ταξιδέψουν στο παρελθόν ή να μας θυμίσουν κάποιον οικείο μας.

Η γεύση του καλαμποκιού με ακολουθεί όλη μου τη ζωή. Όταν ήμουν μικρή ήμουν επιλεκτική. Έτρωγα μόνο τα εδέσματα που φαίνονταν νόστιμα με την πρώτη ματιά και εκείνα των οποίων την ευχάριστη μυρωδιά μπορούσες να μυρίσεις από απόσταση. Ένα από αυτά ήταν και το καλαμπόκι και όπου το έβλεπα παρακαλούσα τη μαμά μου να μου το αγοράσει. Όταν ερχόμασταν στην Ελλάδα για διακοπές, σίγουρα θα αγόραζα ψητό καλαμπόκι από τους πλανόδιους πωλητές κάθε βράδυ και μετά θα πήγαινα στο

πάρκο να παίξω χορτάτη και χαρούμενη. Με το κουράγιο που μου έδινε το καλαμπόκι, η γνωριμία με παιδιά με τα οποία δεν μοιραζόμουν την ίδια γλώσσα φαινόταν ψωμοτύρι.

Ωστόσο, δεν συνδέω τη γεύση του καλαμποκιού μόνο με την Ελλάδα. Όταν ήμουν παιδί, πήγαινα στο χωριό όπου η γιαγιά μου ετοίμαζε μεγάλες κατσαρόλες γεμάτες βραστό καλαμπόκι για μένα και τα αδέρφια μου. Ρίχναμε πολύ αλάτι και τρώγαμε μέχρι σκασμού, μέχρι που το στομάχι μας δεν άντεχε άλλο. Μετά τρέχαμε στο λιβάδι με γεμάτα στομάχια και πιάναμε ακρίδες και πεταλούδες.

Δεν τρώω καλαμπόκι πολύ συχνά τα τελευταία χρόνια. Καθώς η γεύση μου έχει αλλάξει και έχω πάψει να είμαι επιλεκτική, όταν βρίσκομαι στην Ελλάδα προσπαθώ να δοκιμάζω πολλά νέα φαγητά. Σταμάτησα να πηγαίνω στο χωριό τόσο συχνά, και επειδή γεννήθηκαν νέα παιδιά, η γιαγιά μου δεν με θεωρεί πλέον παιδί. Είναι καλό όμως που κάνω μεγάλα διαλείμματα ανάμεσα στο να τρώω καλαμπόκι, επειδή κάθε φορά που το τσιμπάω επιστρέφω στις παλιές καλές μέρες και με κάθε επόμενη μπουκιά οι αναμνήσεις ξαναέρχονται στο μυαλό μου.

Άνια, PUSELJIC ANJA, Σερβία

Όπου φτώχεια και... πάχος

Για όλα φταίει η οικονομική στενότητα. Ακόμα και για τα υψηλά ποσοστά παχυσαρκίας των Ελλήνων. Πρόσφατη έρευνα της Α' Παιδιατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου Παίδων «Αγία Σοφία» σε 10.000 παιδιά διαπιστώνει υψηλά ποσοστά παχύσαρκων εφήβων στα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα, σε αντίθεση με τους εφήβους της ανώτερης κοινωνικής τάξης.

Τα υψηλά ποσοστά παχύσαρκων εφήβων ανησυχούν τους επιστήμονες, γιατί κατά κανόνα πρόκειται για εγκατεστημένη παχυσαρκία σ' αυτή την ηλικία, που δύσκολα αντιμετωπίζεται, ιδιαίτερα στις ασθενέστερες τάξεις, οι οποίες στερούνται εκ των πραγμάτων την ποιότητα ζωής και άθλησης των παιδιών με υψηλό στάτους

Ελευθεροτυπία, 3/3/2010

3. Διαβάσατε την παραπάνω είδηση. Στείλτε στην εφημερίδα μια επιστολή όπου θα αναφέρετε την προσωπική σας εμπειρία (από την Ελλάδα ή από τη χώρα σας) και τις προτάσεις σας για να ξεπεραστεί το πρόβλημα.

Πηγή: images.unsplash.com

5η Ενότητα

Υγεία και Αθλητισμός: «Καλές» και «Κακές» Συνήθειες

Πηγή: vita.gr

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

Μήπως προτιμάτε να ονειροπολείτε, αντί να γυμνάζεστε ή να κάνετε δουλειές του σπιτιού; Αν ναι, συνεχίστε το ταξίδι σας στα... σύννεφα. Σύμφωνα με δημοσίευση του University of British Columbia, το μυαλό μας είναι πιο δραστήριο όταν «ταξιδεύουμε» παρά όταν κάνουμε εργασίες ρουτίνας και μηχανικές κινήσεις, καθώς η νοητική αυτή κατάσταση ενεργοποιεί περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με την επίλυση σύνθετων νοητικών προβλημάτων. Μάλιστα, όπως δήλωσε ο καθηγητής Peter Axt, συγγραφέας του βιβλίου «Η χαρά της τεμπελιάς», καλό είναι να «σπαταλάμε» το μισό ελεύθερο χρόνο μας, αν θέλουμε να εξοικονομήσουμε ενέργεια και να ζήσουμε περισσότερο.

Πηγή: vita.gr

- Έχετε κάποια «κακή» συνήθεια που όμως σας κάνει καλό;
- Τι θα θέλατε να κάνετε για να ζείτε καλύτερα; Τι είναι αυτό που σας εμποδίζει να το πραγματοποιήσετε;

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

1. Συμπληρώστε το κείμενο με τις φράσεις από τον πίνακα.**Σιγά σιγά, γλυκάθηκε η γριά στα σύκα**

Η σχέση μου με κάθε είδους άθληση είναι ανάλογη της σχέσης ____1____. Υπέρβαρο και στρουμπουλό παιδάκι, δεν έπαιξα ποτέ μπάλα, κυνηγητό, και έκανα πάντα κοπάνα από το μάθημα της γυμναστικής στο οποίο ο βαθμός μου ήταν πάντα ____2____. Και έτσι κυλούσε η ζωή, με φαγητό, ποτό, ξάπλα, και με τα 105 κιλά αχώριστη συντροφιά.

Μέχρι τα σαράντα πέντε μου χρόνια. Κάποια στιγμή το παιχνίδι ____3____ του παππού αποκάλυψε υψηλή αρτηριακή πίεση, γεγονός που δεν με ανησύχησε διόλου. Όλοι πρέπει ____4____ από κάποια αιτία, η πίεση βέβαια δεν είναι πρωτότυπη αιτία, αλλά σου προσφέρει ένα αργό και απολαυστικό τέλος. Η επιμονή και η γκρίνια ____5____ όμως με οδήγησαν στο ιατρείο. «Να περάσετε σ' ένα μήνα, έχοντας χάσει τέσσερα κιλά» είπε με μερκελικό τόνο η φράου-γιατρός. Το τέσσερα το συγκράτησα καλά, τα υπόλοιπα μου διέφυγαν. Έτσι παρουσιάστηκα σ' ένα μήνα, αλλά με τέσσερα κιλά παραπάνω. Η αντίδραση της γιατρού ήταν άμεση και ίσως ____6____: βγήκε στον διάδρομο ουρλιάζοντας: «Να πάρεις αυτά τα χάπια και να μην ξαναπατήσεις εδώ, σπαταλάς τον χρόνο μου!». Όλοι στο ιατρείο γύρισαν να δουν τον ανυπάκουο ασθενή. Ήθελα να ανοίξει η γη ____7____. Αυτό ήταν όμως. Ήξερε πού χτυπούσε. Για έναν εγωισμό ζούμε.

Ξεκίνησα καθημερινό και αυξανόμενο σε διάρκεια περπάτημα. Αλλά ήταν βαρετό. Για ποικιλία προστέθηκε ένα ολόκληρο λεπτό ελαφρύ τρέξιμο. Το οποίο έγινε δύο. Και μετά τρία. Και πάει λέγοντας. Σιγά σιγά η αναλογία ____8____ έγειρε προς το τρέξιμο. Έφθασα σαράντα λεπτά συνεχούς τρεξίματος πλέοντας σε πελάγη υπερηφάνειας. Άρχισε να μου αρέσει. Αλλά τίποτα δεν υφίσταται αν δεν υπάρχουν μάρτυρες ____9____.

Εκείνη την εποχή έπεσε το μάτι μου στη διοργάνωση του Μαραθωνίου και στους παράλληλους αγώνες των 10.000 μ. και 5.000 μ. Δηλώθηκα ____10____. Ο πρώτος μου αγώνας με έβαλε σ' έναν άλλο κόσμο. Μαγικό, γιορτινό, χαρούμενο. Γλυκάθηκε η γριά στα σύκα. Την επόμενη χρονιά έτρεξα το δεκάρι. Και μετά ημιμαραθώνιο.

Κάπου εκεί άρχιζα να γνωρίζω και κόσμο, γιατί το τρέξιμο είναι ____11____. Μπορεί να είναι μοναχικό, που μάλλον είναι, αλλά μπορεί να γίνει και απίστευτα συντροφικό. Μέχρι τότε έβαζα το κεφάλι κάτω και έτρεχα, σαν τα γίδια δηλαδή. Έμαθα όμως ότι εκτός από το σώμα, τρέχεις με την καρδιά και το μυαλό.

Η προπόνηση συστηματοποιήθηκε, οργανώθηκε και με οδήγησε στον Μαραθώνα! Από τότε το τρέξιμο έγινε εξάρτηση που μου άλλαξε τη ζωή. Όχι μόνο σωματικά αλλά και ψυχικά. Άλλαξε τον τρόπο σκέψης, μου δίδαξε πειθαρχία, προσπάθεια, οργάνωση, με όπλισε με δύναμη, αυτοπεποίθηση και θέληση να γνωρίσω ____12____ και να τα ξεπεράσω. Μακάρι να είχα ξεκινήσει νωρίτερα. Αλλά ποτέ, μα ποτέ δεν είναι αργά!

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ο Στέλιος Λάρδης μπορεί να έκλεισε τα 50, αλλά 50 χιλιόμετρα την εβδομάδα τα κάνει _____13_____. Εκτός από τους μικρούς και μεγάλους «ασφάλτινους» αγώνες, λατρεύει _____14_____· όταν δεν μπορεί να φύγει μακριά, ξαμολιέται στον αγαπημένο του Υμηττό.

Τα Νέα, 18/04/2015

α. περπατήματος - τρεξίματος	η. εσκεμμένη
β. των οικείων	θ. όπως το θες
γ. για το πεντάρι	ι. τα όριά μου
δ. για πλάκα	ια. τα βουνά και τα λαγκάδια
ε. ελέφαντα και καλλιτεχνικού πατινάζ	ιβ. να το πιστοποιήσουν
στ. κάτω από τη βάση	ιγ. να με καταπιεί
ζ. με το πιεσόμετρο	ιδ. να πεθάνουμε

Το κείμενο μάς δίνει στοιχεία για τον χαρακτήρα του συγγραφέα του; Ποια είναι αυτά;

2. Συμπληρώστε τον πίνακα.

Ρήμα	Ουσιαστικό	Επίθετο
		(απολαυστικό τέλος) απολαυστικός-ή-ό
	η επιμονή	
	η γκρίνια	
	αντίδραση	
		(ανυπάκουο μαθητή) (αν)υπάκουος-η-ο
	υπερηφάνειας	
		(γιορτινό κόσμο) γιορτινός-ή-ό
		(συντροφικό) συντροφικός-ή-ό
(συστηματοποιήθηκε) συστηματοποιώ-ούμαι		
(οργανώθηκε) οργανώνω-ομαι		
	πειθαρχία	

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Τα ρήματα και οι εκφράσεις του παρακάτω πίνακα συνδέονται είτε με συνοπτικό είτε με συνεχή τύπο στην Υποτακτική (ή, αν προτιμάτε, στα να- συμπληρώματα). Θυμηθείτε!

...άρχιζα να γνωρίζω και κόσμο	«πριν σε γνωρίσω ήμουν σπίθα έτοιμη να σβήσει...»
αρχίζω, σταματάω, παύω, συνεχίζω, ακούω, μαθαίνω, ξέρω, μου αρέσει, με ευχαριστεί, βλέπω, αισθάνομαι, νιώθω	είναι ώρα, είναι η σειρά μου, ετοιμάζομαι, πριν, προτού, ώσπου, μέχρι, ποτέ δεν είναι αργά, πάω, έχω, ακόμα, καθυστερώ, παρά λίγο, παρά τρίχα, λίγο έλειψε, κόντεψε, χρειάζομαι καιρό, αργώ, ανυπομονώ, βιάζομαι, δεν βλέπω την ώρα

2. Μπορείτε να κάνετε υποθέσεις σχετικά με τους τύπους που λείπουν; Εξηγήστε τις επιλογές σας.

Ο λίγος ύπνος παχαίνει

Όταν κανείς δεν κοιμάται αρκετές ώρες, έχει αυξημένες πιθανότητες _____ (παχαίνω), σύμφωνα με μία νέα γαλλική επιστημονική έρευνα. Αυτό οφείλεται στο ότι η έλλειψη ύπνου μπορεί _____ (μειώνω) την παραγωγή μίας ορμόνης που ελέγχει το αίσθημα κορεσμού και _____ (ενισχύω) μία άλλη ορμόνη που ανοίγει την όρεξη. Οι ερευνητές, με επικεφαλής την Καρίν Σπίγκελ του πανεπιστημίου της Λιόν, εκτιμούν ότι ένας άνθρωπος που κοιμάται λίγο, αρχίζει _____ (νιώθω) πιο έντονο κατά 25% το αίσθημα της πείνας και έτσι καταναλώνει 350 έως 500 περισσότερες θερμίδες τη μέρα (τόσες π.χ. περιέχονται σε ένα «τσιζμπέργκερ»).

Η επίπτωση της έλλειψης ύπνου στην όρεξη είναι πιο έντονες στα παιδιά και τους νέους ενήλικες. Οι ερευνητές ανέφεραν ότι, παρόλο που θα περίμενε κανείς πως ο ανεπαρκής ύπνος θα συνεπαγόταν την κατανάλωση από τον οργανισμό περισσότερων θερμίδων και συνεπώς ο οργανισμός θα ετοιμαζόταν _____ (χάνω) βάρος, τελικά συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή ο οργανισμός δεν παύει _____ (ζητάω) φαγητό και _____ (προσθέτω) περισσότερες θερμίδες, άρα και παραπάνω κιλά. Οι Γάλλοι επιστήμονες συνιστούν επαρκή ύπνο, τουλάχιστον πάνω από έξι ώρες το βράδυ και, κατά προτίμηση, επτά έως οκτώ.

Μία δεύτερη γερμανική έρευνα, με επικεφαλής τον βιολόγο Τιλ Ρένεμπεργκ του πανεπιστημίου του Μονάχου, δείχνει ότι έχουμε κάθε λόγο να μισούμε το ξυπνητήρι! Η μελέτη συμπέρανε ότι όσοι ξυπνούν πριν _____ (ικανοποιώ) όλες οι ανάγκες τους για ύπνο, οδηγούνται τελικά σε αύξηση του βάρους τους.

Το φαινόμενο σχετίζεται με το λεγόμενο «κοινωνικό τζετ-λαγκ», δηλαδή τον βαθμό στον οποίο ο φυσιολογικός ρυθμός ύπνου ενός ανθρώπου δεν συγχρονίζεται με το κοινωνικό πρόγραμμα του (σχολείο, εργασία κλπ). Όταν κανείς, όπως συνήθως συμβαίνει, ξυπνάει πιο αργά τα Σαββατοκύριακα, αλλά τις καθημερινές έχει _____ (αντιμετωπίζω) εργασιακές ή άλλες υποχρεώσεις και επανέρχεται στην «τρομοκρατία του ξυπνητηριού», τότε, κατά τους ερευνητές, αισθάνεται _____ (βιώνω) διαδοχικά διαφορετικές χρονικές ζώνες (έτσι προκύπτει και ο όρος «κοινωνικό τζετ-λαγκ» κατ' αναλογία με το κανονικό «τζετ-λαγκ» των ταξιδιωτών που κάνουν υπερατλαντικά ταξίδια και αλλάζουν γεωγραφικές ζώνες χρόνου).

Οι έρευνες δείχνουν ότι όσο βιάζεται κανείς _____ (ξυπνάω) και άρα όσο πιο πολύ εναντιώνεται στο φυσικό βιολογικό ρυθμό ύπνου- ξύπνιου, τόσο πιθανότερο είναι να μάθει _____ (καπνίζω), να πίνει αλκοόλ και καφέ και σίγουρα δεν θα αργήσει _____ (παχαίνω). Οι ερευνητές μελέτησαν τις επιπτώσεις του κοινωνικού τζετ-λαγκ σε ανθρώπους ηλικίας 16 έως 65 ετών και έδειξαν ότι η έλλειψη ύπνου αυξάνει τον κίνδυνο για πρόσθετα κιλά, ιδίως αν κάποιος είναι ήδη υπέρβαρος. Όσοι έχουν κανονικό βάρος, κινδυνεύουν λιγότερο.

Πηγή: [HealthyLiving.gr](https://www.healthyliving.gr) (με αλλαγές)

3. Εσείς πώς τα πάτε με τον ύπνο; Είστε πρωινός ή βραδινός τύπος; Θα θέλατε να αλλάξετε κάτι στις συνήθειές σας σχετικά με αυτό το θέμα;

4. Ακούστε τα τραγούδια: «Κακές συνήθειες» (στίχοι, μουσική, ερμηνεία: Μιλτιάδης Πασχαλίδης) και «Χαμένα» (στίχοι, μουσική: Φοίβος, ερμηνεία: Καίτη Γαρμπή). Στο πρώτο δικαιολογήστε τις επιλογές συνοπτικού ή συνεχούς τύπου ενώ στο δεύτερο προσέξτε τη φράση όπου «ο κανόνας» φαίνεται να μην εφαρμόζεται.

Από παιδί θυμάμαι προσπαθώ
να κλέψω το γλυκό μέσα απ' το βάζο
με ξύλινα σπαθιά να πολεμώ
και μια ζωή στα πόδια να το βάζω

Μα ό,τι μας δένει στα παλιά
είναι οι κακές συνήθειες
το νιώθω τώρα καθαρά
πως είναι αργά γι' αλήθειες

Όλη μου η ζωή συνενοχή και πώς γουστάρω
τα πιο μεγάλα ψέματα στα πιο αθώα βλέμματα
όλη μου η ζωή συνενοχή και πώς γουστάρω
κάτι απογέματα με καφέ και τσιγάρο

Από παιδί θυμάμαι προσπαθώ
στα λάθη μου φτηνά να τη γλιτώσω
μου μάθαν να φοβάμαι ό,τι αγαπώ
και μια ζωή να φεύγω πριν να δώσω

Νιώθω το κλίμα να μην με σηκώνει
ο χώρος να με πλακώνει
στα πρώτα μας δυο λεπτά
Νιώθω πως έχει περάσει η ώρα
καιρός για να φεύγω τώρα
προτού να 'ναι πια αργά
Σαν σηκώθηκα να φύγω
πίσω κοίταξα για λίγο
δάκρυσα που τότε είδα
ότι πήγανε χαμένα, χαμένα,
τα δάκρυα που ξόδεψα
αγάπη μου για σένα

5. Συμπληρώστε το κείμενο με τα να- συμπληρώματα που ταιριάζουν.

Ο Μίλτος Τεντόγλου γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και μεγάλωσε στα Γρεβενά. Η οικογένειά του είναι από τη Μικρά Ασία και τον Πόντο. Στο σπίτι του μιλούσαν ποντιακά και ο Μίλτος καταλάβαινε και έμαθε _____ κάποιες λέξεις. Πάντα του άρεσε _____ με την πληροφορική και τους υπολογιστές. Όταν ήταν μικρός τον ευ-

χαριστούσε _____ κινούμενα σχέδια στην τηλεόραση, _____ παιχνίδια στον υπολογιστή και _____ κόμικ. Ξεκίνησε από τον Super Mario, προχώρησε στα ιαπωνικά βιντεοπαιχνίδια και μέσα από αυτή την «τρέλα» έχει μάθει να καταλαβαίνει και _____ τη γλώσσα της χώρας του Ανατέλλοντος Ηλίου. Φυσικά, του αρέσει _____ σούσι. Του αρέσει επίσης το σχέδιο και η ζωγραφική. Το παιδικό του δωμάτιο στα Γρεβενά είναι γεμάτο με σκίτσα του. Δεν ασχολείται με ομάδες και δεν τον τραβάει ούτε το μπάσκετ ούτε το ποδόσφαιρο. Πήγε σε μουσικό σχολείο αλλά και σε ωδείο. Ξέρει _____ μπουζούκι, κιθάρα και λίγο πιάνο. Του αρέσει να παίζει ροκ κομμάτια στο μπουζούκι. Ακούει Eminem, Ariana Grande αλλά και κλασσική μουσική. Θα μπορούσε να ήταν μουσικός αλλά δεν έτυχε. Πέρα από τη μουσική λατρεύει _____ σκάκι. Άρχισε να σπουδάζει, αλλά σταμάτησε _____ στο Πανεπιστήμιο λόγω προπονήσεων. Θα συνεχίσει να πηγαίνει όταν θα έχει περισσότερο χρόνο.

Στα δώδεκά του, στο στάδιο των Γρεβενών, ξεκίνησε _____ με το παρκούρ. Εκεί ο προπονητής Βαγγέλης Παπανίκος τον είδε _____ με ευκολία τα εμπόδια και του πρότεινε να ασχοληθεί με τον στίβο. Άρχισε να προπονείται στο άλμα εις ύψος, πριν _____ στο άλμα εις μήκος που έγινε το άθλημα που τον έκανε διάσημο. Μετά από κάποια χρόνια μαζί του, ο ίδιος ο Παπανίκος τον έστειλε στον Γιώργο Πομάσκι για να τον απογειώσει. Στα χέρια του Πομάσκι το παιδί από τα Γρεβενά δεν άργησε να μεταμορφωθεί στον αθλητή που όλοι γνωρίζουμε. Πολλές φορές ο Μίλτος έχει δηλώσει ότι είναι τεμπέλης και ότι δεν του αρέσει η πίεση. Ο προπονητής του, όμως, ήξερε _____ τον _____ όταν και όπου χρειάστηκε... Από εκεί και πέρα όλα τα άλλα είναι ιστορία: δυο φορές χρυσός Ολυμπιονίκης, τρεις φορές παγκόσμιος πρωταθλητής και έξι χρυσά μετάλλια σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα.

Είναι χαμηλών τόνων. Εδώ και καιρό σταμάτησε _____ πολλές συνεντεύξεις και γενικά δεν τα πάει καλά με τις υποδοχές και τους λόγους μετά από επιτυχίες. Δεν βλέπει την ώρα _____ στο σπίτι του και να βρεθεί ξανά μπροστά στον υπολογιστή του. Κρατάει μακριά από τα φώτα τις σχέσεις του και καλά κάνει. Στην ιστορία πέρασε η δήλωση για την κοπέλα του στο πανελλήνιο πρωτάθλημα του 2021: «Θέλω να ευχαριστήσω την κοπέλα μου που μου σπάει τα νεύρα και με κάνει να έρχομαι στους αγώνες τσιτωμένος και να ξεσπάω», είχε πει τότε ο Μίλτος. Τότε ήταν που του έδωσαν τον τίτλο του πιο cool αθλητή στον παγκόσμιο στίβο, ένα τίτλο που τον κρατάει ακόμη.

Πηγή: [ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ](#)

6. Υπάρχουν ρήματα που επιλέγουν να- συμπληρώματα αλλά και ότι/πως ή που. Συμπληρώστε ανάλογα τις παρακάτω προτάσεις.

1. Ξέρει αγγλικά, γαλλικά, ελληνικά και βουλγαρικά. Ξέρει _____ μιλάει τέσσερις γλώσσες. Τι άλλο θέλεις;
2. Ξέρει _____ μίλησε θυμωμένος και τώρα ζητάει συγγνώμη για αυτό.
3. Χάρηκα _____ σας γνώρισα. Ελπίζω _____ τα πούμε σύντομα.
4. Χαίρομαι _____ γνωρίζω καινούργια πρόσωπα. Ελπίζω _____ η γνωριμία μας θα γίνει πιο στενή στο άμεσο μέλλον.
5. Σήμερα βλέπω _____ φορές χαρούμενα χρώματα. Έγινε κάτι καλό και άλλαξε η διάθεσή σου;
6. Με τέτοιον έρωτα σας βλέπω _____ παντρεύεστε πολύ σύντομα...
7. Μαμά, είδες όλον τον αγώνα; Με είδες _____ έβαλα γκολ;
8. Στενοχωρήθηκα _____ δεν ήρθα στη γιορτή σου.
9. Στενοχωριέμαι _____ χάνω σημαντικά πράγματα στη ζωή μου.
10. Δεν θυμάμαι _____ έχουμε έρθει σ' αυτό το εστιατόριο. Κάνω λάθος;
11. Θυμάσαι το 2015 _____ πρωτοήρθαμε στην Αθήνα πόσο δύσκολα ήταν τα πράγματα;
12. Είμαι σίγουρη. Θυμάμαι _____ σου ζήτησα να πληρώσεις εσύ το τηλέφωνο. Μάλλον ξέχασες _____ το πληρώσεις και μας το έκοψαν...
13. Έμαθε _____ αγαπάει τα Ελληνικά ακούγοντας ελληνική μουσική. Μετά ξεκίνησε μαθήματα και άρχισε κάθε χρόνο να ταξιδεύει στην Ελλάδα.
14. Έμαθα _____ αγαπάς τα Ελληνικά και _____ κάνεις μαθήματα στο Πανεπιστήμιο.
15. Ξέχασα _____ αγοράσω γάλα και το σούπερ μάρκετ έχει κλείσει...
16. Ξέχασα _____ αγόρασα γάλα χτες και σήμερα ξαναπήρα...

7. Συμπληρώστε με τον σωστό τύπο. Προσέξτε πότε θα χρησιμοποιήσετε συνεχή και πότε συνοπτική Προστακτική.

Γιατί ζαλίζομαι όταν σηκώνομαι;

Σας έχει τύχει ποτέ να σηκωθείτε απότομα από την καρεκλίτσα σας στο γραφείο ή στο σπίτι και να νιώθετε έτοιμοι να λιποθυμήσετε; Αν σας συμβαίνει κάτι τέτοιο συστηματικά, ίσως είστε κι εσείς ένας από τους πολλούς συνανθρώπους μας που πάσχουν από «ορθοστατική υπόταση». Είναι «η υπερβολική μείωση της αρτηριακής πίεσης όταν κάποιος μεταβαίνει στην όρθια θέση, με αποτέλεσμα να μειώνεται η παροχή αίματος στον εγκέφαλο».

Σε περίπτωση που σας συμβεί κάτι τέτοιο, να τι μπορείτε να κάνετε αμέσως:

_____ (ξαπλώνω), ή, αν δεν είναι δυνατόν, _____ (κάθομαι).

_____ (σηκώνω) τα πόδια πιο ψηλά από το κεφάλι.

_____ (πίνω) λίγο νερό.

Για να μην έχετε τέτοια επεισόδια, μπορείτε – γενικά - να πάρετε τα μέτρα που σας προτείνουμε:

_____ (πίνω) άφθονα υγρά. Ακόμα και η πιο μικρή αφυδάτωση μπορεί να προκαλέσει ορθοστατική υπόταση.

_____ (καταναλώνω) περισσότερο αλάτι, αν δεν έχετε κάποιο άλλο πρόβλημα που να απαγορεύει κάτι τέτοιο.

_____ (τρώω) μικρά και συχνά γεύματα.

_____ (σηκώνομαι) πολύ αργά από το κρεβάτι ή καλύτερα

_____ (κάθομαι) στο κρεβάτι για πέντε λεπτά, πριν σηκωθείτε. Επίσης,

_____ (πίνω) τον καφέ σας στο κρεβάτι, καθώς η καφεΐνη μπορεί να σας βοηθήσει πολύ.

_____ (αποφεύγω) την παρατεταμένη ορθοστασία ή την πολλή ζέστη.

Πηγή: *BHMagazino*, 22 Φεβρουαρίου 2009 (με αλλαγές)

8. Συμπληρώστε με τη σωστή φράση.

*ανέβα κατέβα, άνοιξε κλείσε, βάλε βγάλε, κάτσε σήκω, λέγε λέγε, μπες βγες,
πάρε δώσε, πηγαινέλα, πλύνε βάλε, άψε σβήσε, παίξε γέλασε, τρέχα γύρευε*

1. - Πολύ ωραίο μπλουζάκι αυτό!
- Α, και να δεις τι εύκολο ρούχο! _____ είναι...
- Πού το πήρες;
- Α, δεν είχε άλλο, το τελευταίο ήταν...
2. Βήχω, γιατί με όλα αυτά τα _____ από τη δροσιά του κλιματιστικού στον καύσω-
να του κέντρου της Αθήνας άρπαξα ένα γερό κρουολόγημα.
3. _____ το παράθυρο, μας τρέλανες πια! Άσ' το ήσυχο και αυτό κι εμάς!
4. «Να υποφέρεις και να σου λείπω εγώ δεν είμαι η γυναίκα _____
Θα υποφέρεις και να θυμώνεις που μόλις φύγω μ' αγαπάς και μετανιώνεις»
5. _____ κάπου τα ξέχασα τα γυαλιά ηλίου μου...
6. _____ ο Γιώργος, έπεισε την Ελένη να βγει ραντεβού μαζί του.
7. Το σπίτι έχει πολλές σκάλες και πολύ _____. Πονάνε τα γόνατά μου τώρα που γέ-
ρασα...
8. Δεν είναι καλός άνθρωπος, σου λέω! Μην έχεις πολλά _____ μαζί του.
9. Αν έχετε διάρροια, φάτε ένα κουταλάκι ωμό ελληνικό καφέ πάνω στον οποίο έχετε στάξει 2-3
σταγόνες φρέσκο λεμόνι. Με αυτό το γιατροσόφι θα σταματήσουν τα _____ στην
τουαλέτα.
10. Τελείωσε τη δουλειά στο _____ κι έτσι πήγαμε και βόλτα!
11. «Εδώ είναι Βαλκάνια δεν είναι _____», μας τραγουδούσε το μακρινό 1971 ο Διονύσης
Σαββόπουλος, χρησιμοποιώντας μια φράση του ποιητή και ζωγράφου Νίκου Εγγονόπουλου,
για να δείξει πόσο δύσκολα μπορεί να γίνουν τα πράγματα.
12. Άλλα μου λέει ο ένας κι άλλα ο άλλος... Τώρα _____ ποιος από τους δύο έχει δίκιο!

9. Ακολουθήστε τις παρακάτω εντολές. Δώστε παράλληλα τις ίδιες εντολές στο β' ενικό πρόσωπο.

1. Πιαστείτε χέρι χέρι με τον διπλανό σας.
2. Μοιραστείτε το βιβλίο σας.
3. Χαιρετηθείτε με θερμή χειραψία.
4. Σηκωθείτε.
5. Φανταστείτε ότι είστε στο λεωφορείο και δεν έχετε θέση. Κρατηθείτε για να μην πέσετε.
6. Πλυθείτε με φανταστικό σαπούνι.
7. Τώρα χτενιστείτε πιάνοντας αλογοουρά τα μαλλιά σας.
8. Κινηθείτε όλοι προς το κέντρο της τάξης.
9. Δικαιολογηθείτε που αργήσατε να εκτελέσετε τις προηγούμενες εντολές.
10. Στηριχτείτε στο μπράτσο του διπλανού σας.
11. Τώρα απομακρυνθείτε από τους συμμαθητές σας.
12. Το μάθημα τελείωσε και είστε σπíti σας. Κοιμηθείτε βαθιά.

10. Ακούστε το τραγούδι «Κοίτα με στα μάτια» και προσέξτε τους τύπους της Προστακτικής με τα έντονα γράμματα. Δώστε τις ίδιες εντολές (ή όποιες άλλες θέλετε!) με λιγότερο άμεσο και πιο «ευγενικό» τρόπο.

Όταν σε κοιτώ στα μάτια δεν μπορείς να μου κρυφτείς
 κάτι σ' έκανε να κλάψεις και να πικραθείς
 Για **κοίτα** με στα μάτια λοιπόν κι **εξηγήσου**
 πού είναι το ζεστό το γλυκό το φιλί σου
 δεν είχες μυστικά από μένα **θυμήσου**
 για **κοίτα** με στα μάτια λοιπόν

Όταν σε κοιτώ στα μάτια **μην τα ρίχνεις** χαμηλά
 Βάζω μέσα στο μυαλό μου πράγματα τρελά
 Για **κοίτα** με στα μάτια...

(στίχοι, μουσική: Άκης Πάνου)

11. Συμπληρώστε με τον τύπο/τους τύπους Προστακτικής που ταιριάζει/ουν.**Πώς να απομακρύνετε το παιδί από το βιβλίο**

1. _____ (κρατάω) μακριά του τα βιβλία. Μπορεί να τα καταστρέψει, κυρίως αν πρόκειται για ωραία λευκώματα.
2. _____ του _____ (διαβάζω, άρνηση) πάνω από ένα βιβλίο την εβδομάδα. Άλλωστε σήμερα υπάρχουν και οι τηλεοπτικές εκπομπές με τις οποίες μπορεί να αναπτυχθεί η φαντασία του.
3. _____ (διαβάζω, άρνηση) ποτέ μπροστά στο παιδί σας. Μπορεί να πιστέψει πως το απολαμβάνετε, ενώ εσείς σίγουρα διαβάζετε μόνο και μόνο για να ενημερωθείτε.
4. _____ (απαγορεύω) του τα «κακά αναγνώσματα». _____ (απομακρύνω) από το παιδί σας τα κόμικς, τα περιοδικά και όλα εκείνα τα αναγνώσματα που λατρεύει.
5. _____ (κάνω) του συνεχώς ερωτήσεις προκειμένου να είστε σίγουροι πως κατανόησε αυτά που διάβασε.
6. Μόλις μάθει να διαβάζει, _____ (σταματάω) να του αφηγείστε ιστορίες. Δεν σας χρειάζεται πλέον και μπορεί να ικανοποιεί μόνο του την ανάγκη που έχει να μαθαίνει.
7. _____ (πιέζω) το να διαβάζει 10 σελίδες την ημέρα, από τα βιβλία μάλιστα που εσείς έχετε επιλέξει.
8. _____ (αναγκάζω) το να τελειώνει πάντα τα βιβλία που διαβάζει ...όπως τελειώνει και το φαγητό του. _____ (σκέφτομαι) πόσα παιδιά υπάρχουν που δεν έχουν βιβλία!

Εν ολίγοις...

Το διάβασμα είναι μια διαδικασία που δεν επιδέχεται πίεση και δεν διέπεται από ειδικούς κανόνες. Πριν λοιπόν, θέσετε κανόνες για την ανάγνωση ενός βιβλίου στο παιδί, _____ (αναρρωτιέμαι) πρώτα οι ίδιοι κατά πόσο εσείς εφαρμόζετε αυτά που ζητάτε!

Πηγή: Φιλίπ Μπρασέρ, *1001 δραστηριότητες για να αγαπήσω το βιβλίο*, σελ. 18, εκδόσεις Μεταίχμιο (με αλλαγές)

12. Θυμηθείτε! (έκφραση ευχής)

- Τι είπε ο μαθητής
 1. όταν πήρε στα χέρια του τα θέματα των εξετάσεων και ετοιμάστηκε να τα διαβάσει;
Μακάρι να είναι εύκολα και να γράψω καλά! (ευχή για το παρόν/μέλλον)
 2. όταν τελείωσε ο χρόνος της εξέτασης και ήξερε ότι δεν τα πήγε πολύ καλά;
Μακάρι να είχα γράψει/να έγραφα καλύτερα! (= Λυπάμαι που δεν έγραφα καλά, επιθυμία που δεν μπορεί πια να πραγματοποιηθεί)
 3. όταν τελείωσε ο χρόνος της εξέτασης αλλά ο μαθητής δεν ήξερε το αποτέλεσμα;
Μακάρι να έγραψα/να έχω γράψει καλά! (Έγραψα και ελπίζω να πήρα/ να έχω πάρει καλό βαθμό, ελπίδα βασισμένη σε γεγονός)
- Τι λέει ο μαθητής όταν σκέφτεται τις εξετάσεις; (παρελθόν/παρόν/μέλλον)
Μακάρι να έγραφα καλά!

13. Ακολουθήστε το παράδειγμα.

A. Μακάρι να είχαμε αγοράσει (αγοράζω) εκείνο το εξοχικό, όταν είχαμε λεφτά. Τώρα δεν μπορούμε να κάνουμε τέτοια έξοδα.

1. Μακάρι _____ (κερδίζω) πέρσι την υποτροφία που ήθελα και _____ (πηγαίνω) στην Αγγλία για σπουδές. Δεν θα ταλαιπωρούμουν τώρα προσπαθώντας να βρω χρήματα για τα διδάκτρα.
2. Αχ και _____ (σκέφτομαι) ο Μανόλης νωρίτερα ότι αυτή η δουλειά δεν του ταιριάζει!
3. Ας _____ (βοηθάω) οι φίλοι μου να διαβάσω λίγο περισσότερο για τις εξετάσεις και θα είχα περάσει. Αυτοί όμως μόνο βόλτες και κουβέντα ήθελαν...

B. Βρέχει. Μακάρι να πήρε (παίρνω) την ομπρέλα του ο παππούς. Αλλιώς, μπορεί να γυρίσει σπίτι με κανένα κρυολόγημα.

1. Το πρωί δεν είχαμε καθόλου γάλα στο σπίτι. Μακάρι _____ το _____ (βλέπω) και ο Γιάννης και _____ (θυμάμαι) να αγοράσει όταν πήγε στο σούπερ μάρκετ.
2. Βγήκαν τα αποτελέσματα των εξετάσεων; Αχ και _____ (περνάω) κι εγώ!
3. Γίνονται επεισόδια στο κέντρο της Αθήνας. Ας _____ (φτάνω) η Άννα στο ξενοδοχείο της. Τηλεφώνησέ της να δούμε πού είναι!

Γ. Τι εύχεται ο καθένας; πολυμελής οικογένεια / μεγαλύτερο σπίτι: Να ζούσαμε σε ένα μεγαλύτερο σπίτι!

1. παιδί / καινούργιο ποδήλατο: _____
2. αθλητής / ολυμπιακό μετάλλιο: _____
3. ηθοποιός / βραβείο Όσκαρ: _____
4. μαμά / πιο πολύ χρόνο: _____
5. πεινασμένος / ένα πιάτο φαγητό: _____
6. άνεργος / δουλειά: _____
7. εργαζόμενος / άδεια: _____
8. μουσικός / χρυσός δίσκος: _____
9. δημοσιογράφος / αποκλειστική είδηση: _____
10. μαθητής / λιγότερες ασκήσεις: _____

14. Αλλάξτε τις προτάσεις ξεκινώντας με τη λέξη που σας δίνεται.

1. Τι κρίμα που δεν ήρθες στο σινεμά... Η ταινία ήταν πολύ καλή!

Μακάρι _____

2. Λυπάμαι που δεν συναντηθήκαμε χτες.

Μακάρι _____

3. Ποτέ δεν με βοήθησες, όταν είχα ανάγκη.

Ας _____

4. Δεν θέλω καθόλου να γράψω εξετάσεις.

Αχ και _____

5. Ονειρεύομαι να αποκτήσω ένα σπορ αυτοκίνητο.

Μακάρι _____

15. Διαβάστε/Ακούστε τους στίχους που ακολουθούν και σκεφτείτε πόσο πιθανόν είναι να πραγματοποιηθούν οι ευχές που εκφράζονται σε αυτούς.

Αχ να σε βρω αχ να σε βρω

Μόνο για λίγο να σε δω

Ν' ακούσω τη σκιά σου

Να μου φωνάζει γεια σου...

(Αχ να σε δω, στίχοι, μουσική: Ορφέας Περίδης)

Τα μάτια μου στα μάτια σου

Και τ' άστρο πάνωθ' μου

Αχ, να μην τελειωνε ποτέ

Η ώρα ετούτη, Θεέ μου...

(Πρώτη φορά, στίχοι: Λευτέρης Παπαδόπουλος, μουσική: Μίμης Πλέσσας)

Αχ, να σε ξέχναγα

Έτσι απλά σε ένα λεπτό να σε ξεπέρναγα

Κι όλα όσα έκανα για σένα να μην έκανα

Αχ, να σε ξέχναγα

Έτσι απλά σε μια στιγμή να σε ξεπέρναγα

Κι όλη την δύναμή μου πίσω να την έπαιρνα

Αχ, να σε ξέχναγα...

(Αχ να σε ξέχναγα, στίχοι, μουσική: Θεωдорής Μαραντίνης)

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Διαγράψτε τη λέξη / τη φράση που δεν ταιριάζει κάθε φορά.

- Όταν είμαστε κρυωμένοι
βήχουμε φτερνιζόμαστε έχουμε λόξυγγα τρέχει η μύτη μας
- Ένα φάρμακο μπορούμε να το πάρουμε
σε χάπια σε σιρόπι με επίθετο με αμπούλα με αλοιφή
- Όταν κάποιος είναι άρρωστος, λέμε
για χαρά περαστικά καλή ανάρρωση σιδερένιος
- Με πονάει ... και δεν μπορώ να περπατήσω
ο αστράγαλός μου το γόνατό μου ο αγκώνας μου η μέση μου
- Όταν κάποιος φτερνίζεται
λέμε «γείτσες» λέμε «υγεία σου» δεν λέμε τίποτε από ευγένεια χτυπάμε ξύλο
- Οι διακοπές μας μπορεί να καταστραφούν από
κάταγμα έγκαυμα δηλητηρίαση ψύξη παυσίπονο
- Νιώθω
ζαλάδα διάσειση ίλιγγο ημικρανία να λιποθυμώ

2. Βρείτε και υπογραμμίστε σε κάθε στήλη τις συνώνυμες λέξεις. Φανταστείτε το κατάλληλο κάθε φορά περιεχόμενο.

1. Τα μικρόβια δεν είναι ορατά διά γυμνού οφθαλμού.	Δούλεψα έξι ώρες στον υπολογιστή και πόνεσαν τα μάτια μου.
2. Κάποιοι είχαν την ελπίδα ότι στην Αμφίπολη θα έβρισκαν τα οστά του Μεγάλου Αλεξάνδρου.	Από την υγρασία πονάνε τα κόκκαλα της γιαγιάς.
3. Σε περίπτωση κνησμού, ξεπλύντε καλά και ζητήστε ιατρική συμβουλή.	Αν σε πιάσει φαγούρα, μην ξυστείς! Βάλε λίγη κρεμούλα και θα σου περάσει...
4. Θα βάλετε πάγο για να περιορίσετε το οίδημα στην περιοχή.	Αυτό το πρήξιμο στον αστράγαλο έχει αρχίσει να με ανησυχεί...
5. Ανακουφίζει την κεφαλαλγία, καταπολεμά την υπνηλία και...	Έχω έναν πονοκέφαλο που δεν σε βλέπω!
6. Το νερό στη διάρκεια των γευμάτων δεν διευκολύνει τη διαδικασία της πέψης.	Καλή χώνεψη!
7. Έχετε κάταγμα της κνήμης. Θα βάλουμε αναγκαστικά γύψο.	Αυτό το παλιό σπάσιμο με ταλαιπωρεί κάθε φορά που αλλάζει ο καιρός.
8. Τα ερυθρά και τα λευκά αιμοσφαίρια είναι φυσιολογικά στις εξετάσεις σου;	Θέλεις το κόκκινο ή το άσπρο μπλουζάκι;
9. Πολλές γυναίκες επιλέγουν την καισαρική αντί για τον φυσιολογικό τοκετό.	Το να γραφτεί ένα βιβλίο είναι σαν μια γέννα.

3. Ποιες λέξεις δεν ταιριάζουν;

1. **μπάσκετ:** ομαδικό ατομικό πνευματικό σωματικό ακραίο ολυμπιακό άθλημα
2. **αθλητικό:** κορμί παπούτσι σωματείο ρεπορτάζ τραπέζι
3. **αθλητισμός:** ανδρικός γυναικείος ερασιτεχνικός φιλικός επαγγελματικός κλασικός

4. Διαλέξτε το σωστό.

1. Ο Έλληνας αθλητής ανέβηκε στο δεύτερο σκαλί _____ κατακτώντας το αργυρό μετάλλιο.
α. του βάθρου β. της νίκης γ. του αγώνα δ. του πρωταθλήματος
2. Περιμένει πάντα πολλά από τον εαυτό του. Σε ό,τι κάνει βάζει _____ πολύ ψηλά.
α. τον παίκτη β. τον πήχυ γ. το ξύλο δ. το κοντάρι
3. Την πρώτη μέρα των εκπτώσεων _____ στα καταστήματα του κέντρου έκαναν σύγκριση τιμών αλλά δεν ψώνιζαν.
α. οι θαμώνες β. το κοινό γ. οι θεατές δ. οι πελάτες
4. Το κοινό _____ τους Μαραθωνοδρόμους χειροκροτώντας τους σε όλο το μήκος της διαδρομής.
α. αποθάρρυνε β. θάρρούσε γ. απέτρεπε δ. παρότρυνε
5. Ο _____ και οι παίκτες του γιόρτασαν την νίκη ανοίγοντας σαμπάνιες στα αποδυτήρια.
α. διαιτητής β. πρωταγωνιστής γ. πρωταθλητής δ. προπονητής
6. Κουράστηκε πάρα πολύ ο Γιάννης σήμερα! _____, σου λέω!
α. Βγήκε γκολ β. Έκανε φάουλ γ. Είναι άμπalos δ. Είναι πουλημένος

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

1. Πριν δείτε το βίντεο «Athletics in the land of culture» από την Περιφέρεια Κρήτης, συμπληρώστε το κείμενο με τις σωστές παράγωγες λέξεις.

**Ο Μανούσος, ο δίσκος
και το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Στίβου!**

Το σκηνικό _____ (παράδοση) κρη-
τικό. Στη πλατεία ενός χωριού, το κλασικό καφεενεδάκι με
_____ (καφές) να ζητάει από το σερβιτό-
ρο να φέρει το δίσκο για να μαζέψει. Ο Μανούσος -έτσι λέγεται
ο σερβιτόρος αθλητής- βγαίνει από τον καφενέ και υπό την πα-
ρότρυνση θαμώνων και _____ (κατοικώ)
του χωριού παίρνει θέση και πετάει τον δίσκο, ο οποίος ακο-
λουθεί μια _____ (εντύπωση) πορεία και
προσγειώνεται στο Παγκρήτιο στάδιο.

Εκεί θα πραγματοποιηθεί το _____ (Ευρώπη) Πρωτάθλημα
_____ (έθνος) Ομάδων Στίβου Α' Κατηγορίας, τον προσεχή Ιούνιο. Το σπο-
τάκι είναι ιδιαίτερα ευρηματικό και έγινε «ανάρπαστο» από την πρώτη στιγμή ξεπερνώντας ήδη τις
20.000 _____ (προβάλλω) στο YouTube.

Το έξυπνο βιντεάκι, παρουσιάστηκε σε εκδήλωση στο Ηράκλειο, στην οποία παραβρέθηκαν ο
πρόεδρος του ΣΕΓΑΣ, Κώστας Παναγόπουλος, αλλά και η Κρητική πρωταθλήτρια των δρόμων τα-
χύτητας, Μαρία Μπελιμπασάκη, που αναμένεται να είναι από _____ (πρωτα-
γωνιστώ) της εθνικής ομάδας στο πρωτάθλημα Ομάδων Στίβου.

Πηγή: ant1news.gr

Δείτε προσεκτικά και φανταστείτε τι σκέφτονται οι ήρωες της ιστορίας.

θαμώνες: _____

αφεντικό: _____

σερβιτόρος: _____

γριούλα που κλείνει τα παραθυρόφυλλα: _____

τουρίστες: _____

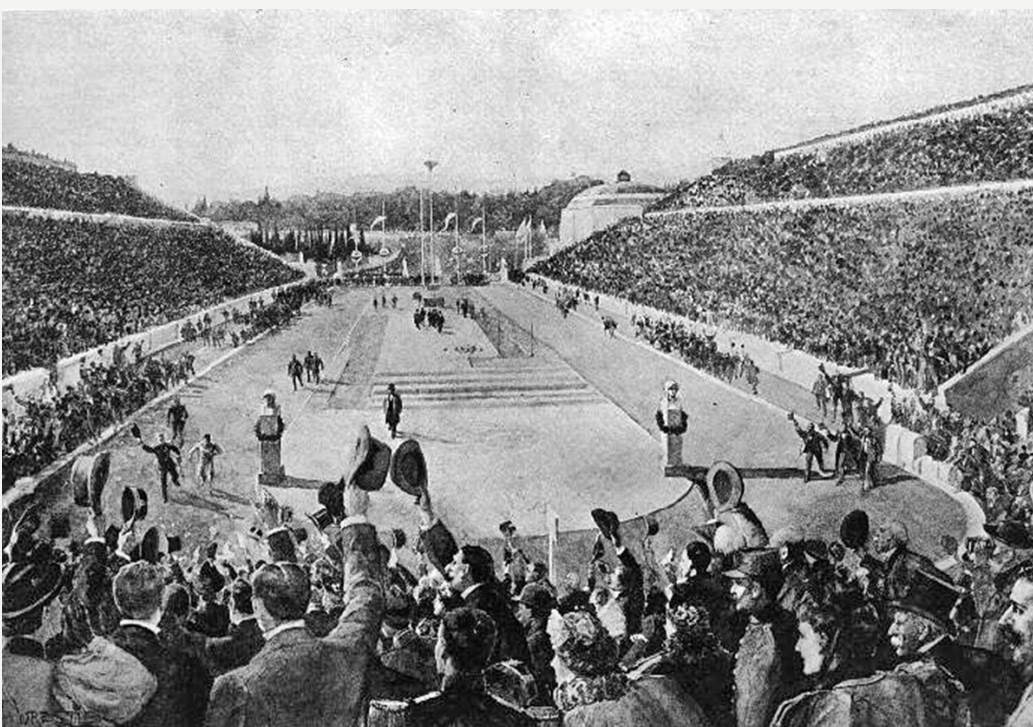
εργάτης στο στάδιο: ...εμείς; _____

2. Ακούστε τη «[συνέντευξη με τον παραολυμπιονίκη Παναγιώτη Τριανταφύλλου](#)» και συμπληρώστε τις προτάσεις.

1. Η εκπομπή «Στιγμές από τις στιγμές τους» ασχολείται με αθλητές _____.
2. Σήμερα είναι μαζί μας ο Πάνος Τριανταφύλλου, παραολυμπιονίκης στην _____ με αναπηρικό αμαξίδιο.
3. Ο Τριανταφύλλου είναι σε αμαξίδιο λόγω _____.
4. Η πρώτη του ενασχόληση με τον αθλητισμό ήταν με το άθλημα _____.
5. Ήθελε, όμως ένα _____ άθλημα.
6. Όνειρό του ήταν _____ αγώνες.
7. Στον Καναδά πήρε _____ μετάλλιο.
8. Το 2012, στο Λονδίνο, είχε _____ θέση.
9. Σύμφωνα με τον Τριανταφύλλου, ο συνδυασμός σωματικής και ψυχικής υγείας δίνει _____.
10. Τυχερός είναι όποιος μπορεί _____.

Υπάρχει κάποια μεγάλη αθλητική διοργάνωση που παρακολουθείτε συστηματικά; Αν ναι, μιλήστε για αυτή. Αν όχι, εξηγήστε γιατί.

3. Πριν ακούσετε το απόσπασμα της τηλεοπτικής εκπομπής, συμπληρώστε το κείμενο και σχολιάστε. Πώς μπορούμε να ζήσουμε πολλά και ωραία χρόνια;

Αυστραλία: Αφιέρωμα στη μακροζωία στην Ικαρία
από την εκπομπή «60 Minutes»

Με το φαινόμενο _____ (μακροζωία) στην Ικαρία, ασχολήθηκε η εκπομπή «60 Minutes» του αυστραλιανού _____ (δίκτυο) NINE. «Υπάρχει ένα ειδυλλιακό νησί, όπου γλεντάνε ως το πρωί, δεν παίρνουν χάπια, δεν κάνουν γυμναστική ούτε και δίαιτα αλλά ζουν ως τα εκατό τους, είναι _____ (υγιής) και χαίρονται τη ζωή ως _____ (βαθύς) γεράματα» υπογραμμίζεται στην αρχή _____ (εκπομπή).

Δημοσιογράφος _____ (κανάλι) μαζί με συνεργείο επισκέφθηκε το αιγαίοπελαγίτικο νησί και κατέγραψε περιπτώσεις αιωνόβιων της Ικαρίας, τον τρόπο _____ (ζωή) τους και την διατροφή τους. Παράλληλα, φιλοξένησε και απόψεις _____ (Έλληνας) και ξένων ειδικών για το φαινόμενο.

Όπως τονίστηκε στην εκπομπή, όλα τα στοιχεία δείχνουν πως οι Ικαριώτες ζουν κατά μέσο όρο δέκα χρόνια _____ (πολύς) από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς. Κατά τους επιστήμονες, το μυστικό της μακροζωίας στην Ικαρία μπορεί να είναι ο καθαρός αέρας, ο φιλικός και ανοιχτός τρόπος _____ (ζωή), τα φρέσκα λαχανικά ή το φρέσκο γίδινο γάλα. Ακόμη, το ορεινό έδαφος, καθώς η μετακίνηση από το ένα μέρος στο άλλο κρατά _____ (κάτοικος) σε καλή φυσική κατάσταση.

Μπορεί, ακόμη, η μακροζωία να οφείλεται στη φυσική ακτινοβολία _____ (βράχος) από γρανίτη, ενώ βέβαιο είναι πως στη μακροζωία _____ (Ικαριώτης) συμβάλλουν και οι αργοί ρυθμοί ζωής και ο μεσημεριανός ύπνος, όπως σημειώνεται.

Η δημοσιογράφος ξαφνιάστηκε που είδε «έναν άνδρα 96 _____ (έτος) να τρέχει πίσω από τα κασίκια του σε ένα ιδιαίτερα _____ (βραχώδης) και ορεινό μέρος και άλλους 90ρηδες να καπνίζουν και να πίνουν μερικά ποτηράκια κόκκινο κρασί».

Εντύπωση της έκανε όμως και το γεγονός ότι στα γλέντια και τις κοινωνικές _____ (σύναξη) είναι όλοι εκεί. «Αιωνόβιοι και _____ (βρέφος). Όλες οι ηλικίες. Κανείς δεν νιώθει _____ (αποκλείω) και όλοι αισθάνονται χρήσιμοι», είπε.

Η Καθημερινή, 14/11/2013 (με αλλαγές)

4. Δείτε στο youtube το βίντεο Radio arnyla - Μακροζωία στην Ικαρία και απαντήστε.

• Για ποιον λόγο έφυγε από την Αμερική ο γέροντας του πρώτου μέρους; Πώς το λέει ακριβώς; Συμπληρώστε.

Λοιπόν, τον καιρό εκείνο, στην Αμερική η πιο φτηνή _____ ήταν 15.000 δολάρια. Θα πάμε στην Ικαρία, ο φίλος μου ο παπα-Καστανιάς, ένας _____, θα μου κάνει με 200 δολάρια μια _____.

• Με ποιον τρόπο αντιμετώπισε ο γέροντας τον επερχόμενο θάνατο; Πώς το λέει ακριβώς; Συμπληρώστε.

Κάθε μέρα _____ και _____.

• Ξέρετε κάποιους άλλους αιωνόβιους; Ποιο ήταν το μυστικό τους; Διηγηθείτε και πάρτε θέση: πόσο εύκολο / δύσκολο είναι να το εφαρμόσει κανείς;

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

\Psi B O
O K K

1. Διαβάστε την παρακάτω είδηση, προσέξτε πού δημοσιεύτηκε και σχολιάστε την.

Γάλλος ειδικός: «Φάτε τηγανητές πατάτες.

Πιείτε κρασί. Κάντε σεξ» - Απολαύσεις ζωής

Οι άνθρωποι πρέπει να απολαμβάνουν μικρές υπερβολές, χωρίς να αισθάνονται ενοχές, είναι το μήνυμα του πρώην προέδρου του Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου όπως μεταδίδει το RTL.

Τέτοιες απολαύσεις είναι απαραίτητες για την αυτοεκτίμηση ενός ατόμου, σύμφωνα με τον Κάγιατ, ο οποίος επισημαίνει ότι η συνεχής άρνηση που διαδίδεται από οργανισμούς, κυβερνήσεις και ορισμένους γιατρούς είναι στην πραγματικότητα επιβλαβής για το μυαλό, ενώ κάνει μικρή διαφορά στο σώμα.

Μιλώντας στον Adam Sage στους «The Times», ο Κάγιατ αναφέρει ότι οι κίνδυνοι για την υγεία από την απόλαυση τσιπς, κρέατος και αλκοόλ διογκώνονται από γιατρούς οι οποίοι

ενδιαφέρονται να επιβάλουν το «υγιεινό» όραμά τους για την κοινωνία.

Παρόλο που τέτοιες επιλογές, η αποχή δηλαδή από το κρασί και το κρέας, δείχνουν ότι οι άνθρωποι «θα είναι σε θέση να αποφύγουν τη γήρανση, την ασθένεια και το θάνατο», ο ογκολόγος υποστηρίζει ότι «αυτό είναι λάθος, καθώς όλοι θα αρρωστήσουμε και όλοι θα πεθάνουμε».

Στην ουσία, ο Khayat λέει ότι οι άνθρωποι «χρειάζονται ισορροπία» και, αφού συνιστά οι άνθρωποι να πίνουν κρασί και να κάνουν σεξ, λέει, «η ζωή χωρίς ευχαρίστηση δεν έχει νόημα». (...)

Πηγή: thedrinksbusiness.com

2. Συμφωνείτε με τις συμβουλές του Γάλλου ογκολόγου; Οργανώστε τον λόγο σας χρησιμοποιώντας εκφράσεις από τον παρακάτω πίνακα.

ξεκινώντας μια σκέψη προσθέτοντας πληροφορίες επαναλαμβάνοντας με άλλο τρόπο δίνοντας παραδείγματα αλλάζοντας θέμα αναφερόμενοι σε κάτι που είπαμε πριν μετριάζοντας συνοψίζοντας	αρχικά, κατ' αρχάς (καταρχάς), πρώτα πρώτα προσ ακόμη, επίσης, εκτός αυτού, επιπλέον για να το πούμε αλλιώς, με άλλα λόγια λόγου χάρη εξάλλου όπως αναφέραμε προηγουμένως είναι πιθανό, συνήθως, συχνά εν κατακλείδι, κλείνοντας, ανακεφαλαιώνοντας
--	--

2. Ο δημοσιογράφος περιγράφει την εμπειρία του σε μια προπόνηση αθηναϊκού running club. Διαβάστε το κείμενο και πείτε τη γνώμη σας. Αν τρέχατε, θα προτιμούσατε κάποιον/κάποιους να τρέχουν μαζί σας;

Εκεί γνωριστήκαμε με άλλους από την ομάδα των δρομέων. Ηλικίες από 25 έως 35 ετών, κάτοικοι του κέντρου, είχαν μάθει για την προπόνηση μέσω Instagram ή από στόμα σε στόμα. Δήλωσαν συμμετοχή διαδικτυακά και απλώς εμφανίστηκαν το πρωινό του Σαββάτου με τα αθλητικά τους. Μια κοπέλα από την Πολωνία μού είπε πως μόλις ήρθε στην Αθήνα για δουλειά, οπότε της φάνηκε ενδιαφέρων τρόπος να γνωρίσει ανθρώπους στην πόλη. Άλλωστε φοβόταν να τρέξει μόνη της στον δρόμο, γιατί στο παρελθόν είχε δεχτεί περίεργα σχόλια που την έκαναν να νιώθει ευάλωτη. Μια άλλη κοπέλα από την Πενσυλβάνια συμμετείχε σε ένα running club στην πόλη της και τώρα που έχει έρθει για ένα ακαδημαϊκό πρόγραμμα, θέλει να συνεχίσει να τρέχει, ξέρει καλά ότι πρόκειται για έναν πολύ επιδραστικό και άμεσο τρόπο κοινωνικοποίησης.

Στο εξωτερικό, τα running clubs αντιμετωπίζονται πλέον και ως ένας τρόπος γνωριμίας. Δεν ξέρω αν υπάρχει μια υποσυνείδητη έλξη προς άτομα που γυμνάζονται ή αν πρόκειται για απότοκο του runners' high, της ευφορίας που νιώθει κανείς από μια φυσική άσκηση όταν εκτελείται στο 70-80% του μέγιστου καρδιακού παλμού. Πάντως, το Strava, η δημοφιλέστερη εφαρμογή καταγραφής των προπονήσεων παγκοσμίως, έχει αρχίσει να αποκτά διάσταση dating app. Οι δρομείς δίνουν ραντεβού στην επόμενη προπόνηση ή σε κάποιον αγώνα που μπορεί να γίνεται εκτός Αθηνών· μια εκδρομή ανεβάζει ακόμα περισσότερο τη διάθεση.

Ενδεχομένως, κάποιοι παραδοσιακοί δρομείς να μην είναι τόσο ευχαριστημένοι, καθώς προκύπτουν ορισμένα εμπόδια από τη μαζικοποίηση. Η συμμετοχή σε αγώνες κοστίζει ακριβότερα, οι διαδρομές όπου προπονούνταν γίνονται πολυσύχναστες και πιο απροσπέλαστες, η εμπειρία λιγότερο μοναδική. Το τρέξιμο γίνεται lifestyle, αφού συνδέεται με μπλουζάκια, μπουστάρια, σορτσάκια, κάλτσες, παπούτσια, αξεσουάρ, ρολόγια, μετρητές, μπάρες δημητριακών, ενεργειακά ποτά – η λίστα δεν έχει τέλος. Πράγματι, το τρέξιμο ως τάση ή περιστασιακό χόμπι δεν μπορεί να συγκριθεί με το αίσθημα της υπέρβασης και της κοινότητας που δημιουργούν αγώνες υψηλών απαιτήσεων από έμπειρους δρομείς με εγγεγραμμένο το τρέξιμο στο DNA τους. Αν όμως επαναλάβουμε τη φράση «το τρέξιμο γίνεται τρόπος ζωής» και την ακούσουμε ξανά, νομίζω πως αξίζει να της δώσουμε μια ευκαιρία.

Πηγή: [Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Περιοδικό Κ](#)

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

1. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο.

Από μικρή, λέει η μαμά μου, κουνιόμουν όλη την ημέρα τόσο πολύ που στριφογύριζαν οι φούστες στη μέση μου. Πιο μεγάλη, λέω εγώ, συνεχίζω να κουνιέμαι αέναα, να αναζητώ δραστηριότητες με κίνηση και, ακόμα και στο γραφείο, προτιμώ να ανεβοκατεβαίνω τους ορόφους από το να χρησιμοποιώ τηλέφωνο για να μιλήσω σε συναδέλφους.

Όλα αυτά τα χρόνια, στην αναζήτηση της κίνησης περνούσα από σπορ σε σπορ, με συνέπαιρνε, το ερωτευόμουν με πάθος μέχρι να με αφήσει ή να το αφήσω. Όλα τα σπορ δεκτά, αρκεί να μην είχαν τρέξιμο! Είχα βάλει και μια ανόητη ταμπέλα για να αισθάνομαι υπεράνω: «Το τρέξιμο είναι ένα πολύ μοναχικό σπορ που απευθύνεται σε άτομα που δεν μπορούν να σχετιστούν και γι' αυτό προτιμούν να είναι μόνα τους».

Και μια μέρα, όταν όλα ήταν τακτοποιημένα στο μυαλό μου, έκανε μπλινκ το κομπιούτερ μου και διάβασα στο mail μια πρόσκληση-πρόκληση: αναζητούσαν μια κοπέλα που θα έτρεχε μαζί με τρία αγόρια ένα 400άρι σκυταλοδρομίας στην Πολωνία. Πήγα στην οντισιόν - δεν ξέρω γιατί -, αρνήθηκα να κάνω προθέρμανση - ξέρω γιατί - και ξεκίνησα το δοκιμαστικό 400άρι σαν να μην υπήρχε αύριο. Τελικά βρήκα το αύριο, υπό μορφή τοίχου, στα 200 μέτρα. Πλησίασα τον προπονητή με αίσθηση δικαίωσης, γιατί πάντα ήξερα ότι το τρέξιμο δεν είναι για μένα. Και τι μου είπε; Μου είπε ότι «το έχω», έχω νεύρο στο κορμί μου, τρέχω με δύναμη και σφρίγος και ότι θα πάω πολύ καλά εάν προπονηθώ. Να το καρότο!

Ήταν καλοκαίρι του 2010. Ήταν το ξεκίνημα. Ήταν η αναθεώρηση της αντιπάθειας. Ήταν η αρχή της δρομικής μου ζωής. Πήγαμε στην Πολωνία, όπου δεν βρήκα τοίχο, δεν επιβεβαιώθηκε η φοβία μου ότι θα μου έπεφτε η σκυτάλη στην αλλαγή, και πήραμε και μετάλλιο για την τρίτη θέση. Μάλλον με ξελασπώσανε τα τρία αγόρια μου, αλλά δεν πειράζει, ήταν ομαδικό το μετάλλιο!

Η σκυταλοδρομία έφερε την όρεξη για ένα δεκάρι στην Αθήνα. Πήρα ένα πρόγραμμα με πολλές άγνωστες λέξεις και το προσέγγισα με την ψυχή μου και χωρίς τα απαραίτητα μέσα ενός δρομέα. Δεν είχα ρολόι, δρομικά παπούτσια, τεχνικά ρούχα, υδροδοσία. Το χρονόμετρό μου ήταν τα τραγούδια που άκουγα στο iPod. Όταν η προπόνηση ήθελε αλλαγή ρυθμού ανά 3 λεπτά, άλλαζα ρυθμό σε κάθε αλλαγή τραγουδιού. Όταν ήθελε αλλαγή ανά 1 λεπτό, άλλαζα ρυθμό μόλις το τραγούδι έφτανε στο ρεφρέν. Δεν ήξερα πόσα χιλιόμετρα έτρεχα κάθε φορά, δεν ήξερα την ταχύτητά μου, ήξερα μόνο ότι ήμουν στον δρόμο περίπου 45 λεπτά. Άλλες εβδομάδες έτρεχα μόνο μία φορά και άλλες εβδομάδες έτρεχα σχεδόν κάθε μέρα.

Η πρώτη φορά τελικά δεν ξεχνιέται, τα συναισθήματα ευφορίας, ευτυχίας και ολοκλήρωσης ήταν τόσο έντονα. Τερμάτισα χέρι χέρι με έναν φίλο μου - τελικά δεν είναι μοναχικό σπορ - και αυτό που ένιωσα στο Καλλιμάρμαρο είναι τόσο ιδιαίτερο και μοναδικό που δεν μπορεί να το ανταγωνιστεί κανένας άλλος τερματισμός μέχρι τώρα, όσο και εάν ο αγώνας είναι πιο μεγάλος ή πιο δύσκολος.

Πηγή: Τα Νέα, 14/03/2015

Θυμηθείτε τη σχέση σας με κάποιο είδος σωματικής άσκησης που σας άρεσε πολύ και μοιραστείτε την εμπειρία σας σε ένα φόρουμ στο Ίντερνετ. Για ποιο είδος άσκησης πρόκειται; Πότε και πώς ασχοληθήκατε με αυτό; Κρατάει ακόμη αυτή η σχέση;

2. Το κείμενο που ακολουθεί περιγράφει την πρώτη φορά που ο συγγραφέας του βρέθηκε στο γήπεδο. Έχετε κάποια παρόμοια εμπειρία; Γράψτε το δικό σας κείμενο.

Δεν ξεχνιούνται. Η θύρα που κάθισες. Το κασκόλ που φορούσες. Το 'ωωωωωωω' της κερκίδας στην πρώτη χαμένη φάση της ομάδας σου. Ο πανηγυρισμός στο πρώτο γκολ ή στο πρώτο καλάθι. Τα πατατάκια και η κοκακόλα στο ημίχρονο. Όλα τα κομμάτια που φτιάχνουν το παζλ της πρώτης σου φοράς στο γήπεδο, δεν ξεχνιούνται με τίποτα.

Δεν θυμάμαι. Ντρέπομαι, αλλά δεν θυμάμαι και δεν μπορώ να πω ψέμματα. Το πράγμα είναι θολό, γιατί εξαιτίας του φάδερ το να πάω στο γήπεδο δεν ήταν και πολύ μεγάλη είδηση. Κάποια στιγμή άρχισε να με παίρνει μαζί του στη δουλειά, δηλαδή στα δημοσιογραφικά, κυρίως στο «Καραϊσκάκης», αλλά και στη Ριζούπολη, που για κάποιο λόγο την έχω επισκεφτεί πολλές φορές μικρός. Βέβαια, μπορεί να μην έχει γίνει έτσι. Μπορεί η πρώτη φορά στο γήπεδο να είναι με τη μάνα μου, που ως φανατική του ποδοσφαίρου ήθελε κάθε χρόνο να βλέπει τουλάχιστον τα ντέρμπι μεταξύ Ολυμπιακού-Παναθηναϊκού. Ο φάδερ έβρισκε εισιτήρια, «στο κέντρο, στους ανάμεικτους» και η μάδερ με έπαιρνε μαζί της στο γήπεδο.

Το πιο παλιό ματς που θυμάμαι έντονα μαζί της στο γήπεδο είναι το Παναθηναϊκός-Ολυμπιακός 1-2 του 1985-86. Κατάμεστο «Σπύρος Λούης», 80.000 κόσμου, πανικός. (...)

Μπορεί να είναι αυτό, δεν ξέρω. Τιμής ένεκεν όμως, θα βάλω ένα άλλο ντέρμπι. Ολυμπιακός-Παναθηναϊκός 1-1, Δεκέμβριος του 1976 και η μάνα μου πήγε οκτώ μηνών έγκυος στο «Καραϊσκάκης», δεν ήθελε να το χάσει και να το ακούσει στο ράδιο. Η ίδια λέει πως κόλλησε η κοιλιά της στα τουρνικέ και φοβήθηκε πως θα γίνει κανά κακό. Εγώ λέω πως η αγάπη μου για το ποδόσφαιρο οφείλεται σ' εκείνη όσο οφείλεται στον πατέρα μου.

Πηγή: [Θέμης Καίσαρης, ONE MAN](#)

6η Ενότητα

Ζώντας με τα ζώα

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

Στο όρος Ίδη, σε υψόμετρο 380 μ. περίπου, και σε απόσταση 30 χιλ. νότια του Ρεθύμνου βρίσκεται η αρχαία πόλη Ελεύθερνα. Εκεί, στις ανασκαφές του νεκροταφείου όπου έχουν βρεθεί τα οστά πολλών αριστοκρατών πολεμιστών, οι αρχαιολόγοι βρήκαν ένα πιθάρι. Το στόμιο αυτού του πιθαριού είναι στραμμένο προς τον Βορρά και ακουμπάει σε μια μεγάλη όρθια πέτρα. Μέσα στο πιθάρι ήταν θαμμένο ένα αγόρι εφηβικής ηλικίας, 15 ίσως ετών. Δίπλα και στο ίδιο βάθος όπου “πατούσε” ο πίθος βρήκαν τον σκελετό ενός σκύλου. Ο σκελετός είναι ακέραιος χωρίς ίχνη βίαιου θανάτου. Δεν έχουμε δηλαδή δείγματα ότι τον θυσίασαν. Είναι απλώς ένας κρητικός ιχνηλάτης σκύλος. Έτσι, η πιθανότερη εξήγηση είναι ότι ίσως πέθανε από τη λύπη του, πράγμα που ανήκει βέβαια στον χώρο των υποθέσεων καθώς δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί ανασκαφικά. Υπάρχουν όμως περιγραφές αυτού του είδους που έφθασαν στις μέρες μας από αρχαίους ιστορικούς.

Πηγή: [ΤΟ ΒΗΜΑ](#)

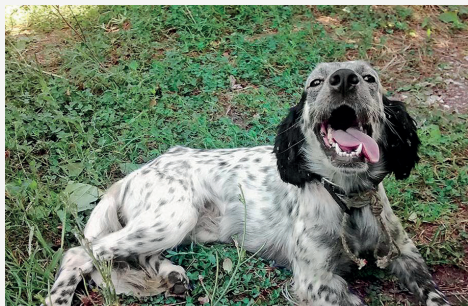
- Ποια είναι η σχέση σας με τα κατοικίδια ζώα; Έχετε/Είχατε/Θα θέλατε να έχετε ένα κατοικίδιο;
- Νομίζετε ότι μπορεί ένα ζώο συντροφιάς να επηρεάσει τον χαρακτήρα κάποιου;
- Μήπως υπάρχουν κάποια ζώα που «ταιριάζουν» περισσότερο με κάποιους ανθρώπους;

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Συμπληρώστε το κείμενο με τις φράσεις του πίνακα.

Τι σκύλο να πάρω;

Επιτρέψτε μου να συστηθώ. Είμαι ο άνθρωπος που οι εκτροφείς θα έπρεπε να μισούν. Κάθε φορά που με ρωτάνε «τι σκύλο να πάρω», απαντάω στερεοτυπικά, με ύφος που δεν σηκώνει αμφισβήτηση: δανεικό. Οι μισοί καταλαβαίνουν αμέσως _____1_____. Στους υπόλοιπους διηγούμαι την παρακάτω ιστορία.

Για κάθε –περίπου– δεκαπέντε αδέσποτα που κυκλοφορούν στον δρόμο αντιστοιχεί ένας πρώην ευτυχής και _____2_____ από τύψεις (αν έχει ένα δράμι ψυχής μέσα του) ιδιοκτήτης σκύλου. Δεν αποκλείεται να ρώτησε κι αυτός, κάποτε, κάποιον «που ξέρει», τι σκύλο να πάρει. Και του είπαν να πάρει αυτή τη ράτσα γιατί δεν μαδάει ή την άλλη γιατί δεν θα τον ξεθεώσει στις βόλτες. Δεν ρώτησε για μόδες, δεν αγόρασε με κριτήριο ευτελές και εφήμερο. Και γι' αυτό ήταν σίγουρος ότι έκανε το καθήκον του.

Και μετά, έκανε την ποινή του. Τα ξενύχτια με το κουτάβι που κλαίει, τον αρραβώνα με τη σφουγγαρίστρα, τα πηγαινέλα στο σπίτι και τις εξόδους για τις βόλτες βρέξει-χιονίσει, ακόμα κι αν το μόνο που ήθελε ήταν να χυθεί στην πολυθρόνα και _____3_____. Και επειδή η δική του επιβίωση δεν εξαρτήθηκε ποτέ από τα καπρίτσια ενός άλλου, μια νύχτα φόρτωσε τον σκύλο στο αυτοκίνητο και τον αμόλησε δίπλα σε μια ταβέρνα, μέσα από το συρματοπλεγμα ενός πάρκου ή στην αυλή κάποιου _____4_____. Γιατί η ατιμία γίνεται λιγότερο δυσβάσταχτη, αν περιέχει και λίγη δήθεν καλοσύνη.

Όλα αυτά θα τα αποφύγεις, αν ο πρώτος σου σκύλος δεν είναι μεγάλος _____5_____, υπερδραστήριος ή μούργος, χνουδόμπαλα ή Γιουλ Μπρίνερ. Αρκεί να είναι δανεικός.

Τώρα που έρχεται το καλοκαίρι, τα πράγματα είναι πιο εύκολα. Αλλά και μέσα στον χειμώνα πάντα, κάποιος φίλος σου θα θέλει να κάνει ένα διάλειμμα από την ευθύνη ώστε να φύγει ένα Σαββατοκύριακο _____6_____.

Προσφέρσου να κάνεις εσύ το πρώτο σου dog sitting. Πάρε μπουλ, τροφές, λουριά και παιχνίδια, φόρτωσε το σκυλί στο αμάξι σου και φέρ' το στο σπίτι σου. Που λάμπει από πάστρα. Που ξεσκονίζεις κάθε μέρα. Που πατάς με τις κάλτσες γιατί τα παπούτσια _____7_____.

Αν βρέχει και έχει λάσπες έξω, ακόμα καλύτερα. Αν το σκυλί μαδάει, είναι λίγο ατίθασο, έχει μάθει να ανεβαίνει στους καναπέδες, μαρκάρει τις γωνίες της αυλής ή του μπαλκονιού σου, _____8_____! «Δοκιμάσου στα δύσκολα και όλα τα άλλα θα είναι ευχάριστες εκπλήξεις στη ζωή σου», έλεγε ο πατέρας μου. Δεν είχε τα σκυλιά στο μυαλό του, αλλά δεν παίζει ρόλο. Είναι καθολικός ο κανόνας. Δεν παίρνει εξαιρέσεις.

Κι αφού τα ζήσεις όλα αυτά, αφού δεις τη σκοτεινή πλευρά της συμβίωσης με ένα ζωντανό πλάσμα που έχει ανάγκες και προσωπικότητα, τότε έλα _____9_____. Και θα σου αποκαλύψω όλες τις ευχάριστες πτυχές της υπόθεσης, που υπερβαίνουν τα ζόρια κάθε ώρα κάθε μέρας. Αλλά δεν τα εξαφανίζουν. Και πρέπει να τα χωνέψεις για να αποκτήσεις δικαίωμα στην ερώτηση.

Τι σκύλο να πάρεις; Αυτόν που μπορείς _____10_____. Με ισόβια δεσμά. Η σκύλα της φωτογραφίας υπήρξε θύμα αυτής της λάθος ερώτησης. Είναι υγιέστατη, φιλική και πρόθυμη, λέγεται Λίζα και είναι σέτερ δύο ετών που δεν έχει κανένα ψεγάδι· εκτός από το ότι βρέθηκε στην κατοχή κάποιου που δεν διάβασε αυτό το άρθρο.

Εσύ όμως το διάβασες. Αν νομίζεις ότι είσαι έτοιμος, επικοινωνήσε στο τηλ. 69...

Γιώργος Φραντζεσκάκης, *περιοδικό Κ*, 13.04.2017

α. να κρατήσεις	στ. από το σπίτι
β. να με ξαναρωτήσεις	ζ. ή μικρός
γ. να βάλει «Survivor»	η. δυο φορές καλύτερα
δ. τι εννοώ	θ. νυν κυριευμένος
ε. που έχει ήδη σκυλιά	ι. φέρνουν μικρόβια

Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την ιδέα που προτείνεται στο κείμενο;

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. «με ισόβια δεσμά...»: ουσιαστικά με διπλό (διαφορετικού γένους) πληθυντικό.

ο βράχος	οι βράχοι	τα βράχια
ο δεσμός	οι δεσμοί	τα δεσμά
ο λαιμός	οι λαιμοί	τα λαιμά
ο λόγος	οι λόγοι	τα λόγια
η νιότη	—	τα νιάτα
ο ουρανός	οι ουρανοί	τα ουράνια
ο πλούτος	—	τα πλούτη
ο χρόνος	οι χρόνοι	τα χρόνια

2. Διαλέξτε το σωστό.

- Είναι βαριά η μοναξιά
Είναι πικρά οι βράχοι / τα βράχια
Παράπονο η θάλασσα
Και μου 'πνιξε τα μάτια
Βράχο βράχο τον καημό μου
Τον μετράω και πονώ
Κι είναι το παράπονό μου
Πότε μάνα θα σε δω...
- Ο παππούς και η γιαγιά ήταν βράχοι / βράχια ηθικής.
- Ενώθηκαν με τους δεσμούς / τα δεσμά του γάμου...
- «Τις δύο χώρες μας συνδέουν δεσμοί / δεσμά φιλίας», είπε ο πρωθυπουργός της Ελλάδας στον Αιγύπτιο πρόεδρο.
- Έμαθε Ελληνικά από τους στίχους, από τους λόγους / τα λόγια των τραγουδιών.
- Τι λόγους / λόγια έχεις για να φύγεις από τη δουλειά σου; Τι τόσο σοβαρό έγινε πια;
- «Χρόνοι / Χρόνια Πολλά!»
- Η ομάδα έχει μείνει πολύ πίσω! Πρέπει να βελτιώσουμε τους χρόνους / τα χρόνια μας και να δουλεύουμε πιο γρήγορα!

3. Ακούστε το τραγούδι «Σε βλέπω στο ποτήρι μου» και θυμηθείτε όσο πιο πολλές γραμματικές πληροφορίες μπορείτε για τον τύπο σε -ondas (π.χ. πώς τον φτιάχνουμε, πώς λειτουργεί, ποια είναι η θέση των κλιτικών σε συνδυασμό με το γερούνδιο κ.τ.ό.)

Σε βλέπω στο ποτήρι μου και πίνοντας σε πίνω κι όταν τελειώσει το ποτό δεν ξέρω τι θα γίνω Σαν ακούρδιστο ρολόι που δεν παίρνει πια στροφή το μυαλό μου έχει μείνει στη δική σου τη μορφή	Σε βλέπω στο ποτήρι μου και πίνοντας σε πίνω κι όταν τελειώσει το ποτό δεν ξέρω τι θα γίνω Πίνω από τις εννιά το βράδυ και έφτασε τρεισήμισι και το νου μου βασανίζει η δική σου η θύμηση
---	--

(Μουσική: Μίμης Πλέσσας, Σίχοι: Ηλίας Λυμπερόπουλος)

4. Αλλάξτε τις υπογραμμισμένες φράσεις, χωρίς να αλλάξετε τη σημασία τους. Χρησιμοποιήστε το γερούνδιο.

1. Την ώρα που έφτανα στο Πανεπιστήμιο, κατάλαβα ότι τα βιβλία μου ήταν ακόμη στο σπίτι.
2. Επειδή δεν είχε τι να κάνει, άρχισε να χαζεύει στην τηλεόραση.
3. Αν απαντήσεις εσύ σ' αυτές τις ερωτήσεις, εγώ θα παραδεχτώ ότι είσαι πολύ μορφωμένο άτομο!
4. Όταν εργάζεσαι χειρωνακτικά, το σώμα κουράζεται.
5. Βρήκε το ταίρι του μετά από ψάξιμο σε διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τώρα είναι ευτυχισμένοι μαζί.
6. Αν τρώει σαν σπουργίτι, θα μείνει πετσί και κόκκαλο!
7. Νομίζεις ότι θα γίνεις πλούσιος, επειδή δεν ξοδεύεις τίποτε που δεν το είχες προγραμματίσει;
8. Επειδή ο Γιώργος έχει διαβάσει τη θεωρία στα μαθηματικά, είναι σίγουρος ότι θα λύσει και τις ασκήσεις. Κούνια που τον κούναγε!
9. Αν είσαι εσύ ήρεμος, και οι άλλοι ηρεμούν.
10. Το παιδί είναι κουρασμένο και δεν σε ακούει. Με το να του φωνάζεις δεν βγάζεις τίποτε.

5. Αντιστοιχίστε και εξηγήστε. Λέτε κάτι παρόμοιο στη γλώσσα σας;

1.	Βλέποντας		έρχεται η όρεξη...
2.	Τρώγοντας		και κάνοντας.
3.	...και λέγοντας		και μη.
4.	Ρωτώντας		η αλήθεια.
5.	Θέλοντας		πας στην Πόλη.

6. Βρείτε στο κείμενο που ακολουθεί τρεις (τουλάχιστον!) φράσεις και αντικαταστήστε τες με τύπους σε οντας/ώντας.

Αλκυονίδες Μέρες

Η Αλκυόνη στην ελληνική μυθολογία ήταν σύζυγος του Κύηκα και κόρη του Αιόλου. Με τον Κύηκα ζούσε πολύ ευτυχισμένη. Σιγά σιγά η Αλκυόνη και ο άντρας της θεώρησαν ότι ήταν αντάξιοι του Δία και της Ήρας και άρχισαν να αποκαλούν ο ένας τον άλλο με τα ονόματα των θεών. Ο Δίας, φυσικά, οργίστηκε όταν το έμαθε και έτσι αποφάσισε να τιμωρήσει την ύβρη.

Μια μέρα, ο Κύηκας βγήκε στο πέλαγος για ψάρεμα. Επειδή η Αλκυόνη είχε ένα άσχημο προαίσθημα, τον παρακαλούσε να μην πάει. Ο Δίας έριξε τους κεραυνούς του και τσάκισε το καράβι του Κύηκα, ενώ η δόλια η Αλκυόνη κατέβηκε στην ακρογιαλιά για να ψάξει τον αγαπημένο της. Δεν βρήκε, όμως, παρά λίγα σπασμένα ξύλα που είχε ξεβράσει το νερό και άρχισε να κλαίει απαρηγόρητα.

Οι θεοί άλλαξαν γνώμη, όταν άκουσαν τον θρήνο της, και αποφάσισαν να μειώσουν την τιμωρία. Έτσι μεταμόρφωσαν την Αλκυόνη στο γνωστό πουλί και επέτρεψαν να υπάρχουν μερικές μέρες με ηλιοφάνεια μέσα στη βαρυχειμωνιά, για να κλωσήσει τα αβγά της. Οι ηλιόλουστες αυτές μέρες (συνήθως μέσα στον Γενάρη) λέγονται «αλκυονίδες μέρες» και είναι μια όαση καλοκαιρίας στην καρδιά του χειμώνα.

σύνθεση στοιχείων από το Διαδίκτυο,
η εικόνα από το: [ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ](#)

7. Υπάρχουν πολλοί μύθοι (από την ελληνική και την παγκόσμια μυθολογία) για ανθρώπους που οι θεοί τους μεταμόρφωσαν για κάποιο λόγο σε ζώα ή πουλιά. Μπορείτε να διηγηθείτε κάποιον στην τάξη;

8. Διαλέξτε τη σωστή κατάληξη και φτιάξτε επιρρήματα για να συμπληρώσετε τις φράσεις. Θυμηθείτε τα αντίστοιχα επίθετα.

1. Μου μίλησε άγρι_____	-όντως
2. Μου μίλησε εμφαν_____ στενοχωρημένος	-ικα
3. Μου μίλησε ναζιάρ_____	-έως
4. Μου μίλησε βαθ_____ λυπημένος	-ώς
5. Μου μίλησε ευθ_____	-α
6. Θέλει να μου μιλήσει επειγ_____	-ιά

9. Συμπληρώστε τη σωστή κατάληξη (-α ή -ως) και βάλτε τόνο.

1. Ο δάσκαλός μου μιλάει απλ____ και τον καταλαβαίνουν όλοι οι μαθητές του. Απλ____ δεν έχει διάθεση να ασχολείται και με τους γονείς τους και οι τελευταίοι τον θεωρούν σνομπ.
2. Παίζοντας η γραμματική μαθαίνεται ευχαριστ____. Γι' αυτό κι εμείς ερχόμαστε ευχαριστ____ για μάθημα!
3. Ο προπονητής αγαπάει ιδιαιτερ____ τον τερματοφύλακα και τον συμβουλεύει πάντα ιδιαιτερ____ για τις κινήσεις του, μακριά από τους συμπαίκτες του.
4. Οι φίλοι σου είναι τελει____ τρελοί; Βγήκαν για τρέξιμο με τέτοιο παλιόκαιρο;
5. Να μην μιλάς αδιακριτ____!
6. Στον διαγωνισμό έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν όλοι, αδιακριτ____ φύλου και ηλικίας.
7. Τον κοίταξε αγρι____.
8. Παιδιά, την πατήσαμε αγρι____!
9. Το σεμινάριο που παρακολουθήσαμε ήταν εξοχ____ διαφωτιστικό. Δεν χάσαμε τον χρόνο μας.
10. Πέρασαμε εξοχ____ χτες βράδυ: η παρέα, το φαγητό, η μουσική... Οι επισκέπτες μας είπαν ότι πέρασαν τελει____

10. Θυμηθείτε πώς εκφράζονται με δευτερεύουσες προτάσεις οι επιρρηματικές σημασίες του χρόνου, του σκοπού, της αιτίας, του αποτελέσματος, της υπόθεσης και της εναντίωσης/παραχώρησης και συμπληρώστε το κείμενο με τον σύνδεσμο που ταιριάζει σε κάθε κενό (ελέγξτε αν υπάρχουν περισσότερες από μία επιλογές και συζητήστε τις). Πριν διαβάσετε το κείμενο μπορείτε να κάνετε μια μικρή έρευνα για τις καφέ αρκούδες στην Ελλάδα και τις οργανώσεις που τις προστατεύουν.

Πάλι γερή και δυνατή η Ζωή, το ορφανό αρκουδάκι

Το μόλις 2,5 μηνών αρκουδάκι το οποίο κάτοικοι της Καστοριάς είδαν να γυρίζει μόνο του πριν από δύο εβδομάδες βρίσκεται στα χέρια της οργάνωσης «Αρκτούρος». Απολαμβάνει τις φροντίδες των ειδικών και ήδη δείχνει ότι είναι πολύ καλύτερα από ό,τι ήταν _____1_____ έψαχνε τη μαμά του.

_____2_____ το αναλάβουν οι εθελοντές του Αρκτούρου, περιπλανιόταν σε αγροτικό δρόμο. Οι κάτοικοι που το εντόπισαν ειδοποίησαν την οργάνωση και οι εθελοντές της πήγαν στην περιοχή και άφησαν το αρκουδάκι να ψάχνει τη μητέρα του. Οι ειδικοί επισημαίνουν ότι, _____3_____ ζούσε η μητέρα του, θα γύριζε κοντά του, _____4_____ οι μαμάδες-αρκούδες δεν εγκαταλείπουν ποτέ τα μωρά τους.

Λίγο αργότερα κι _____5_____ κινδύνευε να πεθάνει από πείνα μεταφέρθηκε στις εγκαταστάσεις του Αρκτούρου, όπου και παραμένει. Οι ειδικοί το ονόμασαν Ζωή και ήδη είναι πολύ ευχαριστημένοι από την πρόοδό της. _____6_____ ήταν υποσιτισμένη, τώρα η κατάστασή της είναι σταθερή και δεν εμπνέει καμία ανησυχία. Η Ζωή τρώει πλέον με όρεξη, φαίνεται να έχει συνηθίσει στο νέο της χώρο, είναι πολύ δραστήρια και οι φροντιστές πιστεύουν ότι σύντομα θα μπορέσει να επιστρέψει στο φυσικό της περιβάλλον.

Οι εθελοντές του Αρκτούρου φροντίζουν τη Ζωή ακολουθώντας την ίδια συνταγή που εφαρμόστηκε σε δύο άλλα αρκουδάκια: μόνο δύο άτομα ασχολούνται μαζί της _____7_____ απαγορεύεται να την πλησιάσει οποιοσδήποτε άλλος. Αυτό το πρωτόκολλο ακολουθείται _____8_____ το μικρό αρκουδάκι να μην συνηθίσει τον άνθρωπο. Μέσα στους επόμενους μήνες, θα γίνει το επόμενο βήμα για την τελική επανένταξη της Ζωής: θα απελευθερωθεί σε μεγάλο, περιφραγμένο χώρο, περίπου 10 στρεμμάτων όπου θα παρακολουθείται με κάμερες και δεν θα έχει πια επαφή με κανέναν άνθρωπο. Εκεί, θα παραμείνει μέχρι και τις αρχές του χειμώνα, _____9_____ θα πέσει σε χειμέριο ύπνο. Ο Αρκτούρος θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια _____10_____ έχει η μικρή Ζωή μια δεύτερη ευκαιρία στη φύση!

Το Έθνος, 21/5/2014 (με αλλαγές)

α. αν	στ. επειδή
β. Αν και	ζ. οπότε
γ. αφού	η. όταν
δ. για να	θ. Πριν
ε. ενώ	ι. ώστε

11. Γράψτε και δώστε στους συμμαθητές σας στην τάξη μια συμβουλή όπως αυτές που θα διαβάσετε παρακάτω. Χρησιμοποιήστε υποθετικές προτάσεις (ο δάσκαλός σας / η δασκάλα σας θα σας προμηθεύσει με χαρτί και θα είναι ο ταχυδρόμος σας!).

Κριστιάν, αν διαβάσεις το καλοκαίρι, θα περάσεις τις εξετάσεις τον Σεπτέμβριο.

Άλι, αν μάθαινες να παίζεις κιθάρα, όλα τα κορίτσια θα ήταν στα πόδια σου.

Τατιάνα, αν είχες έρθει στο σχολείο μας πιο νωρίς, θα μιλούσες τέλεια ελληνικά.

Κυρία Μαρία, αν θέλετε να μάθετε γαλλικά, πείτε μου και θα σας βοηθήσω!

12. Αλλάξτε τις προτάσεις χωρίς να αλλάξετε τη σημασία τους.

1. Αν και τον αγαπούσε, δεν κατάφερε να ζήσει μαζί του.

Παρά / Παρ' όλη _____

2. Μολονότι σε προειδοποίησα, εσύ συνέχισες να παίζεις με τη φωτιά...

Παρά / Παρ' όλες _____

3. Αν και ήθελα να σου μιλήσω, δεν κατάφερα να σε βρω.

Παρά _____

4. Μολονότι φοβόταν ότι θα έτρωγε χυλόπιτα, ζήτησε από την Ελένη να πάνε σινεμά.

Παρά _____

5. Αν και πρόσεξε την ώρα που καθάριζε, έσπασε ένα καλό βάζο.

Παρά _____

6. Αν και σου τηλεφώνησα πολλές φορές, δεν σε βρήκα. Πού γύριζες;

Παρά _____

7. Ενώ του απάντησα αρνητικά, αυτός συνεχίζει να επιμένει στην πρότασή του.

Παρά _____

8. Μόλο που προσπαθεί να είναι καλός φοιτητής, δεν τα καταφέρνει... Φταίει η ζέστη!

Παρά _____

9. Αν και σπούδασε σε ονομαστό Πανεπιστήμιο, δεν έγινε καλός επιστήμονας.

Παρά _____

10. Δεν θα με πείσεις να φτιάξω προφίλ στο Facebook, παρά τις προσπάθειές σου.

Όσο κι αν _____

11. Παρόλο που κουράζεται απίστευτα στη δουλειά του, παίρνει τρεις κι εξήντα.

Παρά _____

12. Μολονότι διαφωνούμε σε πολλά, είμαστε φίλοι.

Παρά _____

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Ενώστε τις φράσεις.

1. το πλήρωμα	α. του καταστήματος
2. το προσωπικό	β. μουσικής
3. το συγκρότημα	γ. του карабиού
4. ο σύλλογος	δ. των λύκων
5. η αγέλη	ε. Ισπανών της Αθήνας
6. ένα κοπάδι	στ. πουλιά
7. ένα σμήνος	ζ. λουλούδια
8. ένα ματσάκι	η. χόρτα
9. ένα μπουκέτο	θ. μαϊντανός
10. ένα δεμάτι	ι. πρόβατα

2. Διαλέξτε το σωστό.

- Κυρ-Γιώργο, δώσε μου κι ένα _____ μαϊντανό, τώρα που τον είδα στον πάγκο!
α. μπουκέτο β. ματσάκι γ. δεμάτι
- Κυρίες και κύριοι, σε λίγο προσγειωνόμαστε στο διεθνές αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος». Ο κυβερνήτης και το _____ του αεροσκάφους σάς ευχαριστούμε που πετάξατε μαζί μας.
α. πλήρωμα β. προσωπικό γ. συγκρότημα
- Σκέφτομαι να γίνω μέλος ενός _____ για την προστασία της χελώνας καρέτα καρέτα...
α. κοπαδιού β. συλλόγου γ. συγκροτήματος
- Στη γειτονιά κυκλοφορεί _____ αδέσποτων σκύλων και τρομοκρατεί τους πεζούς. Ο δήμος πρέπει να κάνει επιτέλους κάτι!
α. μια αγέλη β. ένα σμήνος γ. ένα πλήρωμα

3. Αντιστοιχίστε.

1. Αλλιώς τα πουλιά:	_____ θηλαστικά
2. Σ' αυτή τη ζωολογική ομάδα ανήκουν τα φίδια, οι χελώνες, οι σαύρες:	_____ πτηνά
3. Σ' αυτή τη ζωολογική ομάδα ανήκουν τα μυρμήγκια, οι μέλισσες, οι μύγες:	_____ έντομα
4. Σ' αυτή τη ζωολογική ομάδα ανήκουν οι βάτραχοι και οι σαλαμάνδρες:	_____ ερπετά
5. Τα ζώα που γεννούν μωρά και όχι αβγά:	_____ αμφίβια

4. Διαβάστε και συμπληρώστε το κείμενο με τις λέξεις από τον πίνακα.

Ο άνθρωπος αντιμετωπίζει τα ζώα όχι μόνο ως πηγή τροφής ή άλλων αγαθών και υπηρεσιών, ως κίνδυνο ή με αποστροφή, αλλά τους προσδίδει και άλλα χαρακτηριστικά, παρομοιάζοντάς τα με άγνωστες γι' αυτόν καταστάσεις. Τα ζώα επίσης διαθέτουν πολλές φορές μια πολιτιστική αξία, αντιπροσωπεύοντας ανώτερες ιδέες.

Η μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων αλλά και οι σημερινές παραδόσεις, που έχουν μεταφερθεί σε μας από γενιά σε γενιά, βρίθουν από ζωικά παραδείγματα, υπαρκτά ή μυθικά. Οι άρπυιες, οι γρύπες, οι σφίγγες, ο κέρβερος, η λερναία ύδρα, η χίμαιρα, οι γοργόνες και πολλά άλλα μυθικά ζώα εμφανίζονται στην ελληνική μυθολογία.

Οι θεοί όταν θέλουν να κατέβουν στον κόσμο των θνητών μεταμορφώνονται σε ζώα, όπως κύκνοι _____1_____. Σε ζώα επίσης μεταμορφώνουν όσους θνητούς θέλουν να εκδικηθούν ή να προστατεύσουν από τη μήνιν άλλων θεών, όπως η Κίρκη, που μεταμορφώνει τους συντρόφους του Οδυσσέα σε _____2_____, ή ο Δίας, που μεταμορφώνει την Ευρώπη σε _____3_____.

Η λαογραφία είναι επίσης διάσπαρτη από αναφορές σε ζώα που διαθέτουν ανθρώπινες ιδιότητες: κακά και απειλητικά _____4_____, πονηρά _____5_____, αγαθά _____6_____, έξυπνα _____7_____, δυνατά _____8_____ κ.ά.

Ορισμένα είδη έχουν με τον καιρό αποκτήσει μια ιδιαίτερη πολιτιστική αξία για τους κατοίκους των περιοχών όπου ζουν. Το κρητικό αγρίμι είναι το έμβλημα της Κρήτης, όπως και το πλατώνι για τη Ρόδο. _____9_____ αποτελούσε σύμβολο της Ηπείρου.

Οι θαλάσσιες χελώνες συναντώνται συχνά σε αρχαία νομίσματα παράκτιων περιοχών και _____10_____ ήταν και εξακολουθεί να είναι το σύμβολο της Αθήνας.

Πηγή: [ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘ. ΖΑΜΠΡΑΣ](#)

α. η κουκουβάγια		στ. αλεπούδες, κοράκια	
β. Ο αετός		ζ. λύκοι, φίδια	
γ. αγελάδα		η. νυφίτσες, δελφίνια	
δ. αετοί		θ. πρόβατα, αγελάδες	
ε. και ταύροι		ι. γουρούνια	

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

Θα ακούσετε ένα απόσπασμα (1:50-7:00) από την εκπομπή «[Πλάνα με ουρά](#)» (3ος κύκλος, 2022-2023, Σκύρος)

Πριν ακούσετε το απόσπασμα

1. Στη Σκύρο, το νησί των Σποράδων όπου γυρίστηκε το επεισόδιο, ζει ένα μικρόσωμο αλόγο, το σκυριανό αλογάκι (Equus Cabalus Skyros Ponι ή Equus Cabalus Skyriano). Ξέρετε κάτι για αυτή τη φυλή; Αν όχι, θα σας ενδιέφερε να μάθετε; Γιατί;
2. Μήπως ξέρετε από ποια μνημεία προέρχονται τα γλυπτά στις παρακάτω φωτογραφίες;

Πηγή: [Μουσείο Ακρόπολης](#)

Πηγή: [Μουσείο Ακρόπολης](#)

Ακούστε προσεκτικά και απαντήστε: Σωστό ή Λάθος;

1. Τα αλογάκια της Σκύρου θεωρούνται απόγονοι της φυλής που απεικονίζεται στη μετόπη του Εκατόμπεδου και στη ζωφόρο του Παρθενώνα.
2. Σύμφωνα με τη μυθολογία, οι πρόγονοί τους ξεκίνησαν για την Τροία από την Αθήνα.
3. Το 2006 συγκροτήθηκε η «Ένωση Μικρόσωμης Φυλής Αλόγων Σκύρου» για την προστασία τους.
4. Όταν ο Νίκος Κρητικός -ο πρόεδρος της Ένωσης- ήταν παιδί, η φυλή των σκυριανών αλόγων ήταν υπό εξαφάνιση.
5. Φεύγοντας ο Αχιλλέας για την Τροία στρατοπέδευσε στην παραλία που λέγεται Αχίλλειον.
6. Τα σκυριανά αλόγα, σύμφωνα πάλι με τη μυθολογία, βγήκαν από τη γη.
7. Τα μικρόσωμα αλόγα είναι είδος ενδημικό στη Σκύρο και δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στην Ελλάδα.
8. Ο κτηνίατρος του Υπουργείου που επισκέφτηκε το 1898 τη Σκύρο συνάντησε και περιέγραψε μόνο τα σκυριανά αλογάκια.
9. Οι άνθρωποι στη Σκύρο δεν προσπάθησαν να επέμβουν καθόλου και να εξελίσουν τα αλόγα.
10. Ο βιότοπος των αλόγων, το βουνό, δεν μπορεί να θρέψει μεγαλόσωμα αλόγα κι έτσι επιβίωσαν μόνο τα πιο μικρόσωμα.

Αφού ακούσετε το απόσπασμα:

Υπάρχει κάποιο ζώο που είναι συνδεδεμένο με την πόλη ή τη χώρα σας;
Μιλήστε στην τάξη για αυτό.

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο
Ε Κ Σ Υ Ι
Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

Ηθικά διλήμματα: Πώς θα αντιμετωπίζατε τα παρακάτω σενάρια; (προσέξτε τα επιρρήματα με έντονα γράμματα και προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε ανάλογες φράσεις στον λόγο σας!)

1. Έχετε σχέση με έναν άνθρωπο που σας ενδιαφέρει **πολύ** αλλά ξαφνικά σας λέει ότι οι γάτες της γειτονιάς τού / τής γρατσουνίζουν τα λάστιχα του αυτοκινήτου του / της και σκέφτεται «να ρίξει φόλες» και ότι αυτό κάνει **συνήθως**, όταν έχει παρόμοια προβλήματα. Τον / Την καταγγέλλετε στην αστυνομία;
2. Το σκυλί στο απέναντι μπαλκόνι είναι όλη τη μέρα **εμφανώς** παρατημένο στην τύχη του. Ποτέ δεν είδατε τον ιδιοκτήτη του να το βγάζει βόλτα ή να παίζει μαζί του. Του βάζει **στοιχειωδώς** φαγητό και νερό και το σκυλί γαβγίζει **συνεχώς**. Χτυπάτε το κουδούνι του γείτονα;
3. Γνωριστήκατε στις διακοπές σας σε ένα μικρό ελληνικό νησί με μια παρέα ανθρώπων της ηλικίας σας. Πέρασατε **τέλεια** μαζί και τώρα κρατάτε ακόμη επαφή μέσω των κοινωνικών δικτύων. Σας στέλνουν μήνυμα και σας καλούν **ευθέως** να πάρετε μέρος σε μια ακτιβιστική κίνηση: υπολογίζουν να απελευθερώσουν τα 30.000 βιζόν ενός εκτροφείου στην Καστοριά. Ζητούν **επείγοντως** την απάντησή σας. Τι απαντάτε;
4. Το εστιατόριο της γειτονιάς σας έκλεισε λόγω κορονοϊού και οι δέκα περίπου γάτες που έβρισκαν εκεί φαγητό νιαουρίζουν **μανιωδώς**. Αφήνετε τη φυσική επιλογή να αποφασίσει;
5. Στη μικρή σας πόλη φτάνει ένα περιοδεύον τσίρκο από γειτονική χώρα. Ανάμεσα στα άλλα «θεάματα» οι άνθρωποι του τσίρκου υπόσχονται και νούμερα με λιοντάρια και φίδια. Έγινε όμως **ευρέως** γνωστό ότι τα ζώα είναι πολύ ταλαιπωρημένα. Πηγαίνετε κι εσείς να τα δείτε;

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

Διαβάστε.

Προστατεύουμε τις μέλισσες

Φαντάζεσαι το καλοκαίρι χωρίς καρπούζι, πεπόνι ή αγγουράκι; Δεκάδες αγαπημένα μας φρούτα και λαχανικά εξαρτώνται από τις μέλισσες για την επικονιάσή τους, δηλαδή τη γονιμοποίηση του άνθους για να παραχθεί ο καρπός τους. Οι μέλισσες είναι απαραίτητες για την παραγωγή της τροφής μας, όμως οι πληθυσμοί τους μειώνονται με πολύ γρήγορους ρυθμούς.

Γιατί είναι σημαντικό

Πάνω από το 35% της παγκόσμιας παραγωγής τροφής εξαρτάται από τα έντομα-επικονιαστές. Εάν οι μέλισσες αφανιστούν, οι 71 από τις 100 πιο σημαντικές φυτικές καλλιέργειες παγκοσμίως που επικονιάζονται από τις μέλισσες, θα αρχίσουν να εξαφανίζονται και αυτές. Καρποί όπως τα μήλα, οι φράουλες και τα αμύγδαλα θα εμφανίσουν απότομη πτώση. Χωρίς τις καλλιέργειες αυτές, εκατομμύρια άνθρωποι και ζώα θα υπέφεραν από στέρση τροφής, αφού το 1/3 των καλλιεργειών βασίζεται στην επικονίαση. Στην Ευρώπη μόνο, πάνω από 4.000 είδη λαχανικών μεγαλώνουν χάρη στην ακούραστη δουλειά των μελισσών.

Το πρόβλημα

Η μεγαλύτερη απειλή για τις μέλισσες είναι τα πολύ τοξικά χημικά φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται στις βιομηχανικές καλλιέργειες. Αυτά τα επικίνδυνα φυτοφάρμακα, συμπεριλαμβανομένων των νεονικοτινοειδών, κυκλοφορούν σε όλα τα μέρη του φυτού. Οι μέλισσες τα προσλαμβάνουν από τη γύρη και το νέκταρ, κάτι που βλάπτει το νευρικό τους σύστημα και πολύ συχνά τις οδηγεί στο θάνατο. Επίσης, οι μονοκαλλιέργειες, που καταστρέφουν πλούσια οικοσυστήματα και απειλούν πολλά είδη ανθοφόρων φυτών με εξαφάνιση, αποτελούν μεγάλο κίνδυνο για τις μέλισσες, αφού για να επιβιώσουν πρέπει να τρέφονται από μία μεγάλη ποικιλία ανθοφόρων φυτών.

Πηγή: [Greenpeace](#)

Πώς πιστεύετε ότι συνεχίζεται το κείμενο; Τι μπορούμε να κάνουμε; Γράψτε τις προτάσεις σας και παρουσιάστε τις στην τάξη.

7η Ενότητα

Πολιτισμός και πολιτική

Από την ταινία του Τσάρλι Τσάπλιν *Μοντέρνοι Καιροί* (1936)

Πηγή: [WordPress.com](https://www.wordpress.com)

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

1. Σημειώστε τα πρώτα πράγματα που σας έρχονται στο μυαλό όταν σκέφτεστε τη λέξη «μουσείο». Υπάρχει κάποιο που χαίρεστε να επισκέπτεστε ξανά και ξανά;

2. Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και προσπαθήστε να καταλάβετε ακριβώς τι σημαίνει «μουσείο», σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM).

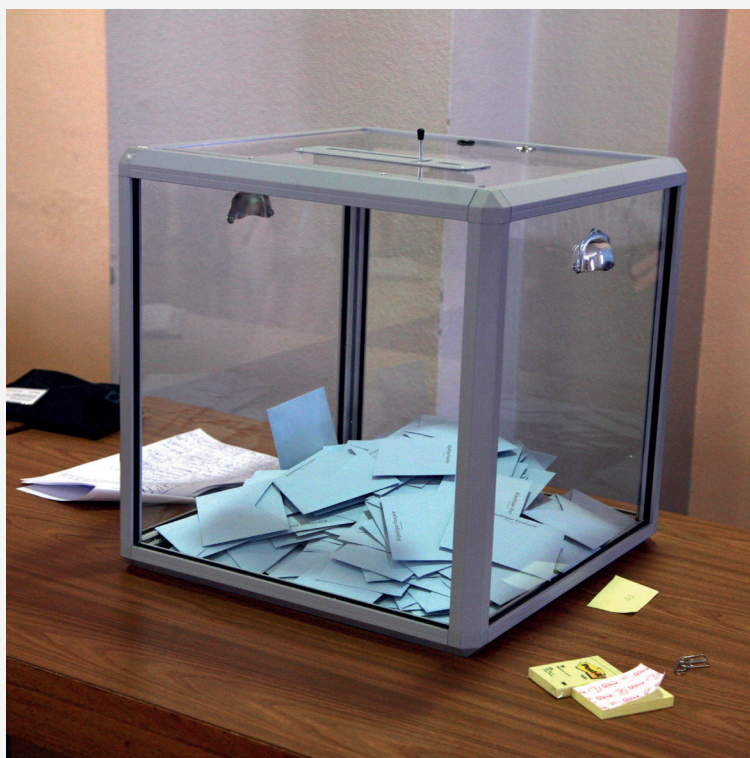
Στις 24 Αυγούστου 2022 στην Πράγα, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση του ICOM ψήφισε τον νέο ορισμό του Μουσείου με ποσοστό 92,41%.

Ο νέος ορισμός στα ελληνικά έχει ως εξής:

Το μουσείο είναι ένας μόνιμος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, στην υπηρεσία της κοινωνίας, ο οποίος ερευνά, συλλέγει, συντηρεί, ερμηνεύει και εκθέτει τεκμήρια υλικής και άυλης κληρονομιάς. Ανοιχτά και προσβάσιμα στο κοινό, χωρίς αποκλεισμούς, τα μουσεία προάγουν την ποικιλομορφία και την αειφορία. Λειτουργούν και επικοινωνούν με επαγγελματική δεοντολογία και με τη συμμετοχή των κοινοτήτων, προσφέροντας ποικίλες εμπειρίες με σκοπό την εκπαίδευση, την ψυχαγωγία, τον αναστοχασμό και τη διάδοση της γνώσης.

Πηγή: [ICOM international council of museums](https://www.icom-museum.org/)

3. Ο ορισμός δεν έγινε αποδεκτός από όλους. Φανταστείτε πιθανές αντιρρήσεις στην ψηφοφορία και συζητήστε τις.

Πηγή: [Βικιλεξικό](#)

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Πριν διαβάσετε το κείμενο -που γράφτηκε το 2009- κάντε μια μικρή έρευνα για τα «γλυπτά του Παρθενώνα». Φράσεις που θα σας βοηθήσουν: Λόρδος Έλγιν, Βρετανικό Μουσείο, Μελίνα Μερκούρη, τρίτος όροφος του νέου Μουσείου Ακρόπολης...

Διαβάστε το κείμενο και σημειώστε Σωστό ή Λάθος στις προτάσεις που ακολουθούν.

Η πολιτική διάσταση του Μουσείου

Τα εγκαίνια του Νέου Μουσείου της Ακροπόλεως είχαν πρωτίστως -εάν όχι αποκλειστικώς- πολιτική διάσταση. Ο Παρθενώνας, τα γλυπτά του, ο Βράχος της Ακροπόλεως, αποτελούν μνημείο τόσο τερατωδώς αυθύπαρκτο, ώστε να καθίσταται μη διαχειρίσιμο πολιτιστικώς με την τρέχουσα έννοια της λέξεως. Αρχαιολόγοι το προσεγγίζουν με λατρευτική επιμέλεια, καλλιτέχνες εμπνέονται από αυτό, οι επισκέπτες το θαυμάζουν και ο μόνος ρόλος που η Πολιτεία δικαιούται να παίξει είναι η διατήρηση του μνημείου και η πολιτική του αξιοποίηση.

Στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '60, όταν η Ελλάδα στο πλαίσιο του NATO διαπραγματευόταν την ανάπτυξη τακτικών πυρηνικών συστημάτων στο έδαφός της, ο τότε ηγέτης της Σοβιετικής Ενώσεως Νικίτα Χρουστσόφ είχε απειλήσει ότι σε περίπτωση συρράξεως δεν επρόκειτο να σεβασθεί την Αθήνα ως «ανοχύρωτη πόλη» και δεν θα δίσταζε να πλήξει την Ακρόπολη. Κύμα διαμαρτυρίας ξέσπασε στην Ελλάδα, αμνηχανία στην Αριστερά, που κατεγράφη στο πολιτιστικό της έντυπο της εποχής εκείνης, την «Επιθεώρηση Τέχνης», όπου επιχειρείτο να δικαιολογηθούν τα αδικαιολόγητα, ενώ η Δύση σύσσωμη καταδίκασε τη σοβιετική βαρβαρότητα.

Πέρασαν έκτοτε κοντά πενήντα χρόνια, τα δεδομένα άλλαξαν και επέστη η στιγμή ώστε να αξιοποιηθεί το Νέο Μουσείο της Ακροπόλεως για την επίτευξη πολιτικού στόχου, που δεν εξυπηρετεί σκοπιμότητα άλλη, πέραν της αποκαταστάσεως του μνημείου, πριν ο Λόρδος Έλγιν «αποσπάσει» τα γλυπτά καθ' ον τρόπο το έπραξε.

Απείχαν από την εκδήλωση ηγέτες των ισχυρών κρατών της Δύσεως, πράγμα απολύτως κατανοητό και αναμενόμενο. Διότι και αυτοί αντιμετώπισαν τα εγκαίνια του Νέου Μουσείου της Ακροπόλεως με ακραιφνώς πολιτικά κριτήρια. Καμία χώρα με μεγάλη μουσειακή παράδοση -Βρετανία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, ΗΠΑ κ.λπ.- δεν είναι δυνατόν να εκπροσωπηθεί πολιτικά σε μία εκδήλωση διεκδικήσεως έστω και αποσπασθέντων τμημάτων ενός μνημείου του πολιτισμού, όπως ο Παρθενώνας. Η βροντώδης απουσία «επισήμων» μεγάλων κρατών της Δύσεως, απλώς αποδεικνύει ότι ουδείς πολιτικός, όσο και εάν υποτίθεται ότι εκπροσωπεί πολιτισμένη χώρα, είναι ποτέ δυνατόν να ενεργήσει πέραν των στενών, εθνικών, πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Βεβαίως, δεν υπάρχει λόγος να αντιδικεί κανείς με τη στάση πολιτικών ηγεσιών συμμάχων κρατών. Το Νέο Μουσείο της Ακροπόλεως άρχισε να λειτουργεί και ο περιστασιακός ακόμη επισκέπτης του, όταν θα βρίσκεται μπροστά στα γλυπτά του Παρθενώνος, θα διερωτάται πώς είναι δυνατόν να είχε υπάρξει ανώτατος αξιωματούχος πολιτισμένης χώρας, τόσο βάρβαρος, που τόλμησε να ακρωτηριάσει ένα μνημείο πολιτιστικό υψίστης σημασίας, όπως ο Παρθενώνας. Αλλά αυτό αφορά και πρέπει να ενδιαφέρει μόνον τη Βρετανία. Δεν θα ασχοληθεί η Ελλάς με την τιμή και την υπόληψη της φίλης και συμμάχου χώρας.

Τέλος, καθ' όσον αφορά στον ρόλο της Μελίνας Μερκούρη, που δημιούργησε εκνευρισμό, θα πρέπει να ομολογηθεί ότι εδώ και τριάντα χρόνια αυτό που ονομάζεται πολιτική στον τομέα του πολιτισμού -με τα όποια θετικά και τα πολλά αρνητικά- είναι το δημιούργημα της Μελίνας Μερκούρη. Το απογοητευτικό είναι ότι η συντηρητική παράταξη δεν έχει διαμορφώσει, έως τώρα, πρόταση εναλλακτική.

Πηγή: [Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#) (με ελάχιστες αλλαγές)

1. Επειδή ο Παρθενώνας, τα γλυπτά του και ο ίδιος ο Βράχος της Ακρόπολης είναι τόσο αυτόνομα και σημαντικά, η Πολιτεία πρέπει να τα διατηρήσει και να τα εκμεταλλευτεί πολιτιστικά.
2. Η απειλή του Νικίτα Χρουστσόφ ότι σε περίπτωση πολέμου θα μπορούσε να χτυπηθεί η Ακρόπολη έγινε δεκτή με ανακούφιση από την Αριστερά.
3. Το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης πρέπει να αξιοποιηθεί για να πετύχουμε τον εξής πολιτικό στόχο: την αποκατάσταση του μνημείου.
4. Οι ηγέτες των ισχυρών κρατών της Δύσης δεν πήγαν στα εγκαίνια του νέου μουσείου, γιατί καμία χώρα με μουσειακή παράδοση δεν μπορεί να εκπροσωπηθεί πολιτικά σε μια εκδήλωση στην οποία ζητήθηκε η επιστροφή τμημάτων που αποσπάστηκαν από τον Παρθενώνα.
5. Ο περιστασιακός επισκέπτης του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης θα συμφωνήσει με τον ακρωτηριασμό του Παρθενώνα.
6. Η Μελίνα Μερκούρη δημιούργησε την πολιτική που ακολουθείται στον τομέα του πολιτισμού.

\\ N Y
Π Ρ Φ

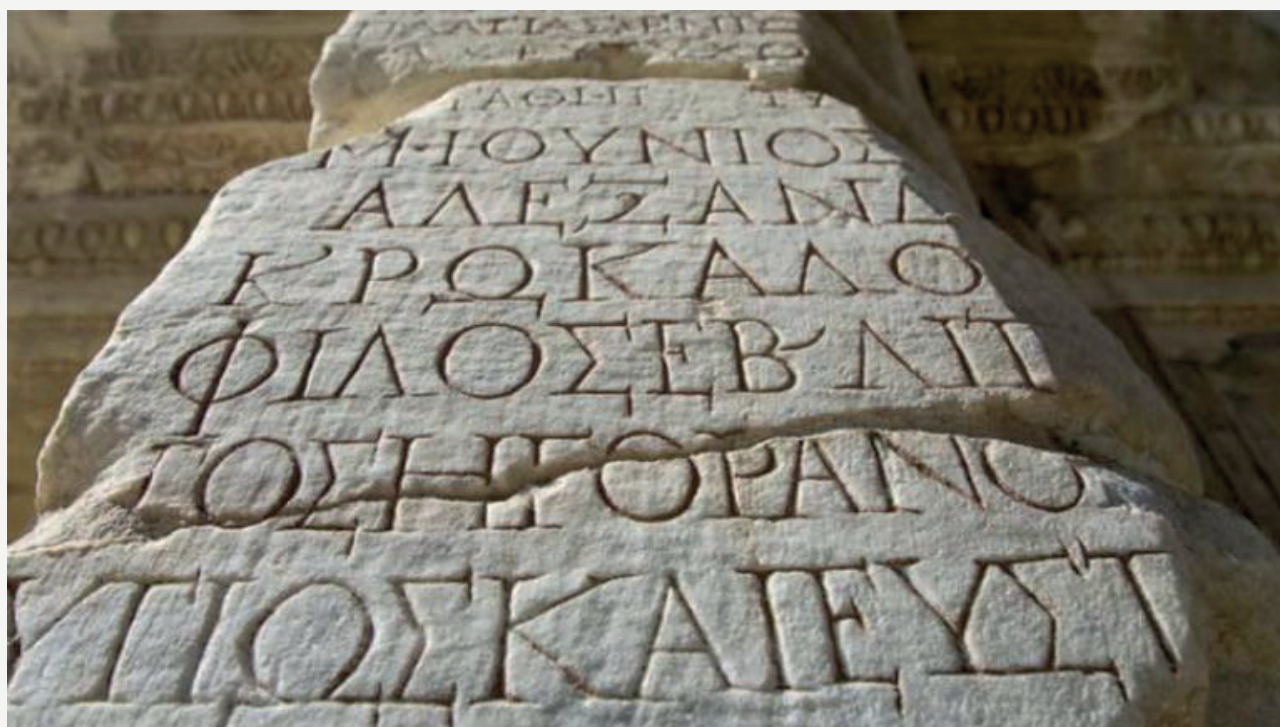
Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Για καθεμιά από τις φράσεις του κειμένου γράψτε το ρήμα με τα έντονα γράμματα στον Ενεστώτα, όπως στο παράδειγμα. Συμβουλευτείτε τη γραμματική σας.

θα διερωτάται πώς είναι δυνατόν...	ώστε να καθίσταται μη διαχειρίσιμο πολιτιστικώς...	όσο και εάν υποτίθεται ότι εκπροσωπεί πολιτισμένη χώρα...	ο μόνος ρόλος που η Πολιτεία δικαιούται να παίξει...
			δικαιούμαι δικαιούσαι δικαιούται δικαιούμαστε (δικαιούμεθα) δικαιούστε (δικαιούσθε) δικαιούνται

Πηγή: www.thepressroom.gr

2. Διαλέξτε το σωστό ρήμα για να ολοκληρώσετε τις προτάσεις, αφού πρώτα συμπληρώσετε τον πίνακα (όπου είναι δυνατόν!)

	Ενεστώτας	Αόριστος	Ουσιαστικό
α. απατάσαι	απατώμαι	απατήθηκα	η απάτη
β. αποπειράθηκαν			
γ. διαιτάται			
δ. διασπώνται			
ε. διερωτώμαι			
στ. εγγυάστε			
ζ. εκτιμάται			
η. εξαρτάται			
θ. ηττήθηκε			
ι. συνιστώνται			

1. - Θα πάμε στο χωριό για το τριήμερο; - _____ από τον καιρό. Αν βρέχει, τι να πάμε να κάνουμε;
2. Έχω πολύ καιρό τώρα που _____ ποια είναι η καλύτερη λύση στο πρόβλημά μας κι ακόμα δεν έχω αποφασίσει τι θα κάνουμε...
3. Αν νομίζεις ότι θα τον κοροϊδέψεις, _____. Ο Μανόλης είναι γάτα!
4. Ο Παναθηναϊκός _____ με 76-74 στο μπάσκετ από τον Ολυμπιακό.
5. Απόπειρα ληστείας στην Εθνική Τράπεζα στο Χαλάνδρι. Οι ληστές _____ να μπουν στο υποκατάστημα στις 8 το πρωί αλλά τα μέτρα ασφαλείας τους χάλασαν τα σχέδια.
6. Ο θεός Μιχάλης _____ με σπαρτιάτικο τρόπο: τρώει λίγο, δουλεύει πολύ και περπατάει κάθε μέρα πολλά χιλιόμετρα.
7. Για την περίπτωση μου το πιο κατάλληλο φάρμακο είναι οι διακοπές. _____ από όλους τους ειδικούς που έχω ρωτήσει.
8. Αν αγοράσω το πλυντήριο που μου λέτε, εσείς μου _____ ότι δεν θα έχω τα ίδια προβλήματα που είχα με το παλιό;
9. Υπάρχουν σακούλες σκουπιδιών από καλαμπόκι. Αυτές _____ σε λίγες μέρες από τον ήλιο και δεν μολύνουν το περιβάλλον.
10. Το να ξέρεις ξένες γλώσσες _____ παντού.

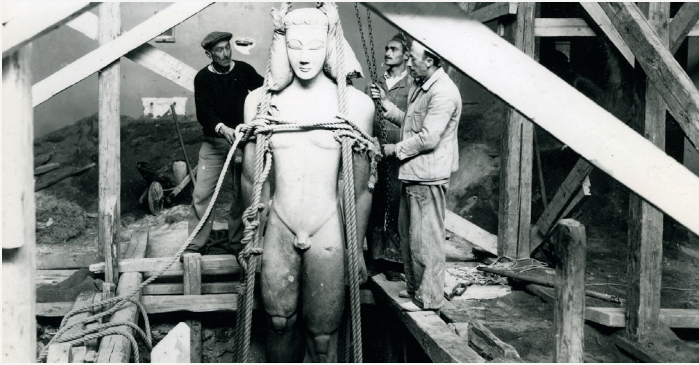
3. Συμπληρώστε με τον σωστό τύπο. Προσπαθήστε να αποδώσετε τα ρήματα -τίθεται με συνώνυμα.

1. Στις γυναίκες _____ (ανατίθεται) συνήθως το μεγαλύτερο μέρος της φροντίδας για το νοικοκυριό.
2. Οι αρκούδες _____ (επιτίθεται) στον άνθρωπο μόνο αν νιώσουν ότι κινδυνεύουν.
3. Κι εσείς οι εκπαιδευτικοί _____ (αντιτίθεται) στα σχέδια της κυβέρνησης για περισσότερες ώρες εργασίας;
4. Του μίλησα και φάνηκε να _____ (διατίθεται) ευνοϊκά προς την ιδέα μου.
5. Όσο πιο πολύ προσπαθείς να δικαιολογήσεις τα αδικαιολόγητα, τόσο πιο πολύ _____ (εκτίθεται). Σταμάτα καλύτερα!
6. Τις επόμενες μέρες _____ (κατατίθεται) στη Βουλή το νομοσχέδιο για την παιδεία.
7. Η ημερομηνία της συνάντησής μας _____ (μετατίθεται) για την επόμενη εβδομάδα, γιατί ο αρχικός προγραμματισμός φαίνεται να μην βολεύει κανέναν.
8. Αυτή τη στιγμή _____ (παρατίθεται) γεύμα στο Προεδρικό Μέγαρο προς τιμήν των ξένων ηγετών.
9. Εσείς κάντε ό,τι νομίζετε! Εγώ δεν _____ (προτίθεται) να κάνω απολύτως τίποτε για το θέμα!
10. Το κόστος ζωής ανεβαίνει, νέοι φόροι _____ (προστίθεται), πού θα πάει αυτή η κατάσταση;
11. Θα πρέπει να δηλώσετε ότι _____ (συγκατατίθεται) για τη συλλογή και την επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων.
12. Όπως και τα εθνικά Κοινοβούλια, έτσι και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο _____ (συντίθεται) από πολιτικά κόμματα.
13. Η ώρα είναι ήδη δέκα, _____ (υποτίθεται) ότι θα συναντιόμασταν στις εννιά και κανένας δεν ήρθε. Τι γίνεται;

4. Διαλέξτε τα σωστά ουσιαστικά (με βάση τα ρήματα της προηγούμενης άσκησης) για να συμπληρώσετε τις προτάσεις στην αριστερή στήλη. Βρείτε και άλλες πιθανές σημασίες.

1. αλλιώς το κέφι: _____	α. συγκατάθεση
2. είμαι δημόσιος υπάλληλος και θέλω να μετακινηθώ σε άλλη πόλη, γι' αυτό θα ζητήσω _____	β. πρόθεση
3. _____ ζωγραφικής	γ. μετάθεση
4. η συμφωνία, η συναίνεση: _____	δ. έκθεση
5. Το αντίθετο της ανάληψης (χρημάτων στην τράπεζα): _____	ε. διάθεση
6. Το αντίθετο της άμυνας (στο ποδόσφαιρο): _____	στ. πρόσθεση
7. «_____ όχι αφαίρεση, πολλαπλασιασμός όχι διαίρεση»	ζ. υπόθεση
8. το θέμα, η πλοκή μιας ταινίας: _____	η. αντίθεση
9. η θέληση, η επιθυμία κάποιου να κάνει κάτι: _____	θ. ανάθεση
10. τρόπος να φτιάχνουμε καινούργιες λέξεις ενώνοντας δύο ή περισσότερες: _____	ι. κατάθεση
11. η διαφωνία, η διαφορά: _____	ια. σύνθεση
12. το να εμπιστευόμαστε σε κάποιον άλλον τη διεκπεραίωση μιας συγκεκριμένης εργασίας: _____	ιβ. επίθεση
13. η προσφορά (ποτών, δείπνου): _____	ιγ. παράθεση

5. Συμπληρώστε με τον σωστό τύπο.

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο γεννήθηκε μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, όταν αποφασίστηκε να συγκεντρωθούν όλα τα αρχαία που βρίσκονταν διάσπαρτα και να στεγαστούν σε ένα κτίριο.(...)

Αλλά τα κτίρια, όπως και οι άνθρωποι, έχουν τη δική τους ιστορία. Έτσι το Μουσείο, με σταδιακές προσθήκες πήρε τη

σημερινή του μορφή (...) το 1939. Τον επόμενο χρόνο, το 1940, ξέσπασε ο πόλεμος. Αμέσως κινητοποιήθηκαν όλοι. Τα αρχαία έπρεπε να προφυλαχτούν. Τα έβαλαν σε κιβώτια και τα έθαψαν κάτω από τα δάπεδα, μέσα σε ένα παχύ στρώμα άμμου. Οι αίθουσες άδειασαν. Όταν τέλειωσε ο πόλεμος, το κτίριο επιδιορθώθηκε, _____ (προστίθεται) νέες αίθουσες και τα έργα _____ (εκτίθεται) πάλι. Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο είναι ένας οργανισμός που εξελίσσεται. Από τότε μέχρι σήμερα συνεχώς αλλάζει: νέα εκθέματα _____ (προστίθεται), ο παλιός αίθουσες αναμορφώνονται και καινούριες ανοίγουν στο κοινό.

Το μουσείο είναι ένα ζωντανό κομμάτι της ζωής μας!

Μαρίζα Ντεκάστρο, Πάνος Βαλαβάνης, *Μικρές Ιστορίες του Μουσείου*, εκδ. Κάστωρ

6. Δείτε το βίντεο με τίτλο: «Η απόκρυψη των αρχαίων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου» και συζητήστε. Έχετε κάποια παρόμοια ιστορία από την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας σας;

7. Βρείτε τον Ενεστώτα.

1. Οι έρευνες δείχνουν ότι πολλές φορές οι εργαζόμενοι παραιτούνται από τη δουλειά τους, γιατί έχουν κάποιον «κακό» προϊστάμενο (_____).
2. Αφού τελείωσε τις σπουδές του, εγκαταστάθηκε (_____) μόνιμα στην Αθήνα, όπου και εργάζεται...
3. Τα πατώματα στο σπίτι της γιαγιάς είναι πολύ παλιά και πρέπει να αντικατασταθούν (_____).
4. Τι να σας πω εγώ γι' αυτό το θέμα; Από όσο ξέρω, οι απόψεις των ειδικών δίστανται (_____).
5. Όταν είχε οικονομικές δυσκολίες, η οικογένειά του δεν του συμπαραστάθηκε (_____) καθόλου. Ευτυχώς τον βοήθησαν οι φίλοι του.
6. Η ομάδα μας υπέστη (_____) βαριά ήττα.

8. Ακούστε.

1. Αγάπη τοξική μου, θα βρω για την ψυχή μου αντίδοτα.
Να ζήσω **δικαιούμαι** χωρίς να απολογούμαι για τίποτα. (Νίκος Μακρόπουλος, «Κουμάντο»)
2. Δεν μισώ δεν εκδικούμαι
μα νομίζω **δικαιούμαι**
τη συγγνώμη του να αρνούμαι (Χαρά Βέρρα, «Να του πεις»)

9. Συμβουλευτείτε τη γραμματική σας για την κλίση των σύνθετων ρημάτων -βαίνω και διαλέξτε από τα παρακάτω για να συμπληρώσετε τις προτάσεις.

*αποβαίνω διαβαίνω επεμβαίνω μεταβαίνω παραβαίνω
παρεμβαίνω προβαίνω συμβαίν(ω) υπερβαίνω*

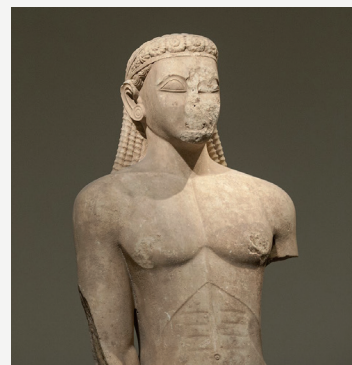
1. Αυτό που μου ζητάς να κάνω _____ τις δυνάμεις μου.
2. Στενοχωρημένη φαίνεται η Τώνια τελευταία. Τι να της _____ ;
3. Να μην ανακατεύεσαι! Σου έχω πει να μην _____ στα οικογενειακά μας!
4. Δεν βγάλαμε κανένα συμπέρασα από την κουβέντα. Η συζήτηση _____ άκαρπη.
5. Ο πρωθυπουργός από την Ουγγαρία _____ στη Γερμανία.
6. Κυρίες και κύριοι, θα συνδεθούμε αμέσως με το γήπεδο, όπου παίκτες και προπονητές είναι έτοιμοι να _____ σε δηλώσεις.
7. Έχουμε στη γραμμή μας την υπουργό Παιδείας, η οποία επιθυμεί να _____ στη συζήτησή μας.
8. Μ' αυτά που κάνεις _____ κάθε κανόνα, ηθικό και νομικό. Θα το φας το κεφάλι σου στο τέλος!
9. Η χωρητικότητα του карабиού ήταν 2000 άτομα. Τη μέρα του ελέγχου _____ τα 2500. Η εταιρεία τρέχει τώρα να τα μπαλώσει...
10. Ο Ιούλιος Καίσαρας «_____ τον Ρουβίκωνα», για να συγκρουστεί με τον Πομπήιο. Τώρα χρησιμοποιούμε τη φράση για ανθρώπους που παίρνουν, εν γνώσει τους, ριψοκίνδυνες αποφάσεις.

10. προσέχω-πρόσεξα, αντέχω-άντεξα αλλά απέχω-απείχα: Συμβουλευτείτε τη γραμματική σας και συμπληρώστε.

έχω, αντέχω, απέχω, διακατέχω, ενέχω, εξέχω, επέχω, κατέχω, μετέχω, παρέχω, περιέχω, προεξέχω, προέχω (προέχει/ουν), προσέχω, συμμετέχω, συνέχω, υπερέχω

1. Κύριε Παπαδόπουλε, τώρα πρέπει να ασχοληθείτε με την υγεία σας. Αυτό _____ και όλα τα άλλα θα διορθωθούν μόνα τους.
2. Ό,τι χρειάζεστε για να συναρμολογήσετε την καρέκλα που αγοράσατε _____ στη συσκευασία του προϊόντος.
3. Θα είναι κι αυτός στο πάρτι; Γιατί τον κάλεσες, αφού ξέρεις ότι κανένας δεν _____ τη φλυαρία του;
4. Οι δικηγόροι Αθηνών _____ από τα καθήκοντά τους σήμερα. Τα δικαστήρια δεν λειτουργούν.
5. Αυτό το σαπούνι _____ μόνο φυσικά συστατικά και είναι κατάλληλο και για βρέφη.
6. Δεν χωράει στο κουτί. _____ πέντε εκατοστά τουλάχιστον. Φέρε μια μεγαλύτερη συσκευασία.
7. Πόσοι μαθητές _____ συνήθως στις εκδρομές του σχολείου;
8. Προτιμήστε τα προϊόντα μας. _____ σε ποιότητα και προσφέρονται στις καλύτερες τιμές της αγοράς!
9. Από τότε που χτύπησε με το αυτοκίνητο τον _____ ένας έντονος φόβος ότι κάτι χειρότερο θα του συμβεί.
10. Οι γονείς _____ στα παιδιά φαγητό, ρούχα και αγάπη...
11. Αυτό που σκέφτεσαι να κάνεις _____ κινδύνους.
12. Μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο όπου του _____ οι πρώτες βοήθειες και μετά από λίγες ώρες πήρε εξιτήριο.

11. Ενώστε τις φράσεις της αριστερής στήλης με τις αντίστοιχες της δεξιάς. Προσέξτε τις υπογραμμισμένες φράσεις του κειμένου. Τι παρατηρείτε για την (πλεοναστική) χρήση της αντωνυμίας;

1. Αυτά τα μεγάλα, ακίνητα αγάλματα κάτι μου θυμίζουν.	α. Όχι. Αυτά τα αγάλματα τα έστηναν συνήθως πάνω σε τάφους ή στα μεγάλα ιερά ως αφιερώματα: στην Ακρόπολη, το Σούνιο, τη Δήλο ή τους Δελφούς.
2. Τους μιμήθηκαν οι Έλληνες;	β. Γιατί στα αρχαία χρόνια την ομορφιά και το ήθος των ανδρών τα αναδεικνυαν μέσα από το καλογυμνασμένο σώμα.
3. Πού ήταν στημένοι οι κούροι και οι κόρες; Στις πλατείες των πόλεων και των χωριών;	γ. Σου θυμίζουν εκείνα που έφτιαχναν οι Αιγύπτιοι.
4. Γιατί οι κούροι είναι γυμνοί;	δ. Όχι βέβαια! Άλλωστε είπαμε ότι πολλοί κούροι ήταν επιτάφιοι. Το αρχαϊκό χαμόγελο, όπως και τα μεγάλα αμυγδαλωτά μάτια, ήταν ένα τέχνασμα, ένας τρόπος που χρησιμοποιούσαν οι γλύπτες της εποχής για να δείξουν τη ζωντάνια του προσώπου.
5. Και γιατί είναι όλοι χαμογελαστοί; Για να μας δείξουν ότι είναι ευτυχισμένοι;	ε. Ναι. Ο αιγυπτιακός πολιτισμός είναι παλιότερος από τον ελληνικό. Οι Έλληνες τον γνώρισαν όπως και τους πολιτισμούς άλλων ανατολικών λαών, όταν ταξίδεψαν εκεί για να εμπορευτούν. Απ' όλους αυτούς τους πολιτισμούς υιοθέτησαν πολλά στοιχεία. Η μίμηση όμως δεν ήταν τυφλή. Ό,τι έπαιρναν το προσάρμοζαν στις ανάγκες τους και το βελτίωναν.
6. Μου φαίνεται πως σ' εκείνο τον κούρο βλέπω κόκκινο χρώμα στα μαλλιά του.	στ. Τα παρασκεύαζαν από χρωματιστά πετρώματα. Τα διέλυαν σε ζεστό λιωμένο κερί, έβαφαν με πινέλο το σημείο που ήθελαν να χρωματίσουν και μετά το χαίδευαν με ζεστό σίδερο, για να απορροφηθεί το χρώμα από τους πόρους του μαρμάρου.
7. Πού έβρισκαν τα χρώματα;	ζ. Σωστά. Όλα τα αρχαία αγάλματα είχαν χρώμα στα μαλλιά, τα μάτια, τα φρύδια και φυσικά τα ρούχα! Συνήθως έβαφαν όλο το σώμα καφέ! Χρησιμοποιούσαν ακόμα το μπλε, το γαλάζιο, το κίτρινο...

12. Τώρα διαβάστε το ακόλουθο κείμενο και προσθέστε την κατάλληλη αντωνυμία όπου χρειάζεται. Οι αντωνυμίες που πρέπει να προσθέσετε είναι τέσσερις.

Πώς έφτιαχναν τα χρώματα οι αρχαίοι Έλληνες;

- Το μαύρο χρώμα έπαιρναν από την καύση οστών, ενώ το καλύτερο μαύρο έβγαινε από το καμένο φίλντισι. Μαύρο χρώμα έπαιρναν επίσης από την καύση ξύλων.
- Το πορφυρό χρώμα ήταν η ωραιότερη και ακριβότερη βαφή. Το χρώμα αυτό έπαιρναν από μια ομάδα κοχυλιών με το ίδιο όνομα. Ήταν δύσκολο στην παραγωγή του, γιατί χρειάζονταν πολλά κοχύλια μόνο για μια σταγόνα.
- Το μπλε χρώμα έπαιρναν από τον λαζουρίτη (lapis lazuli), που υπήρχε αποκλειστικά στην Περσία.
- Το σημαντικότερο άσπρο χρώμα ήταν το λευκό του μολύβδου. Το χρώμα αυτό έφτιαχναν από μόλυβδο και ξίδι ή από κιμωλία.

13. Μπορείτε να κάνετε το αντίστροφο; Εντοπίστε τέσσερις αντωνυμίες που περισσεύουν.

Μια νύχτα (για παιδιά) στο μουσείο

Τι συμβαίνει στα μουσεία, όταν οι πύλες κλείνουν, τα φώτα τα σβήνουν και οι ώρες επίσκεψης τελειώνουν; Την ευκαιρία να το διαπιστώσουν θα έχουν δεκάδες παιδιά της Θεσσαλονίκης, τα οποία, φορώντας παντόφλες και πιτζάμες θα το ζήσουν –όπως και ο πρωταγωνιστής της ομώνυμης χολιγουντιανής ταινίας Μπεν Στίλερ– τη δική τους «Νύχτα στο Μουσείο». Μοναδική προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στην ενδιαφέρουσα δράση είναι να έχουν όρεξη για νυχτερινές περιπλανήσεις, καθώς και κάποια απαραίτητα εφόδια που τη θα διευκολύνουν τη διανυκτέρευσή τους στις αίθουσες του μουσείου. Να έχουν δηλαδή μαζί τους υπνόσακο, ένα μαλακό μαξιλάρι, φακό, παντόφλες και φυσικά ζεστά ρούχα. Πίσω από την πρωτοβουλία που θα πραγματοποιηθεί τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο στα μουσεία της Θεσσαλονίκης βρίσκεται ο Δήμος Θεσσαλονίκης ο οποίος, μετά την επιτυχημένη παρουσίαση της δράσης τον περασμένο Μάιο, την αποφάσισε να την επαναλάβει και τη φετινή σεζόν.

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν.

- η Πολιτεία, πολιτεύομαι, το πολ_τευμα (η δ_μ_κρατ_α, η βασ_λ__α, η δι__ατορία...)
- η Β__λή
- το Σ_νταγμα, ο/η Πρό_δρος της Δ_μ_κρατ_ας
- ψ_φίζ ω, η κ_λπη, οι εκλ_γές, το εκλ_γικό σύστημα, το πολ_τ_κό κό__α, η έδρα
- ο/η ψ_φο_όρος, το δ_μοψ_φισμα
- η κ_βέρν_ση (ο/η πρ_θ_πουργός, ο/η _πουργός...)
- η (αξιωματική) αντ_π_λ_τευση

2. Διαβάστε το πρώτο άρθρο του Συντάγματος και βρείτε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στο πολίτευμα της Ελλάδας και σε αυτό της χώρας σας. Ποιες νομίζετε ότι είναι οι πιο σημαντικές λέξεις του κειμένου; Γιατί;**Άρθρο 1 (Μορφή του πολιτεύματος)**

1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία.
3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.

3. Διαβάστε τώρα το τελευταίο άρθρο του Συντάγματος και προσέξτε (κυρίως γλωσσικά!) τα 2 και 4.**Άρθρο 120 (Ακροτελεύτια διάταξη)**

1. Το Σύνταγμα αυτό, που ψηφίστηκε από την Ε' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων, υπογράφεται από τον Πρόεδρό της, δημοσιεύεται από τον προσωρινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με διάταγμα που προσυπογράφεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και αρχίζει να ισχύει από τις ένδεκα Ιουνίου 1975.
2. Ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους που συμφωνούν με αυτό και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων.
3. Ο σφετερισμός, με οποιονδήποτε τρόπο, της λαϊκής κυριαρχίας και των εξουσιών που απορρέουν από αυτή διώκεται μόλις αποκατασταθεί η νόμιμη εξουσία, οπότε αρχίζει και η παραγραφή του εγκλήματος.
4. Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία.

Αθήνα, 23 Δεκεμβρίου 2019
 Ο Πρόεδρος της Βουλής
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

4. Πατήστε [εδώ](#) για να δείτε τη σύνθεση της ελληνικής Βουλής.

Πηγή: [Wikipedia](#)

5. Αντιστοιχίστε τα αντίθετα.

1. η κυβέρνηση	α. η ολιγαρχία/ η δικτατορία
2. η αριστερά	β. η αντιπολίτευση
3. το ενιαίο κράτος	γ. προοδευτικός-ή-ό/ εργατικός-ή-ό
4. η δημοκρατία	δ. η δεξιά
5. συντηρητικός-ή-ό	ε. το ομοσπονδιακό κράτος

6. Πώς το λέμε στα ελληνικά; Ποιοι άλλοι διεθνείς οργανισμοί νομίζετε ότι παίζουν ρόλο στην καθημερινότητά σας;

1. Γιατροί Χωρίς Σύνορα
2. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
3. Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου
4. Ευρωπαϊκή Ένωση
5. Βορειοατλαντική Συμμαχία
6. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

7. Αν απαντήσετε σωστά, θα διαβάσετε το όνομα έξι δυναμικών κοριτσιών.

1. _____ της Ακρόπολης άντεξαν στις καταστροφές που συνέβησαν τόσο στους αρχαίους χρόνους όσο και στον Μεσαίωνα.

ΚΟ. Τα μνημεία ΠΟ. Οι πίνακες ΜΟ. Οι τοιχογραφίες

2. Ζοφερή χρονιά για την Ακρόπολη ήταν το 1687, όταν πολλά αρχιτεκτονικά μέλη _____ της Αθηνάς διασκορπίστηκαν γύρω από τον βράχο της Ακρόπολης, λόγω μιας βόμβας των Ενετών.

ΤΕ. της εκκλησίας ΡΕΣ. του ναού ΤΕΣ. του τεμένους

3. Τον 19ο αιώνα, ο Λόρδος Έλγιν αφαίρεσε αρχιτεκτονικά _____ από τον Παρθενώνα.

Η. γλυπτά Ο. αγγεία ΤΟ. αγάλματα

4. Η Μελίνα Μερκούρη ως Υπουργός _____ ταύτισε την πολιτική της με τη διεκδίκηση της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα από το Βρετανικό Μουσείο.

ΠΑ. Πολιτείας ΡΑ. Πολιτικής ΚΑ. Πολιτισμού

5. Η πρώτη αίθουσα του νέου μουσείου _____ ευρήματα από τα ιερά που ήταν ιδρυμένα στις πλαγιές της Ακρόπολης. Οι πλαγιές αυτές ήταν η περιοχή όπου επίσημες και λαϊκές λατρείες, μικρά και μεγαλύτερα ιερά συνυπήρχαν με σπίτια ιδιωτών.

ΡΥ. φιλοξενεί ΠΥ. φιλοδοξεί ΤΥ. φιλοσοφεί

6. Στην αίθουσα των αρχαϊκών έργων, ο επισκέπτης για πρώτη φορά μπορεί να θαυμάσει _____ από όλες τις πλευρές καθώς στέκονται ελεύθερα στον χώρο.

ΠΑ. τις εκθέσεις ΤΑ. τις εγκαταστάσεις Α. τα εκθέματα

7. Στην τελευταία αίθουσα του Μουσείου, στην αίθουσα του Παρθενώνα, _____ ακόμη και επιγραφές με λογαριασμούς από τα χρόνια της κατασκευής του μνημείου.

ΤΙ. εκτίθενται ΠΩΣ. διατίθενται ΠΟΥ. κατατίθενται

8. Οι Αρχαιολόγοι-Φροντιστές μπορούν να παίξουν ρόλο _____ και είναι στη διάθεση των επισκεπτών, για να απαντήσουν σε πιθανές ερωτήσεις.

ΠΕΣ. ξενάγησης ΔΕΣ. ξεναγού ΜΠΕΣ. συνοδού

8. Διαβάστε δυνατά το παρακάτω κείμενο.

Μην παραλείψετε, τέλος, να επισκεφθείτε τον οικισμό του Ακροφυσίου. Ο οικισμός, που βρίσκεται ΒΔ του λιμανιού και απέχει 3 χλμ. από τη Χώρα, ιδρύθηκε τον 7ο αι. π.Χ. και κατοικήθηκε συνεχώς μέχρι και τον 3ο αι. μ.Χ., οπότε καταστράφηκε από σεισμό (για την ιστορία του οικισμού βλ. σ. 148). Δίπλα στον οικισμό βρίσκεται μουσείο με τα ευρήματα των ανασκαφών (ώρες λειτουργίας: 08.00 π.μ.-04.00 μ.μ.). Εκτός από τα είδη κεραμικής που σώζονται (π.χ. αγγεία, αμφορείς κ.λπ.) το μουσείο φιλοξενεί και ένα θαυμάσιο ελληνιστικό ψηφιδωτό εμβαδού 4 τ.μ. Μετά την επίσκεψή σας εκεί, μπορείτε να κάνετε μπάνιο στα Λιμενάρια και μετά να δοκιμάσετε στην ταβέρνα της Παγώνας ένα από τα παραδοσιακά πιάτα του νησιού (πατατάτο, μελιτζανάτο κ.ά.).

9. Διαβάστε τα ακρώνυμα και αρκτικόλεξα που ακολουθούν. Θυμηθείτε ότι ένα ακρώνυμο προφέρεται σαν μια οποιαδήποτε κανονική λέξη. Αντίθετα σε ένα αρκτικόλεξο προφέρεται το κάθε γράμμα χωριστά.

1. Κλειστά για τα ΙΧ το κέντρο της Αθήνας από αύριο
2. Βομβαρδισμός σε καταφύγιο αμάχων του ΟΗΕ
3. Μεγάλη ναυτική άσκηση του ΝΑΤΟ στη Μεσόγειο
4. Μείωση του ΦΠΑ στα εστιατόρια
5. Έρχονται αυξήσεις στα τιμολόγια της ΔΕΗ
6. Ανοιχτά και το Σάββατο τα ΕΛΤΑ
7. Δύο βραβεία στον ΟΤΕ από τα Effie Awards
8. Τραγική η πρόσβαση σε θέατρα και κινηματογράφους για τα ΑμεΑ
9. Αύριο ο τελικός μεταξύ ΠΑΟΚ και ΑΕΚ
10. Πιο εύκολη η απόκτηση ΑΦΜ
11. Τα ελληνικά ΑΕΙ αλλάζουν προς το καλύτερο;
12. Νέα μέτρα της ΕΕ κατά του καπνίσματος

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

Τι ξέρετε για την τηλεοπτική σειρά «Μην αρχίζεις τη μουρμούρα»; Δείτε από τη [Σελόν 6 Επεισόδιο 58](#) τα παρακάτω αποσπάσματα και απαντήστε.

Πριν δείτε το βίντεο:

Τι ξέρετε για τη διαδικασία των εκλογών;

1. Ποια μέρα της εβδομάδας διεξάγονται;
2. Ποια μέρη γίνονται εκλογικά κέντρα;
3. Με ποιο τρόπο ορίζεται η εφορευτική επιτροπή;

Δείτε προσεκτικά.

1. Σωστό ή Λάθος (1:10-2:24);

1. Η Βέλη οργανώνει έξοδο με μια φίλη της «για ούζα».	Σ / Λ
2. Ο Άγγελος δεν πιστεύει αυτό που ακούει.	Σ / Λ
3. Ο Άγγελος συμφωνεί με την ιδέα της Βέλης.	Σ / Λ
4. Ο Άγγελος θα μείνει στο σπίτι.	Σ / Λ
5. Η Βέλη θα πάει σίγουρα να ψηφίσει.	Σ / Λ

2. Συμπληρώστε τις φράσεις (7:13-8:50).

1. Η Βέλη δεν θέλει να ψηφίσει γιατί έχει έναν _____
2. Ο Άγγελος πιστεύει ότι η ψήφος είναι το σημαντικότερο _____ κάθε _____
3. Ο Άγγελος δεν θα πάει μέχρι την Κέρκυρα να ψηφίσει γιατί
 - α. Τα αεροπορικά εισιτήρια είναι πανάκριβα να πας _____
 - β. _____ κάνει πάρα πολλές ώρες
4. Η Βέλη βλέπει την αποχή από τις εκλογές επαναστατική _____

3. Εξηγήστε τις φράσεις (16:40-18:09).

- ειλικρινά, δεν καταλαβαίνω τι κόλλημα έχεις φάει
- χτυπάς την πατριαρχία
- επαναστάτρια
- Μπουμπουλίνα
- οι φεμινίστριες κάνουνε τρομερό αγώνα για να έχω εγώ το δικαίωμα να επιλέξω να μην ψηφίσω
- συμβατικές διαδικασίες
- χτυπάω το σύστημα
- ρίξε άκυρο
- θα χτυπήσω το σύστημα από μέσα; αυτό είναι πολύ συστημικό

4. Σωστό ή Λάθος (23:24-25:20);

1. Ο Άγγελος θα δει βιντεάκια στο youtube.

Σ / Λ

Πώς το λέει ακριβώς;

_____ οι εκλογές.

2. Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο όλες οι ηλικίες αδιαφόρησαν το ίδιο για τις εκλογές.

Σ / Λ

Πώς το λέει ακριβώς;

Ιδιαίτερα σημαντική θα είναι η _____

και μάλιστα της _____ 25-34

3. Το ζευγάρι αναρωτιέται πώς το ρεπορτάζ έχει τόση ακρίβεια.

Σ / Λ

Πώς το λέει ακριβώς;

Βέλη: _____ ; Κάμερες έβαλε ο Άλφα σπίτι μας;

Άγγελος: Τι έγινε; _____ τώρα;

Βέλη: _____, σε λίγο θα πει το όνομά μου.

4. Οι μισοί νέοι ψηφοφόροι απλώς βαριούνται να ψηφίσουν.

Σ / Λ

Πώς το λέει ακριβώς;

Πάνω από το 50% αυτών που απέχουν υποστηρίζει ότι το κάνει για _____ .

5. Ο Άγγελος λέει στη Βέλη ότι ο δημοσιογράφος της έκανε παρατήρηση / τη μάλωσε. **Σ / Λ**

Πώς το καταλαβαίνετε;

Μόλις _____ ο Σρόιτερ.

6. Ο Άγγελος υποστηρίζει μια άποψη που δεν την περιμένει η Βέλη.

Σ / Λ

Πώς το καταλαβαίνετε;

Ό,τι κι αν πετύχαμε ακόμα και το πιο μικρό ήταν επειδή το κυνηγήσαμε
όχι επειδή καθόμασταν _____ στον καναπέ μας.

7. Ο Άγγελος παρακινεί τη Βέλη να ψηφίσει έστω και την τελευταία στιγμή.

Σ / Λ

Πώς το καταλαβαίνετε;

Πήγαινε να ετοιμαστείς _____ προλάβεις.

8. Ίσως η Βέλη να μην μπει από την πόρτα του εκλογικού κέντρου.

Σ / Λ

Πώς το καταλαβαίνετε;

Με _____!

5. Ποια είναι η αίσθηση που σας άφησαν τα συγκεκριμένα αποσπάσματα; Θα μπορούσε να έχουν παρόμοιες απόψεις με τον Άγγελο και τη Βέλη δύο νέοι άνθρωποι στη χώρα σας; Ποιο είναι το ποσοστό αποχής από τις εκλογές; Γίνονται ενέργειες για να μειωθεί;

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο Υ Ι
Ε Κ Σ
Π Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

1. Διαβάστε τα παρακάτω κείμενα. Με ποιο ταυτίζονται περισσότερο οι δικές σας απόψεις; Αν ήσασταν δάσκαλος και έπρεπε να προκαλέσετε μια συζήτηση στην τάξη, ποιο θα διαλέγατε;

A. Μουσεία και μνημεία περιέχουν τις «γενετικές» πληροφορίες μιας περιοχής, ενός λαού, ενός πολιτισμού. Συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ταυτότητας του τόπου και προβάλλουν την εικόνα του στο εξωτερικό. Τα μουσεία ασκούν τη λεγόμενη πολιτιστική διπλωματία, ενισχύουν το διαπολιτισμικό διάλογο, τις πολιτιστικές ανταλλαγές ανεξαρτήτως των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των κρατών. Είναι μέρος της ήπιας ισχύος ή μιας υβριδικής διπλωματίας με σημαντικά αποτελέσματα. Οι ανταλλαγές εκθεμάτων, οι πωλήσεις αντικειμένων, η προσέλκυση επισκεπτών, οι παντός είδους συνεργασίες και εκπαιδευτικά προγράμματα λειτουργούν επικουρικά στη διπλωματία της χώρας και αναβαθμίζουν τη διεθνή εικόνα της. Παράγουν πολιτική.

Πηγή: [ATHENS VOICE](#)

B. Τα μουσεία είναι σχολεία. Οι καταλληλότεροι χώροι για την πρόσληψη της Ιστορίας. Και οι πόρτες, οι πύλες ή τα Προπύλαιά τους είναι τα ιδανικά ανοίγματα για να μπαίνουν οι μαθητές στον κόσμο των Αρχαίων. Όταν μάλιστα πρόκειται για την Ακρόπολη και το Νέο Μουσείο της, ο κόσμος που ανοίγεται μπροστά μας είναι μαγικός: τα αρχαϊκά αετώματα, ο Μοσχοφόρος και οι Κόρες, το παιδί του Κριτία και ο ξανθός έφηβος, τα αρχιτεκτονικά γλυπτά των ιωνικών ναών και οι Καρυάτιδες, και τέλος, οι μοναδικές γλυπτικές συνθέσεις του Παρθενώνα!

Έργα κορυφαίας σύλληψης και εκτέλεσης, γλυπτά απaráμιλλης τέχνης, αντικείμενα όχι μόνο της καλλιτεχνικής έκφρασης, αλλά και της πολιτικής οργάνωσης μιας σπουδαίας εποχής, μας περιμένουν να τα δούμε με τις αισθήσεις, να τα χαρούμε με τα αισθήματα, να τα απολαύσουμε με την ψυχή μας. Η χαρά της γνώσης συνδυάζεται με την ευχαρίστηση της ομορφιάς και την απόλαυση του μοναδικού. Μια επίσκεψη στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης είναι αρκετή όχι μόνο να μας δείξει τις πολλαπλές πτυχές της αρχαίας ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας, αλλά και να ξαναφέρει στην επικαιρότητα τον ευεργετικό ρόλο της μεγάλης τέχνης στη διαμόρφωση της ψυχής και στη δημιουργία του νέου ανθρώπου.

Πάνος Βαλαβάνης, πρόλογος στο Μαρίζα Ντεκάστρο, *Το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης*, εκδ. Μεταίχμιο

Γ. Ποιος αποφασίζει το πότε ένα αντικείμενο θα ενταχθεί σε μια συλλογή για να μπει σε ένα μουσείο και να το θεωρήσουμε μουσειακό; Αυτό είναι το ερώτημα που τελικά έχει μια απάντηση: η ελίτ. Πάντοτε, η ελίτ, οι ισχυροί, αυτοί που έχουν την πολιτική και πνευματική δύναμη αποφασίζουν τι θα μπει σε ένα μουσείο και γι' αυτό τα μουσεία έφτασαν σε έναν μεγάλο βαθμό ακόμα και σήμερα να έχουν αυτή τη ρετσινιά ή φόρτιση, όπως θέλει κανείς να το αποκαλέσει. Δηλαδή ότι απευθύνονται σε ένα περιορισμένο κοινό, σε μια ελίτ της κοινωνίας, μιας συγκεκριμένης οικονομικής, πνευματικής και επαγγελματικής κατάστασης. Συνήθως αυτοί οι οποίοι είχαν την όποια εξουσία με βάση τα δικά τους αισθητικά κριτήρια, αποφάσισαν τι είναι αυτό το οποίο χωράει σε ένα μουσείο και τι όχι. Έτσι δημιουργήθηκαν οι πρώτες μεγάλες συλλογές. Ας μην ξεχνάμε τι ήταν το Λούβρο και γιατί οι άνθρωποι το έκαναν τόσο δικό τους. Γιατί κατάφεραν να δουν αυτό που έβλεπαν μόνο οι βασιλιάδες μέχρι τότε. Στην πραγματικότητα όμως έβλεπαν αυτό που είχε αποφασίσει ο βασιλιάς ότι είναι σπουδαίο και σημαντικό.

Πηγή: [efsyn](#)

Δ. «Είχα δυο αγάλματα περίφημα, μια γυναίκα κι ένα βασιλόπουλο, ατόφια - φαίνονταν οι φλέβες, τόση εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρο, τα 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες, και στ' Άργος θα τα πουλούσαν κάτι Ευρωπαίων· χίλια τάλαρα γύρευαν... Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα: Αυτά, και δέκα χιλιάδες τάλαρα να σας δώσουνε, να μην το καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας. Γι' αυτά πολεμήσαμε».

Στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης, *Απομνημονεύματα*

2. Σε μια φανταστική πολυεθνική χώρα όπως η τάξη σας θα έχουμε σύντομα βουλευτικές εκλογές. Χωριστείτε σε ομάδες και παρουσιάστε στους συμμαθητές σας το δικό σας κόμμα. Κάντε τις προγραμματικές σας δηλώσεις και δώστε ιδιαίτερο βάρος στο όνομα και το λογότυπο του νέου κινήματος.

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

Ακούστε το τραγούδι «Καρυάτιδα» και γράψτε ένα κείμενο για το έργο τέχνης που σας συγκινεί. Αναφέρετε τις αντικειμενικές πληροφορίες για αυτό (πότε και από ποιον φτιάχτηκε, πού εκτίθεται) και δώστε ιδιαίτερη βαρύτητα στους λόγους για τους οποίους σας αγγίζει προσωπικά. Το κείμενο που ακολουθεί μπορεί να σας δώσει ιδέες!

Είμαι ερωτευμένος,
δεν μ' ενδιαφέρει ό,τι κι αν πουν,
με μια απ' τις Καρυάτιδες,
με μια απ' αυτές που λείπουν.

Είν' όμορφη και λυγερή
με νάζια και καπρίτσια,
και όλα τ' άλλα δύσκολα
που έχουν τα κορίτσια.

Μαθαίνω πως απόχτησε
περίεργες συνήθειες
πως με τις ώρες παρατηρεί
τον ουρανό τις νύχτες.

Ποτές μου δεν την έχω δει
ούτε κι αυτή με ξέρει,
μα σίγουρα πολύ συχνά
κοιτάμε το ίδιο αστέρι.

(στίχοι, μουσική: Νίκος Παπάζογλου, δίσκος Χαράτσι)

Καρυάτιδες: Οι ωραίες των Αθηνών

(...) Οι Καρυάτιδες περιφρονούν την ανορεξική εποχή μας. Είναι στιβαρές και την ίδια στιγμή αέρινες. Μοιάζουν, μα κάθε μία είναι μοναδική. Το σώμα διαγράφεται και αναπνέει κάτω από τον δωρικό πτυχωτό πέπλο, μαγνητίζοντας με εκείνο το αόριστο παιχνίδι του κρυφού και του φανερού, ανάμεσα στους γυμνούς ώμους και το χυμώδες κορμί. Τα μαλλιά είναι μακριά, χαλαρά δεμένα πίσω. Μέχρι και μάθημα ιστορίας της τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Κονέκτικατ έγινε η κόμμωση, που είναι διαφορετική για καθεμιά τους και στηρίζει καλύτερα τον λαιμό τους. (...)

Τώρα, πάντως, τις Καρυάτιδες τις περιποιούνται με ειδικά μηχανήματα και τη μέθοδο λείζερ. Η λευκή πεντελική επιδερμίδα καθαρίζεται πόντο πόντο από τα στρώματα της αιθάλης που άφησε η ρύπανση. Η ντελικάτη ομορφιά τους θέλει χέρια καλλιτέχνη να κρατήσουν τη λεπτή λαβίδα πάνω στο δέρμα τους. Και αφού αφαιρεθεί η αιθάλη τότε θα αποκαλυφθούν και τυχόν άλλα προβλήματα της επιφάνειας του μαρμάρου. Πόσο θα διαρκέσει η φροντίδα θα το δούμε αφού τελειώσει η πρώτη Καρυάτιδα και έχει αποκαλύψει όλα τα μυστικά της που τώρα κρύβονται πίσω από τα κατάλοιπα της ρύπανσης. Έτσι κάθε πόντος πάνω τους θα είναι και ένα ακόμα βήμα στην έρευνα για την τεκμηρίωσή τους. Όλα αυτά γίνονται μπροστά στα μάτια των θαυμαστών τους, γιατί ποια ομορφιά παραμένει ανεξίτηλη όταν δεν θαυμάζεται;

Δήμητρα Μύριλλα, *Ελευθεροτυπία*

8η Ενότητα

Γλώσσα

Πηγή: seeklogo.com

Διαβάστε και
Σχολιάστε

Ω
Τ
Σ

«Αν μιλήσεις σε κάποιον σε μια γλώσσα που καταλαβαίνει, τα λόγια σου πηγαίνουν στο μυαλό του. Αν του μιλήσεις στη δική του γλώσσα, τα λόγια σου πηγαίνουν στην καρδιά του.»

Νέλσον Μαντέλα

- Συμφωνείτε ή όχι με την ιδέα που εκφράζεται στο παραπάνω απόσπασμα;
- Εσείς τώρα χρησιμοποιείτε τα ελληνικά προφορικά και γραπτά σε πολύ υψηλό επίπεδο. Ποια είναι η αντίδραση των φυσικών ομιλητών της ελληνικής;
- Πώς αντιδράτε εσείς όταν κάποιος που εμφανώς δεν είναι φυσικός ομιλητής της γλώσσας σας μιλάει τη μητρική σας γλώσσα;

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Διαβάστε το κείμενο και συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή κάθε φορά φράση.

Με άγγιξε ιδιαίτερα μια αφήγηση της Κάμαλα Χάρις για τη Ινδή μητέρα της. Τη θυμάται να μιλά με βαριά προφορά και τον κόσμο να υποθέτει ότι είναι χαμηλής νοημοσύνης. Πόσες φορές δεν άκουσα τη δική μου μητέρα να λέει το ίδιο, επειδή τα ελληνικά της ήταν ____1____. Δεν τα κατάφερε με τα τρία γέννη. Το ουδέτερο δεν υπάρχει σε καμία από τις γλώσσες που μιλούσε και μονίμως το μπέρδευε. Και τις ομόηχες λέξεις και τους χρόνους των ρημάτων. Τα ελληνικά ήταν η πέμπτη γλώσσα που έμαθε.

Γεννημένη στο Μόντρεαλ σε γαλλόφωνη οικογένεια, πήγε σε αγγλόφωνο σχολείο στην Οτάβα και κατείχε άριστα τις δυο γλώσσες. Έμαθε καλά ιταλικά, ισπανικά και λίγα ελληνικά πριν ακολουθήσει τον πατέρα μου στην γενέτειρά του. Το είχε παράπονο, ότι την περνάνε για ηλίθια λόγω της κακής προφοράς και ____2____ γραμματικής. Συχνά όταν ρωτούσε κάτι, της απαντούσαν σαν να είναι αργόστροφη. Θυμάμαι την αντίδραση, «είμαι ξένη, δεν είμαι παιδί». Της μιλούσαν όπως στα πεντάχρονα.

Η απαξία που υπέστη δεν την εμπόδισε να ξεκινήσει μαθήματα ρωσικών σε ηλικία 55 ετών. Ήθελε να διαβάσει τους κλασικούς στο πρωτότυπο. Το εγχείρημα ήταν βαρύ και έτσι το άφησε. Έμαθε λοιπόν πεντέμισι γλώσσες και την κορόιδευαν άτομα που κατείχαν μόνο ____3____. Να ομολογήσω ότι κι εγώ την πείραζα για τα λάθη της στα ελληνικά και μου ζητούσε να τη διορθώνω. «Αν δεν με διορθώνει κανείς, δεν θα μάθω ποτέ». Όσο μεγάλωνε σε ηλικία, τόσο αυξανόταν και η επιθυμία να επικοινωνεί στις δυο πρώτες γλώσσες, οπότε αποκόπηκε από την ελληνική κοινωνία και συναναστρεφόταν ξένους που ζούσαν μόνιμα στην Αθήνα.

Και ήρθε η ώρα που μπήκα στη θέση της, όπως λένε στα αγγλικά, «μπήκα στα παπούτσια της». Και ζω πλέον στο Μόντρεαλ, τη δίγλωσση πόλη. Τα γαλλικά τα έχω πιο εύκολα, δέκα χρόνια στο Γαλλικό Ινστιτούτο, Γαλλική Φιλολογία και η μητρική μου. Τα αγγλικά τα μιλάω με ελληνογαλλική προφορά. Παρόλο που ξεκίνησα ιδιαίτερα μαθήματα, διαβάζω εφημερίδες και βιβλία στα αγγλικά, νιώθω το έλλειμμα. Υπάρχει ένα πλεονέκτημα, ότι όλες οι δύσκολες λέξεις ____4____. Το αποτέλεσμα είναι ένα κράμα χαμηλής νοημοσύνης με εξεζητημένο λεξιλόγιο. Έχω συνείδηση ότι ακούγομαι σαν ηλίθια.

Τα ελληνικά έχουν γίνει το καταφύγιό μου. Οι ώρες που περνάω με Έλληνες φίλους αποτελούν μια υπενθύμιση ότι είμαι ένας κανονικός άνθρωπος. Διαθέτω ____5____ για να εξωτερικεύσω σκέψεις και αισθήματα χωρίς περικοκλάδες. Στα αγγλικά, όταν λείπει η σωστή λέξη, προσπαθώ να το πω περιφραστικά και κάνοντας αυτήν την λεκτική παράκαμψη χάνεται ένα στοιχείο της προσωπικότητάς μου, εγκαταλείπω την ευθύτητα που μου αρέσει. Ακόμη χειρότερα, στα αγγλικά δεν μπορώ να πω αστεία, δεν μπορώ να σαρκάσω, δεν μπορώ να αφήσω υπονοούμενα, να λέω πράγματα διφορούμενα. Στα αγγλικά γίνομαι ____6____.

Σε αυτό το πλαίσιο νιώθω ευγνωμοσύνη για κάποιους ανθρώπους που με βγάζουν από τη δύσκολη θέση και διακριτικά με διορθώνουν επαναλαμβάνοντας τα λεγόμενά μου στη σωστή διατύπωση και προφορά. Καθόλου επικριτικά, καθόλου δασκαλίστικα. Με κατανόηση χωρίς να λένε «αυτό είναι το σωστό». Επαναδιατύπωση _____7_____ χωρίς σχολιασμό.

Πού θέλω _____8_____. Επειδή οι μετακινήσεις των ανθρώπων από χώρα σε χώρα και από γλώσσα σε γλώσσα δεν θα σταματήσουν ποτέ, να κάνετε υπομονή με τα σπαστά των άλλων. Όχι επειδή υπάρχει πιθανότητα να βρεθείτε στην ίδια θέση αλλά επειδή όλο και κάτι ενδιαφέρον μπορεί να ακούσετε.

Λώρη Κέζα (δημοσίευση στην προσωπική της σελίδα στο Facebook, 2020)

1. α. σπαστά	β. άπταιστα	γ. τέλεια
2. α. των σφαλμάτων	β. των αμαρτιών	γ. των εγκλημάτων
3. α. τη νοηματική γλώσσα	β. τη μητρική τους	γ. την ξένη γλώσσα
4. α. έχουν ελληνική ρίζα	β. βγαίνουν από τα λατινικά	γ. προέρχονται από τα αγγλικά
5. α. το έργο	β. το εργαλείο	γ. την περιέργεια
6. α. κανονική	β. επίπεδη	γ. σωστή
7. α. με λάθη	β. στο χειρότερο	γ. στο ορθότερο
8. α. να καταλήξω	β. να πω	γ. να μιλήσω

Τι νιώθετε διαβάζοντας τα παραπάνω; Βρεθήκατε ποτέ σε δύσκολη θέση επειδή κάνατε «λάθος» σε κάποια από τις γλώσσες που μιλάτε;

\\ N Y
Π Ρ Φ

Γραμματική

Ω Σ
Τ

1. Πριν διαβάσετε το κείμενο, προσέξτε τον τίτλο του. Τι προσδοκίες έχετε για το περιεχόμενό του διαβάζοντάς τον;

2. Διαβάστε προσεκτικά και προσέξτε τις λέξεις/τις φράσεις με τα έντονα γράμματα.

Οι λέξεις και τα τούβλα

Συνήθως όταν μιλάμε για γλώσσα, είτε **γενικά** για το φαινόμενο της γλώσσας, είτε για συγκεκριμένες γλώσσες, αναφερόμαστε στις λέξεις και μόνο. **Με άλλα λόγια**, αντιλαμβανόμαστε τη γλώσσα σαν να ήτανε λέξεις και μόνο λέξεις. **Μάλιστα**, ένα συνηθισμένο θέμα συζήτησης είναι ποια γλώσσα είναι η πιο πλούσια ή η πιο πλήρης. **Στην πραγματικότητα, όμως**, αυτές οι συζητήσεις έχουν το εξής θέμα: «Ποια γλώσσα έχει τις περισσότερες λέξεις;» — αφού, **όπως είπαμε**, συνήθως όταν μιλάμε για γλώσσα την αντιλαμβανόμαστε απλώς σαν έναν σωρό από λέξεις.

Αν **πράγματι** η γλώσσα ήταν **απλώς** ένας σωρός από λέξεις, θα αποκτούσε μεγάλη σπουδαιότητα η ερώτηση «ποια γλώσσα έχει τις περισσότερες λέξεις;», αφού η γλώσσα με τις περισσότερες λέξεις θα ήταν η καταλληλότερη για να μιλήσουμε και να σκεφτούμε. Τα πράγματα **όμως —ευτυχώς** για την πορεία της ανθρωπότητας και της ανθρώπινης σκέψης— είναι κάπως πολυπλοκότερα.

Πρώτα απ' όλα, το σύνολο των λέξεων που διαθέτει μια γλώσσα δεν παραμένει σταθερό και αναλλοίωτο. **Λόγου χάρη**, οι αρχαίες λέξεις «μῶλυ», «γερήνιος» και «ἄλφειον» έχουν εκλείψει προ πολλού από τα ελληνικά. **Ταυτόχρονα**, στη γλώσσα μας έχουν προστεθεί χιλιάδες λέξεις με τον ίδιο τρόπο που προστίθενται σε όλες τις γλώσσες: κάποτε με δανεισμό από άλλη γλώσσα (**π.χ.** «παράδεισος» από τα περσικά, «γλέντι» και «καφές» από τα τουρκικά, «φουστάνι» από τα αραβικά, «πιάτο» και «πουκάμισο» από τα ιταλικά **κ.ο.κ.**), κάποτε με βάση γραμματικές διαδικασίες (όπως ο σχηματισμός των «ξαναχτενίζω», «πρήχτης», «κουκουναρόσπορος», «διαφορετικότητα» **κ.λπ.**) και κάποτε με αλλαγή της σημασίας παλιότερων λέξεων («αμάξι», «υπουργός» —που σήμαινε «υπηρέτης»—, «δουλεύω», «αγαθός» **και άλλες**).

Και κάτι ακόμα, καμιά λέξη δεν είναι ιδιοκτησία μιας συγκεκριμένης γλώσσας. Ο δανεισμός μεταξύ γλωσσών δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση σημερινό ή ασυνήθιστο φαινόμενο. **Το αντίθετο, μάλιστα**. Υπάρχουν γλώσσες, όπως τα αγγλικά, τα τουρκικά, τα ιαπωνικά και τα ελληνικά, που ένα πολύ μεγάλο μέρος του λεξιλογίου τους είναι «εισαγόμενο», προϊόν δανεισμού. **Έτσι**, υπολογίζεται ότι γύρω στο 40% των αγγλικών λέξεων είναι δάνεια από τα γαλλικά, κάτι που ξεκίνησε από την εποχή της κατάληψης της Αγγλίας το 1066 από τον γαλλόφωνο Γουλιέλμο τον Κατακτητή. **Ωστόσο**, κανείς δεν θ' αποτολμούσε να θεωρήσει την αγγλική διάλεκτο της γαλλικής. **Κοινώς**, τα αγγλικά δεν είναι γαλλικά, τα τουρκικά δεν είναι περσοαραβικά **και ούτω καθεξής**. Γιατί; Γιατί η γλώσσα δεν είναι **απλώς** ένας σωρός από λέξεις.

Τι είναι **λοιπόν** γλώσσα; Για να μην μπορούμε σε τεχνικούς ορισμούς, και αφού ήδη είπαμε αρκετά για τις λέξεις, **ας ξεκινήσουμε** χρησιμοποιώντας μια μεταφορά. Αν οι λέξεις είναι δομικά υλικά, όπως τα τούβλα και οι πέτρες, σε καμιά περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε πως όποιος έχει έναν σωρό από δομικά υλικά έχει αυτομάτως μια συνοικία με κτήρια, δρόμους και πλατείες. Αυτό που θα έλειπε στην προκειμένη περίπτωση είναι τα σχέδια, η τεχνική και η μέθοδος συνδυασμού των υλικών, δηλαδή οι δομικοί κανόνες με βάση τους οποίους χτίζεται ένας τοίχος, ένας όροφος, ένα σπίτι. **Επομένως**, (μια) γλώσσα δεν είναι μόνον οι λέξεις, αλλά και οι γραμματικοί κανόνες που διέπουν τον συνδυασμό των λέξεων (αυτό που λέμε σύνταξη), οι γραμματικοί κανόνες σχηματισμού λέξεων (αυτό που λέμε μορφολογία) και οι γραμματικοί κανόνες για το πώς προφέρεται η γλώσσα (αυτό που λέμε φωνολογία). **Συνοψίζοντας, λοιπόν**: γλώσσα = λέξεις + γραμματική.

Φοίβος Παναγιωτίδης, *Μίλα μου για γλώσσα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (με συντομεύσεις)

3. Αφού διαβάσετε το κείμενο:

- Ποια είναι η αντίληψη των πιο πολλών ανθρώπων για τη γλώσσα; Πού δίνουν το μεγαλύτερο βάρος;
- Γιατί θα ήταν σημαντική η ερώτηση «ποια γλώσσα έχει τις περισσότερες λέξεις;» (αλλά τελικά δεν είναι!)
- Με ποιους τρεις τρόπους «κινούνται» οι λέξεις;
- Πόσο συμμερίζεται ο συγγραφέας την άποψη αυτών που «φοβούνται» τον δανεισμό;
- Τι είναι -τελικά- (μια) γλώσσα, σύμφωνα με τον συγγραφέα; Εσείς μπορείτε να δώσετε κάποιον άλλο ορισμό;

4. Οι λέξεις / Οι φράσεις με τα έντονα γράμματα οργανώνουν το κείμενο είτε συνδέοντας περιόδους ή παραγράφους μεταξύ τους, όπως τα

ακόμη, άρα, αρχικά, για παράδειγμα, ειδικά (ειδικότερα), ενδεχομένως, επιπλέον, επίσης, επομένως, έτσι, κυρίως, λόγου χάρη, πραγματικά (πράγματι), πρώτα, συμπερασματικά, τελικά, ύστερα, ωστόσο

είτε σχολιάζοντάς το, όπως τα

αληθινά, αναμφίβολα, απλώς, άραγε, βέβαια (βεβαίως), δήθεν, δυστυχώς, ειλικρινά, ευτυχώς, ίσως, μάλλον, πιθανόν, προφανώς, συνήθως, σωστά, φυσικά

Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω φράσεις για να οργανώσετε το κείμενο που ακολουθεί.

α. Βλέπουμε δηλαδή	γ. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα	ε. ούτε	ζ. τελικά
β. όπως	δ. Κλείνοντας	στ. Επίσης	η. αφού

Τώρα, όσον αφορά τη γραμματική, οι σύγχρονοι γλωσσολόγοι κατέληξαν στο εξής συμπέρασμα: τα γραμματικά συστήματα των ανθρώπινων γλωσσών διαφέρουν μεταξύ τους πολύ λιγότερο απ' όσο θα νόμιζε κανείς. _____1_____, διέπονται από κοινές καθολικές αρχές, δηλαδή από γενικές δομικές αρχές. Αυτές οι καθολικές αρχές διατρέχουν τη γραμματική όλων των γλωσσών και πραγματώνονται σε όλα τα γραμματικά συστήματα. Η ύπαρξη των καθολικών αυτών αρχών _____2_____ συνεπάγεται ότι δεν υπάρχουν γραμματικά περισσότερο και λιγότερο σύνθετες ανθρώπινες γλώσσες, _____3_____ γλώσσες με «πλουσιότερα» ή «πληρέστερα» γραμματικά συστήματα από άλλες. _____4_____ των παραπάνω είναι και η γουόλμπιρι (Warlbiri), μια από τις εκατοντάδες γλώσσες των Αβορίγινων της Αυστραλίας. Η μορφολογία της γουόλμπιρι και κάποια συντακτικά χαρακτηριστικά της τη φέρνουν πολύ κοντά σε κλασικές γλώσσες _____5_____ η σανσκριτική, η αρχαία ελληνική και η λατινική. Το γεγονός αυτό είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον, _____6_____ μέχρι την άφιξη των Ευρωπαίων στα τέλη του 18ου αιώνα οι αυστραλιανοί Αβορίγινες είχαν ζήσει ως τροφοσυλλέκτες, με στοιχειώδη εργαλεία και σε πλήρη απομόνωση από την υπόλοιπη ανθρωπότητα για περίπου 40.000 χρόνια!

_____7_____, το παράδειγμα της γουόλμπιρι (και άλλα πολλά παρόμοια) έχει ενδιαφέρον για άλλον έναν λόγο: αποτελεί σοβαρό αντεπιχείρημα στην άποψη ότι υπάρχουν γλώσσες «πιο πολύπλοκες» ή «πιο εκφραστικές» από άλλες, λόγω της γραμματικής δομής τους. _____8_____, ότι ακόμα κι η γλώσσα μιας κοινωνίας τροφοσυλλεκτών ή η άγραφη διάλεκτος μιας κοινότητας πάμφτωχων νομάδων παρουσιάζει δομή και οργάνωση εφάμιλλες και εξίσου σύνθετες με εκείνες των γλωσσών που καλλιεργήθηκαν επί μακρόν στα πεδία της επιστήμης, της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας...

Φοίβος Παναγιωτίδης, *Μίλα μου για γλώσσα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

5. Συμπληρώστε το κείμενο με τις συνδετικές φράσεις που ακολουθούν. Εξηγήστε τις επιλογές σας.

α. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα	γ. ενώ
β. Ωστόσο	δ. Πιο συγκεκριμένα

(...) Τον πιο σημαντικό ρόλο στο πόσο μουσική ή κακόχη μας φαίνεται μια γλώσσα τον παίζουν ιδεολογικοί παράγοντες. _____1_____, έχει μεγάλη σημασία τι είδους αντιλήψεις και στερεότυπα έχουμε για τους ομιλητές μιας γλώσσας: για τον πολιτισμό, την κοινωνία ή το κράτος τους. _____2_____ της ρωσικής γλώσσας: για πολλούς συμπατριώτες μας αποτελούσε κάποτε μια γλώσσα «βαριά», ταυτισμένη στη συνειδήσή τους (ή και στο υποσυνείδητό τους) με την άχαρη αισθητική του σοσιαλιστικού ρεαλισμού και την ακαμψία της σοβιετικής ρητορικής. _____3_____, μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, η ρωσική γλώσσα μεταμορφώθηκε για άλλους σε ορθόδοξη λαλιά, για άλλους σε ρομαντικό κελαηδισμό, _____4_____ για τους περισσότερους σε γλώσσα μεταναστών αλλά και νεόπλουτων κροίσων.

Φοίβος Παναγιωτίδης, *Μίλα μου για γλώσσα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (με αλλαγές)

6. Χρησιμοποιήστε τις φράσεις της άσκησης 5, για να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις.

1. Θεωρούσα πάντα τα ιταλικά «μουσική γλώσσα», τώρα, _____, η αίσθησή μου αυτή αρχίζει να κλονίζεται.
2. Διάβαζα πάντα λογοτεχνικά βιβλία, _____ η αδερφή μου όχι.
3. Οι γλώσσες αλλάζουν: _____ της αγγλικής γλώσσας που είναι αγνώριστη σε σχέση με αυτό που ήταν πριν από τέσσερις αιώνες.
4. Θα ήθελα να ασχοληθώ με το τρέξιμο και _____ με τον Μαραθώνιο.

7. Ο Έλληνας συγγραφέας και δημοσιογράφος Βασίλης Αλεξάκης περιγράφει τη δική του εμπειρία με τη γαλλική γλώσσα. Προσέξτε τις λέξεις με τα έντονα γράμματα και σκεφτείτε συνώνυμες που θα μπορούσαν να τις αντικαταστήσουν.

Δεν φοβάμαι πια μήπως μου ξεφύγει κανένα λάθος στα γαλλικά. Διεκδικώ τα λάθη μου, όπως διεκδικώ **και** την ιδιαιτερότητα της προφοράς μου. Τον καιρό που έψαχνα δουλειά στο Παρίσι, αντέγραφα τόσο πιστά τη γαλλική προφορά που μερικοί συνομιλητές μου δεν μάντευαν καν ότι ήμουν ξένος. Αργότερα αποδοκίμασα το μιμητισμό μου και σταμάτησα να κάνω προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Η προφορά μου γίνεται όλο και πιο έντονα ξενική: οι συνεργάτες της ραδιοφωνικής εκπομπής της Φρανς-Κουλτύρ, στην οποία συμμετέχω κι εγώ, αναρωτιούνται **μάλιστα** μήπως το κάνω επίτηδες να τονίζω έτσι τις λέξεις. Αν συνεχιστεί αυτή η εξέλιξη, σε λίγο καιρό θα δίνω την εντύπωση ότι δεν έζησα ποτέ στη Γαλλία. Δεν έφτασα **δα** και στο σημείο να κάνω εσκεμμένα λάθη: αυτά που κάνω άθελά μου είναι αρκετά. Αλλά δεν με ενοχλούν πια. Θεωρώ ότι πρέπει να ξέρει κανείς πολύ καλά τη γλώσσα για να μπορεί να κάνει τα λάθη που κάνω εγώ...

Βασίλης Αλεξάκης, Παρίσι - Αθήνα

8. Ο συγγραφέας διεκδικεί τα λάθη του στα γαλλικά και «η προφορά του γίνεται όλο και πιο έντονα ξενική». Εσείς σε ποια κατεύθυνση κινείστε αυτόν τον καιρό; Ποιοι είναι οι στόχοι σας σχετικά με τα ελληνικά σας;

9. Διαλέξτε μια συχνά χρησιμοποιούμενη λέξη ή φράση (π.χ. λοιπόν, και, μάλιστα...) και, αφού συμβουλευτείτε το λεξικό και τη γραμματική σας, παρουσιάστε στην τάξη όσες σημασίες / χρήσεις της δεν ξέρατε και σας έκαναν εντύπωση. Οι συμμαθητές σας θα ακούσουν προσεκτικά και θα σχολιάσουν την παρουσίασή σας.

10. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο, επιλέξτε τον σωστό τύπο ενεργητικής ή παθητικής φωνής και θυμηθείτε όσες περισσότερες πληροφορίες μπορείτε για την κλητική (κλητική προσφώνηση).

Η γλώσσα του έρωτα: Δέκα παράξενες λέξεις που εκφράζουν τρυφερότητα

Σε πολλές χώρες οι λέξεις «αγάπη», «άγγελε», «μωρό μου» και «γλυκέ μου / γλυκιά μου» χρησιμοποιούν / χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν την τρυφερότητα ενός ατόμου προς τον αγαπημένο ή την αγαπημένη του. Πώς θα νιώθατε, όμως, εάν ο αγαπημένος σας σας αποκαλούσε «λαχανάκι», «αυγό με μάτια» ή «ψύλλο»; Το BBC βρήκε τις δέκα πιο παράξενες λέξεις αγάπης σε ολόκληρο τον κόσμο.

1. Petit chou – λαχανάκι μου: Χρησιμοποιεί / Χρησιμοποιείται στη Γαλλία και είναι αντίστοιχο του «γλυκός / γλυκιά». Θυμίζει κάτι μικρό και στρογγυλό, πράγμα που τους Γάλλους μάλλον τους παραπέμπει σε κάτι... αγαπησιάρικο. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και διπλό: «chouchou».

2. Chuchuzinho - κολοκύθα: Στην Βραζιλία και την Πορτογαλία είναι μάλλον συνηθισμένο για κάποιον να αποκαλεί το αγαπημένο του πρόσωπο «κολοκυθάκι». Η κατάληξη «-άκι» αποτελεί / αποτελείται ένδειξη τρυφερότητας.

3. Tamago kato no kao - αυγό με μάτια: Στην Ιαπωνία συχνά οι γυναίκες αποκαλούν / αποκαλούνται «αυγό με μάτια» από τους αγαπημένους τους. Είναι μεγάλο κοπλιμέντο, καθώς το πρόσωπο σε σχήμα αυγού θεωρεί / θεωρείται ιδιαίτερα θελκτικό στην ιαπωνική κουλτούρα.

4. Terron de azucar - κύβος ζάχαρης: Όπως το «μέλι» στα αγγλικά, έτσι και άλλα γλυκά φαγώσιμα χρησιμοποιούν / χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν την τρυφερότητα προς το αγαπημένο πρόσωπο. Στην Ισπανία συχνά χρησιμοποιούν / χρησιμοποιούνται γι' αυτό τον σκοπό την έκφραση «κύβος ζάχαρης».

5. Buah hatiku - φρούτο της καρδιάς μου: Πρόκειται για όρο που χρησιμοποιεί / χρησιμοποιείται στην Ινδονησία. Μπορεί να έχει ρομαντική σημασία, μπορεί, όμως, να χρησιμοποιηθεί, για να εκφράσει την αγάπη προς τα παιδιά. Συχνά τον βρίσκει / βρίσκεται κανείς σε διαφημίσεις: «Το καλύτερο προϊόν για το φρούτο της καρδιάς σας».

6. Ma puce - ψύλλε μου: Μπορεί να φαίνεται παράδοξος όρος, όμως το «ma puce» εκφράζει / εκφράζεται σχέση οικειότητας. Η οικειότητα ίσως να προέρχεται από το γεγονός ότι η αφαίρεση ψύλλων ανάμεσα σε δύο πρόσωπα έφερνε το ζευγάρι πιο κοντά.

7. Ghazal - γαζέλα: Χρησιμοποιεί / Χρησιμοποιείται συχνά, για να δηλώσει μία λυγερόκορμη γυναίκα. Στα αραβικά είναι μεγάλο κομπλιμέντο και συχνά οι άνδρες λένε / λέγονται στις γυναίκες: «Έχεις τα μάτια μιας γαζέλας».

8. Chang noi - ελεφαντάκι: Πρόκειται για αγαπημένα ζώα των Ταϊλανδών. Θεωρεί / Θεωρείται, μάλιστα, ότι φέρνουν / φέρνονται τύχη. Δεν θα μπορούσαν να λείπουν, επομένως, και από τις δηλώσεις τρυφερότητας των κατοίκων της Ταϊλάνδης.

9. Chen yu luo yan - ψάρια που πέφτουν, χήνες που κατρακυλούν: Στην Κίνα υπάρχει μία ιστορία για μία πανέμορφη γυναίκα, τη Σι Σι. Λένε / Λέγεται ότι αυτή ήταν τόσο όμορφη, ώστε όταν κοιτούσε τα ψάρια σε μια λίμνη, αυτά ξεχνούσαν να κολυμπήσουν και έπεφταν στον πάτο και ότι όταν οι χήνες πετούσαν πάνω από το κεφάλι της, όταν την έβλεπαν -θαμπωμένες από την ομορφιά της- ξεχνούσαν να πετάξουν και κατρακυλούσαν στο έδαφος. Ακόμα και σήμερα, όταν ένας άνδρας θέλει να πει σε μία Κινέζα ότι είναι πολύ όμορφη, της λέει: «Ψάρια που πέφτουν, χήνες που κατρακυλούν».

10. Golubchic / golubushka - περιστεράκι: Και στην Ελλάδα θα μπορούσε να ακούσει κάποιος να αποκαλείται ο αγαπημένος / η αγαπημένη «περιστεράκι». Στη Ρωσία αυτό είναι ιδιαίτερα δημοφιλής λέξη. Ο Πούσκιν τον χρησιμοποιούσε, για να μιλήσει για την γκουβερνάντα του. Αλλά ιστορικά ο όρος προέρχεται από την Παλαιά Διαθήκη.

www.in.gr, 30 / 5 / 2013 (με μικρές αλλαγές)

11. Ποια από τα παραπάνω ισχύουν ακόμη στις γλώσσες που γνωρίζετε; Τι θεωρείται απαρχαιωμένο ή, ίσως, σεξιστικό;

12. Χρησιμοποιήστε την κλητική και κάνετε μια έρευνα στην τάξη: ποια από τα παρακάτω λέγονται σε ποιες γλώσσες, όταν οι άνθρωποι θέλουν να μιλήσουν με τρυφερότητα;

αγάπη	γάτα	μέλι
αγαπημένος/αγαπημένη	θησαυρός	μωρό
άγγελος	καλός/καλή	παιδί
αρκουδάκι	καρδιά	πάπια
αρκούδος	λατρεία	ψάρι
αφέντης/αφέντρα	λάχανο	ψύλλος

13. Προσέξτε την κλητική και γράψτε στην παρένθεση τον αντίστοιχο τύπο της ονομαστικής.

1. Αγαπητέ κύριε Μιχαλόπουλε (_____), σας ευχαριστώ για την ερώτηση που μου κάνετε...
2. Νεαρέ (_____), κάνε λίγο πιο πέρα, σε παρακαλώ!
3. Κύριε διευθυντά (_____), μπορώ να σας απασχολήσω;
4. Διευθυντή (_____) μου, σε χρειαζόμαστε, έλα λιγάκι!
5. Εξοχотάτη κυρία πρόεδρε (_____), σας καλωσορίζουμε στην πόλη μας.
6. Δεν φταίμε εμείς, κύριε διοικητά (_____)!
7. Πόσο σ' αγαπάω, θησαυρέ (_____) μου!
8. Πού πας, άνθρωπέ (_____) μου; Μην φεύγεις, περιμένουμε τα παιδιά για μπίρες!
9. Αχ, Ρωμαίε, Ρωμαίε! (_____) Γιατί να είσαι ο Ρωμαίος; Αρνήσου τον πατέρα σου! Άλλαξε τ' όνομά σου! Κι αν δεν μπορείς, ορκίσου μου πολύ πως μ' αγαπάς κι εγώ δεν θα 'μαι άλλο πια κόρη του Καπουλέττου.
10. Πού είσαι τώρα και σ' έχω χάσει, καλέ μου φίλε Γιώργο Θαλάσση (_____);
Πού είσαι τώρα και σ' έχω χάσει, μικρέ μου ήρωα Γιώργο Θαλάσση (_____);
11. Ερωτευμένος και τρελός, χωρίς δραχμή στην τσέπη, μα με ζηλεύει κι ο Θεός, μαζί σου σαν με βλέπει. Έλα Χριστέ και Παναγιά (_____), έλα την έπαθα ξανά...
12. Αγαπημένε μου Άγιε Βασίλη (_____), ήμουν καλό παιδί όλο τον χρόνο και θα ήθελα...

Ι Ν Υ
Π Ρ Φ

Λεξιλόγιο

Ω Σ
Τ

1. Εξηγήστε τις παρακάτω φράσεις και συμπληρώστε τις προτάσεις με τη φράση που ταιριάζει κάθε φορά. Λέτε κάτι παρόμοιο στη γλώσσα σας;

φάε τη γλώσσα σου	έβγαλε γλώσσα	δεν βάζει γλώσσα μέσα
η γλώσσα του στάζει μέλι	λύθηκε η γλώσσα του	μιλάνε άλλη γλώσσα
ξύλινη γλώσσα	μάλλιασε η γλώσσα μου	κατάπια τη γλώσσα μου

1. Δεν θα τον πάρω τηλέφωνο. Αυτός αν αρχίσει να μιλάει _____ κι εγώ έχω δουλειά να κάνω.
2. _____, άνθρωπέ μου! Δεν πρέπει να γίνει αυτό που λες!
3. Τον θείο δεν τον άκουσα να λέει ποτέ κακό για κανέναν. Αντίθετα, _____ για όλο τον κόσμο και γι' αυτό όλοι τον αγαπάνε.
4. Δεν μπορεί να καταλάβει τα παιδιά του αυτές τις μέρες. Είναι σαν να _____.
5. _____ να του λέω τα ίδια και τα ίδια αλλά αυτός θα κάνει το δικό του!
6. Ο Νίκος άργησε να μιλήσει. Είπε «μαμά» όταν έγινε τριών χρονών. Αλλά από τότε ήταν λες και _____ . Κάθε μέρα χρησιμοποιούσε καινούργιες λέξεις.
7. Όταν ήταν μικρός, ήταν το πιο υπάκουο παιδί του κόσμου. Μόλις μπήκε στην εφηβεία _____ σε όλους και για τα πάντα...
8. Τι ήθελα να μιλήσω για δουλειές και λεφτά; Ο Γιώργος είπε πως μόλις τον απέλυσαν κι εγώ _____ από ντροπή για την αδιακρισία...
9. _____: οι στερεότυπες, δογματικές, κενές περιεχομένου φράσεις πολιτικών, δημοσιογράφων και συνδικαλιστών ή, αλλιώς, η τέχνη του να μιλάς χωρίς να λες τίποτε.

2. Τα παρακάτω ρήματα είναι χωρισμένα σε τρεις κατηγορίες. Σε ποια ταιριάζει ως συμπλήρωμα η φράση «μια γλώσσα», σε ποια η φράση «μια λέξη» και σε ποια και οι δύο («μια λέξη / μια γλώσσα»);

λέω προφέρω απομνημονεύω εξηγώ συλλαβίζω	μιλάω εξασκώ	μαθαίνω κατανοώ καταλαβαίνω
--	-----------------	-----------------------------------

3. Ποια από τα ακόλουθα επίθετα έχουν συνήθως θετική και ποια αρνητική σημασία; Θυμηθείτε τα τρία γένη για το καθένα.

	☒	☐		☒	☐
αγενής αμίλητος γλυκομίλητος εύγλωττος ετοιμόλογος κουτσομπόλης λακωνικός			λιγομίλητος ομιλητικός πολυλογάς πολύγλωσσος συζητήσιμος φλύαρος		

4. Ποια πρόθεση ταιριάζει σε κάθε φράση; (με ή σε;)

απευθύνομαι _____ κάποιον

συνεννοούμαι _____ κάποιον στα ελληνικά!

επικοινωνώ _____ κάποιον

5. Συμπληρώστε τον πίνακα και εξηγήστε τι σημαίνουν οι λέξεις που γράψατε.

	γράφω	γραφή
διά		
ανά		
αντί		
από		
εν		
επί		
κατά		
μετά		
παρά		
περί		
προ		
συν		
υπό		

6. Χρησιμοποιήστε λέξεις του πίνακα για να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις.

1. Πόσα πλήρωσες για την _____ σου στο γυμναστήριο;
2. Χρειάζεται μεγάλη τέχνη για να _____ στις εξετάσεις.
3. Δεν μπορώ αυτό το Σάββατο. Θα κάνουμε _____ στην αποθήκη του μαγαζιού.
4. Έμαθε να διαβάζει προσέχοντας τις _____ στον δρόμο.
5. Έτσι που _____ την κατάσταση, μάλλον είναι δύσκολα τα πράγματα.
6. Σε έναν χρόνο το δικαστήριο δεν θα μπορεί να σου κάνει τίποτε. Θα υπάρχει _____ του αδικήματος.
7. Θα πάτε σε ένα ΚΕΠ να θεωρήσετε το γνήσιο της _____ σας.
8. Στην Αγγλία οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν πράσινο στίλο για να _____ τα λάθη και να γράφουν το σωστό στα γραπτά των μαθητών τους.
9. Ένας γνωστός συγγραφέας είπε ότι η _____ πρέπει να φέρνει ευτυχία. Όχι χρήματα, δόξα, εραστές ή φίλους.
10. Μετά τον σεισμό της περασμένης Δευτέρας προχωράει η _____ των ζημιών από τις ειδικές επιτροπές.

7. Συμπληρώστε το κείμενο με τη σωστή παράγωγη λέξη και προσθέστε τις δικές σας συμβουλές.

Πώς μπορείτε να μάθετε ξένες γλώσσες; Πρακτικές Συμβουλές

Να γράφετε

- ♦ Προσπαθήστε να βρείτε ευκαιρίες να επικοινωνείτε _____ (γράφω) - ηλεκτρονικά μηνύματα, κάρτες, γράμματα, κτλ.

Να μιλάτε

- ♦ Εξασκηθείτε στην _____ (μιλάω), όσο περισσότερο μπορείτε (μιλήστε με τους συμμαθητές σας, με ξένους που συναντάτε, ακόμα και με τον εαυτό σας!) Εάν πάτε στην χώρα όπου μιλιέται η γλώσσα που μαθαίνετε, αλλά οι άνθρωποι σας μιλούν στη γλώσσα σας ή στα αγγλικά, εξηγήστε ότι προτιμάτε να μιλάτε στη γλώσσα τους.
- ♦ Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν αποκτούν ποτέ τέλεια _____ (προφέρω) σε άλλες γλώσσες. Αυτό δεν είναι πρόβλημα· αρκεί να σας καταλαβαίνουν.

Λεξιλόγιο

- ♦ Θα μάθετε τις νέες _____ (λέω) καλύτερα, εάν τις ομαδοποιήσετε ανάλογα με το νόημά τους.

από φυλλάδιο οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατανόηση Προφορικού Λόγου

1. Διαβάστε την παρακάτω είδηση και δείτε στο youtube το βίντεο με την ορκωμοσία της Βικτόρια Χίσλοπ.

Μετά τον Τομ Χανκς ο οποίος πολιτογραφήθηκε Έλληνας, σειρά έχει η βραβευμένη Βρετανίδα συγγραφέας και δημοσιογράφος Βικτόρια Χίσλοπ. Η 61χρονη Χίσλοπ που έγινε γνωστή για το μπεστ σέλερ *Το Νησί*, το οποίο μεταφέρθηκε και στην ελληνική τηλεόραση, πολιτογραφήθηκε Ελληνίδα.

Η Βρετανίδα συγγραφέας, η οποία σε συνέντευξή της είχε διατυπώσει την επιθυμία της να λάβει την ελληνική υπηκοότητα, έλαβε τιμητικά την ελληνική ιθαγένεια για την πα-

γκόσμια προβολή του μνημείου της Σπιναλόγκας και την ανάδειξη της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού.

Η τιμητική πολιτογράφηση της Βικτόρια Χίσλοπ έγινε με προεδρικό διάταγμα που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

<https://m.naftemporiki.gr/> Τρίτη, 21 Ιουλ 2020, (με συντομεύσεις)

2. Τι ακούτε ακριβώς; Συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν.

1. «Ορκίζομαι να φυλάττω _____ στην Πατρίδα, υπακοή στο _____ και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας _____.»
2. «Είναι σήμερα μια πάρα πολύ σημαντική μέρα, γιατί για πολλά χρόνια έχω αγαπήσει την Ελλάδα, αυτό δεν είναι μυστικό που αγαπάω τους ανθρώπους, το τοπίο, την κουλτούρα, όλα αυτά... αυτό δεν είναι ... δύσκολο να αγαπήσω την Ελλάδα _____. Αλλά λένε οι άνθρωποι ότι η αγάπη είναι κάτι πιο πολύ από αυτό. Είναι να αγαπήσουμε τις δυσκολίες και τα προβλήματα _____ την ομορφιά. Και σήμερα -και από πολλά χρόνια- αγαπάω όλη την Ελλάδα και η καρδιά μου είναι εδώ. Στο μέλλον θα υποστηρίζω, θα συνεχίσω να υποστηρίζω την Ελλάδα, _____. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την πολύ μεγάλη τιμή σήμερα.»

3. Πώς σχολιάζετε τα όσα ακούσατε από τη Βικτόρια Χίσλοπ;

\\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Υ Ο
Ε Κ Σ Υ Ι
Ο Χ Β Η

Β Ο
Ψ Ο Κ Κ

1. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο.

Η συγγραφέας Βικτόρια Χίσλοπ, πολιτογραφημένη Ελληνίδα πια, περιγράφει σε συνέντευξή της τη σχέση της με τη χώρα μας. Στην ερώτηση τι σημαίνει για την ίδια ότι έλαβε τιμητικά την ελληνική ιθαγένεια για την ανάδειξη της σύγχρονης Ιστορίας και του πολιτισμού μας, η Χίσλοπ δίνει μια χειμαρρώδη απάντηση.

«Ήταν ένα τεράστιο δώρο», λέει και συνεχίζει: «Για να είμαι ειλικρινής, το είχα ονειρευτεί, αλλά όπως συμβαίνει με πολλά όνειρα, δεν μπορούσα να φανταστώ ότι θα γινόταν πραγματικότητα. Πολλές φορές έχω πιάσει τον εαυτό μου να ζηλεύει τους Έλληνες φίλους απλώς επειδή είναι Έλληνες. Αυτό μάλλον ακούγεται παράξενο, αλλά είναι αλήθεια. Είναι σημαντικό για εμένα που κάνω αυτό το βήμα. Γιατί εκτός από το ότι με φέρνει πιο κοντά στην Ελλάδα, με ανακουφίζει που με βοηθάει να πάρω και κάποια απόσταση από τη δική μου χώρα. Από το δημοψήφισμα για το Brexit του 2016 και μέχρι σήμερα αισθάνομαι να απομακρύνομαι από το Ηνωμένο Βασίλειο.»

Στην ερώτηση αν υπάρχουν άλλοι τρόποι με τους οποίους θα ήθελε να συνδεθεί με την Ελλάδα απαντά:

«Νομίζω ότι για την ώρα η υπηκοότητα είναι αρκετή. Αλλά θα αναζητήσω τρόπους να επιστρέψω με κάποιον τρόπο το δώρο, όσον αφορά την προώθηση του πολιτισμού της Ελλάδας. Γι' αυτό εξάλλου μου δόθηκε η υπηκοότητα και αυτό θα συνεχίσω να κάνω με όποιον τρόπο μπορώ».

Όσο για τη σχέση της με τα ελληνικά, η ίδια λέει:

«Διαβάζω όση ποίηση μου επιτρέπουν τα ελληνικά μου (ο Καβάφης είναι ο ποιητής που αγαπώ περισσότερο, είμαι σε θέση να εκτιμήσω τη δουλειά και το συναίσθημα που αναδύεται από αυτήν). Τα ελληνικά μου βελτιώνονται, αλλά δεν είναι ακόμη αρκετά καλά ώστε να μου επιτρέψουν να διαβάσω ένα ολόκληρο μυθιστόρημα, οπότε εξακολουθώ να διαβάζω μεταφρασμένο τον Καζαντζάκη, για παράδειγμα. Φιλοδοξώ να είμαι σε θέση να διαλέγω ένα βιβλίο και να το διαβάζω ολόκληρο».

Πηγή: www.protagon.gr (με συντομεύσεις)

2. Φανταστείτε ότι βρίσκεστε στη θέση της Βικτόρια Χίσλοπ και δίνετε κι εσείς συνέντευξη. Τι απαντάτε σε καθεμιά (ή στις δύο τελευταίες, αν δεν σχεδιάζετε να γίνετε Έλληνας πολίτης) από τις παρακάτω ερωτήσεις;

- Τι σημαίνει για εσάς το να λάβετε την ελληνική ιθαγένεια;
- Υπάρχουν άλλοι τρόποι με τους οποίους θέλετε να συνδεθείτε με την Ελλάδα;
- Ποια επιθυμείτε να είναι η σχέση σας με τα ελληνικά; Τι φιλοδοξείτε να κάνετε στο μέλλον χρησιμοποιώντας την ελληνική γλώσσα;

3. Διαβάστε και απαντήστε.

Ο Ζέλικο Ομπράντοβιτς ήταν δεκατρία χρόνια προπονητής του Παναθηναϊκού (στο μπάσκετ) αλλά λίγες ήταν οι ελληνικές λέξεις που βγήκαν από το στόμα του. Γιατί; Το εξήγησε σε συνέντευξη που έδωσε στη ρωσική ιστοσελίδα sportdaily.ru.

«Πρώτα πρώτα, δεν περίμενα πως θα φτάσω τα 13 χρόνια στον Παναθηναϊκό. Η πρώτη χρονιά πήγε πολύ καλά και οι νίκες μάς επέτρεψαν να συνεχίσουμε τη συνεργασία μας, να κερδίσω την εμπιστοσύνη του κόσμου και της διοίκησης. Όμως, από την πρώτη ημέρα που βρέθηκα στην Αθήνα, αποφάσισα να μην ασχολούμαι με όσα λέγονται για μένα στις εφημερίδες και στην τηλεόραση. Προτιμώ να κρατάω μία απόσταση από τα Μέσα, για να μην διασπάται η προσοχή μου. Αυτός είναι ο δεύτερος από τους λόγους που δεν έχω μάθει την ελληνική γλώσσα, αν και συνεννοούμαι με αρκετό κόσμο. Απευθύνομαι στους συνομιλητές μου στα αγγλικά, ο βοηθός μου μιλάει σέρβικα, αλλά το να μην γνωρίζω ελληνικά με βοηθάει να μένω μακριά απ' αυτή την κατάσταση.»

στοιχεία από το Διαδίκτυο (wikipedia και pathfinder, 17/10/2010)

- Γιατί δεν έμαθε ελληνικά ο Ομπράντοβιτς;
- Για ποιους λόγους μπορεί να μην θέλει κάποιος να μάθει τη γλώσσα της χώρας όπου ζει;

4. Εκφράστε τη γνώμη σας, συμφωνήστε, διαφωνήστε χρησιμοποιώντας και τις παρακάτω φράσεις:

Θα ήθελα να τοποθετηθώ κι εγώ πάνω σ' αυτό το θέμα./
 Δεν είναι έτσι τα πράγματα./ Η δική μου εντύπωση είναι διαφορετική./
 Αποκλείεται./ Μην το συζητάς καθόλου./ Ούτε να το σκέφτεσαι./
 Δεν θα διαφωνήσω μαζί σας. Αντίθετα θα συμφωνήσω πλήρως./
 Συμφωνώ και επαυξάνω./ Προσωπικά έχω αντίθετη άποψη./
 Προσωπικά/Εγώ δεν έχω την ίδια άποψη./ Η γνώμη μου είναι.../
 Είμαι της γνώμης.../ Κατά τη γνώμη μου.../ Έτσι είναι, όπως τα λέτε.

\ N
Π Ρ

Υ
Φ

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ω
Σ
Τ

1. Ακούστε το τραγούδι του Παύλου Σιδηρόπουλου *Να μ' αγαπάς* και συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν.

Σου γράφω πάλι από ανάγκη
η ώρα πέντε το πρωί
το μόνο πράγμα που 'χει μένει
_____ στον κόσμο είσαι εσύ

Τι να τις κάνω τις τιμές τους
τα λόγια τα θεατρικά
μες στην _____ του μυαλού μου
χάρτινα είδωλα νεκρά

Να μ' αγαπάς, όσο μπορείς να μ' αγαπάς...

Κοιτάζοντας μες στον καθρέφτη
βλέπω ένα πρόσωπο γνωστό
κι ίσως η ασχήμια του να φύγει
μόλις πλυθώ και _____

Βρωμάει η ανάσα απ' τα τσιγάρα
βαραίνει ο νους μου απ' τα _____
στον τοίχο κάποια Μόνα Λίζα
σε φέρνει ακόμα πιο κοντά

Να μ' αγαπάς, όσο μπορείς να μ' αγαπάς...

Αν και τελειώνει αυτό το γράμμα
η ανάγκη μου δεν σταματά
σαν το πουλί πάνω στο σύρμα
σαν τον _____ που γυρνά

Θέλω να 'ρθεις και να μ' ανάψεις
το παραμύθι να μου πεις
σαν _____ να μ' αγκαλιάσεις
σαν άσπρο φως να ξαναρθείς.

στίχοι, μουσική: Ανδρέας Θωμόπουλος
πρώτη εκτέλεση: Παύλος Σιδηρόπουλος

Ο ήρωας του τραγουδιού γράφει «από ανάγκη». Εσείς τότε χρειάζεστε τον γραπτό λόγο στη γλώσσα σας ή σε μια άλλη γλώσσα; Γράψτε ένα κείμενο όπως αυτό που ακολουθεί.

Μου αρέσει πολύ να διαβάζω. Όταν διαβάζω, μαθαίνω πληροφορίες και γραμματική. Εδώ, όλα τα πράγματα είναι στο κείμενο: η δουλειά μου είναι μόνο να τα ανακαλύπτω.

Ωστόσο, το να γράφω είναι διαφορετικό, αφού είναι πολύ δύσκολο για μένα. Όταν πρέπει να γράψω έχω μπροστά μου ένα άδειο χαρτί και πρέπει να το γεμίσω. Στα ισπανικά και άλλες γλώσσες που ξέρω καλά η κατάσταση είναι καλύτερη, διότι έχω τις λέξεις και τη γραμματική στο μυαλό μου. Εγώ ελέγχω το κείμενο.

Στα ελληνικά, όμως, η εξέλιξη του γραπτού είναι πολύ σκληρή και παίρνει πολλές ώρες και παρ' όλα αυτά το αποτέλεσμα δεν είναι ικανοποιητικό. Έχω άγχος, γιατί θέλω να πω κάτι αλλά δεν ξέρω πώς. Εδώ το κείμενο με ελέγχει. Είμαι σίγουρη ότι αυτό θα αλλάξει στο μέλλον.

Χουλιάννα, Juliana Ramos-Ruano

2. Ο Ζακ Λακαριέρ επισκέφτηκε για πρώτη φορά την Ελλάδα το 1947. Ξαναγύρισε πολλές φορές και κατέγραψε τις εντυπώσεις και την αγάπη του για αυτόν τον τόπο. Διαβάστε το απόσπασμα που ακολουθεί, θυμηθείτε τη δική σας αντίστοιχη εμπειρία και γράψτε ένα κείμενο όπου θα παρουσιάζετε τις εντυπώσεις σας από την επαφή σας:

- με την ελληνική γλώσσα
- με το ελληνικό αλφάβητο
- με κάποια πτυχή του ελληνικού πολιτισμού

Δομήστε το κείμενό σας με τις σωστές συνδετικές φράσεις, όπως στο απόσπασμα που διαβάσατε.

Σαν παιδί, συχνά ονειρευόμουν την Ελλάδα. Αλλά οι πρώτες διαμορφωμένες εικόνες αναδύθηκαν στο λύκειο, όταν άρχισαν τα μαθήματα αρχαίων ελληνικών. Το δημοτικό υπήρξε κυρίως το σχολείο της φύσης. Τα μαθήματα για τα πράγματα μας έκαναν να ζούμε στον ρυθμό των εποχών. Φέρναμε γυρίνους στο τέλος το φθινόπωρο, χρυσόμυγες τον Ιούνιο, μήλα το φθινόπωρο. Από τότε που γνώρισα το λύκειο, εκείνο που μου έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση ήταν το αίσθημα πως μπήκα σε ένα σύμπαν όπου οι εποχές δεν υπήρχαν πια. Δίδασκαν αchronικά μαθήματα, όπως τα μαθηματικά, τα λατινικά, τα ελληνικά. Τα λατινικά κυρίως, περισσότερο ακόμα κι απ' τα ελληνικά, μου 'δωσαν την εντύπωση μιας γλώσσας εκτός χρόνου. Αναμφίβολα, ο λόγος ήταν ότι οι λέξεις τους, το αλφάβητό τους, το πνεύμα τους, υπερβολικά οικεία ή κοντινά με τα δικά μας, τα 'καναν σαν έναν κόσμο παράλληλο κι αχρηστευμένο, όπως εκείνα τα μακρινά ξαδέρφια που ξεχνάμε διαρκώς την ύπαρξή τους παρόλο που ανήκουν στην οικογένεια.

Τα ελληνικά, αντίθετα, μ' έμπασαν εξ αρχής στην οικογένεια. Καταρχάς με το αλφάβητό τους, τα μυστηριώδη σχέδια των χαρακτήρων τους που μερικοί μου φαίνονταν σαν ιερογλυφικά φορτωμένα με αινίγματα: το ωμέγα, Ω, μαγική κλειδαριά που οδηγούσε σε δωμάτια μυστικά· το ψι, Ψ, τρίαينا που ξεπετιέται μέσα από τη θάλασσα του Αιγαίου κι αφήνει να τρέχουν πίσω της φύκια κι αφροί· το θήτα, Θ, σκληρή και βαριά ασπίδα κοσμημένη με φιγούρες σημαδιακές· το ξι, Ξ, σκάλα ή λαβύρινθος που τραβάει προς τον ουρανό ή τα κατάβαθα της γης.

Αργότερα, προστέθηκε η ανακάλυψη της μυθολογίας, ενός κόσμου φανταστικού όπου το καθετί βρισκόταν στον αντίποδα των κανόνων της καθημερινής ζωής. Παρά τα πέπλα και τα μάλλον γριφώδη σύμβολα που έκρυβαν το ουράνιο τόξο των θρύλων, εγώ μάντευα την ύπαρξη ενός σύμπαντος γεμάτου σεξουαλικότητα που τον κώδικα και τις διαδικασίες του δεν κατάφερνα να αποκρυπτογραφήσω. Ο Δίας κυρίως με κέντριζε, αυτός ο πληθωρικός ουράνιος Δον Ζουάν που σαγήνευε αδιακρίτως θεές, νύμφες και θνητές, παίρνοντας για τούτο τις πιο απροσδιόριστες μορφές: ταύρος, χρυσή βροχή ή κύκνος.

Ζακ Λακαριέρ, *Το ελληνικό καλοκαίρι*, εκδ. Χατζηνικολή

Να δεις πώς το λένε

ΓΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Τμήμα Φιλολογίας,
Φιλοσοφική Σχολή,
Πανεπιστήμιο Κρήτης
74100 Ρέθυμνο

ISBN

e-mail: moderngreek@phl.uoc.gr

© Εργαστήριο Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης